nedeljski
Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 40 lir

TRST, nedelja 20. maja 1962

Leto XVIII. - Št. 119 (5203)

Dolgoletni načrt OAS

Oasovskim polkovnikom, generale so že aretirali, ne preostaja dosti časa, da bi znova «dvignili moralo» svojim zločinskim pristašem. Aretacija Salana in slabost OAS, da bo to preprečila, sta precej omajali številne izmed tistih afriških Evropejcev, ki zagovarjajo cilje OAS. Videti je bilo, da je bilo famozno geslo OAS udari tja, kamor hoče,» trenutno premagano in netočno.

Toda številni Evropejci v Alžiriji se še niso znebili svojih nevarnih ljudi. Po kavarnah in kabaretih na bulvaru Michelet v Alžiru je še sedaj precej tistih, ki ob čašici pripovedujejo, da udarec, ki so mu bili prizadeli z aretacijo Salana in Jouhauda «predstavlja prej priložnost za krepitev kot pa za popuščanje oasovskih sil.» Organizacija je bila le zbolela za sklerozo, so govorili številni izmed teh zasiljencev. Neki mladi človek je pred kratkim rekel, da je imela Salanova aretacija celo ugoden učinek. Vbrizgala je novo vitalnost ultraškemu gibanju.» Gotovo je, da ima polkovnik Godard, za katerega mnogo številni, da je sedanji vojaški voditelj OAS, pred seboj številne reorganizacijske probleme. Poleg številnih aretacij, ki so odpihnile «nekaj glavnih voditeljev,» mora poleg tega zdaj še mnogo previdneje ukrepati, da bi se sam izognil aretaciji. Toda precej znakov je, da je Godardu že precej uspelo njegovo prizadevanje prevzeti organizacijo «črnih nog» popolnoma v svoje roke. Dober del Evropejcev mu že sledi. Žrtve se množijo.

Istočasno pa ima v kazbah, arabskih delih mesta, kakor tudi globoko v notranjosti dežele FLN trdno kontrolo nad položajem in prebivalstvom. To ni nikdar tako prišlo do izraza, niti v letih najhujše vojne, kakor prihaja, kot se zdi, do izraza prav zdaj. Kljub temu, da število brezposelnih narašča, da se zdravstvene razmere slabšajo, ima FLN potrpežljivo položaj v svojih rokah in zavira eksplozijo besa. Zelenobele zastave FLN, obešene povsod po arabskih delih mesta, so vendar priče, da imajo Arabci organizirano svoje stališče.

Številne aretacije visokih voditeljev OAS zaplemba številnih dokumentov kakor tudi aretacije številnih, manj pomembnih agentov, uslužbencev, «oficirjev za zvezo» med posameznimi terorističnimi grupacijami pa so odkrile tudi številne niti dolgoročnejših oasovskih načrtov .Kaj kombinira OAS? Kaj pripravlja? Neki visoki policijski komisar v Alžiriji je seznanil novinarja «Expressa» Lenoira z načrti tajne organizacije.

V Alžiriji je cilj znan. Treba je voditi sedanjo akcijo terorja toliko časa, dokler ne bo več mogoče izvajati določb evianskih sporazumov. Da bi voditelji OAS dosegli ta cilj so pripravljeni na vse. V nekem dokumentu je zapisano: «Če bo potrebno, pa naj bo vsak teden 10.000 mrtvih v Alžiriji.» Popolnoma zanesljivo je, da gredo glavni napori OAS v smeri provokacij nekega pokola, ki naj bi bil rezultat odkritega spopada med Arabci in rednimi četami. Če pa v ustreznem času ne bi mogli . sprovocirati takšnega spopada, je treba storiti vse za stalno agitacijo med evropskim prebivalstvom in neprestani teror.

Vendar pa je zanimivo, da kljub številnim ocenam nekateri izmed tajnih dokumentov OAS razkrivajo, da je alžirski problem v njihovih očeh sicer pomemben, toda drugotnega pomena: glavni namen je uvajanje železnega režima v Franciji. Ta režim ne sme biti, kakor poudarja neki dokument, demokratski, «ker je republika izdala Francijo, de Gaulle pa se je pridružil poglobitvi demokracije.» Po oceni OAS je mogoče «dekadenco v Franciji ozdraviti samo s trdo vojaško roko.»

Samo vrnitev «trdih vojakov,» ki jih je de Gaulle odstranil, na «svoja mesta», lahko «regenerira» psihologijo Francozov, ki se zdaj bolj ukvarjajo z materialnim udobjem in željo, da bi imeli avtomobil in televizor. Ta «obnovljeni» krepki režim naj bi bil avtoritativen in militarističen, ker prihajajo Francozi in tisti, ki ga ščitijo, po pojmovanju OAS v fazo, ko jih je treba «prevzgojiti» tudi v socialnem in nacionalnem smislu. «Že dolgo ima armada socialni program širokih razmerij, ki je mnogo bolj izdelan kot pa program degolističnih strank,» je zapisano v nekem dokumentu. Oblast, ki jo bodo prevzele prave roke, bo končno omogočil uvajanje nacionalnega socializma.»

Vse to je zapisano v dokumentih. Toda kaj odgovarja OAS na vprašanje, kako prevzeti oblast?

Prav vse, kar vodi akcije OAS, je usmerjeno na pritisk,

(Nadaljevanje na 2. strani)

DANES

Medtem ko je sprejem zakonskega predloga s strani vlade o davku na dividende naletel na ugoden sprejem (leva opozicija poudarja, da gre le za malo epizodo v borbi med državno financo in davčnimi zatajevavci — so predstavniki šolnikov sklenili, da bodo stavkali od 22. do 25. t. m., ker ne morejo sprejeti najnovejše Fanfanijeve ponudbe. Voditelji sindikalnega sporazuma sindikalne organizacije železničarjev (CGIL, CISL in UIL) so pravkar sklenile proglasiti stavko, ki se bo začela verjetno 29. t. m. Federacija CGIL državnih namestencev pa je sklenila začeti mezdno gibanje in bo verjetno se ta mesec proglasila stavko.

V sosedni Franciji se med nadaljevanjem de Gaullovega obiska v osrednji Franciji nadaljuje oasovski fašistični pokoli v Alžiriji, kjer je bilo število žrtev tudi včeraj visoko. Oasovci so v Alžiru ponovno streljali z minometom, toda hkrati se je začela borba med policijo, kjer so odstavili 111 policijskih funkcionarjev; obenem pa je vstopilo v službo 250 alžirskih pomožnih policajev. Istočasno so prejeli zelo strogo navodila alžirski vojaki, ki morajo natančno izvajati evianske sporazume ter ne smejo krožiti v uniformah in oboroženi ter v avtomobilih in se ne smejo približati vojaškim postojankam. Na procesu proti Salanu je včeraj bivši predsednik vlade Debré in izkazalo se je, da vlada nikakor ni bila brez krivde glede skrivnih stikov z oasovci v Alžiriji. Vendar pa Debré ni hotel priznati za Salana nobene olajševalne okoliščine, zlasti po referendumu, ki je sankcioniral evianske sporazume.

Medtem ko iz Španije ni prišla nobena novica o prenehanju velikega stavkovnega gibanja delavstva, je portugalska policija ponovno zelo grobo napadla študente, ki so se na univerzi v Coimbri zabarikadirali, in je aretirala okrog 150 študentov; v Lizboni pa je policija preprečila študentom solidarnostno zborovanje.

V Laosu bo morda vendarle prišlo do koalicijske vlade, saj je tudi lord Home včeraj poudaril, da odobrava poizkuse Suvane Fume v tem smislu. Njegove napore bo olajšalo tudi dejstvo, da Anglija, Avstralija in Nova Zelandija doslej niso predložile nobene zahteve glede odhoda njihovih čet na Tajsko, čemur se je upri včeraj tudi predsednik malajske vlade. Oster napad na ameriško izkrcavanje je objavil pekinški «Ljudski dnevnik», ki poudarja, da je izkrcanje resna nevarnost za Kitajsko, ki ne more dopustiti novih mostišč, naperjenih proti njej. Princ Kambodže Sihanuk pa se je odločno zavzel za konferenco, na kateri bi se morala poiskati sredstva za dokončno preprečitev vmešavanja tujcev v Vietnamu.

Danes se bo Hruščov po obisku v Bolgariji vrnil v Moskvo, včeraj pa je ponovno kritiziral Kennedyja in obtožil ZDA, da pripravljajo jedrsko vojno; napadel je tudi vladi Grčije in Turčije, češ da ne prispevata k izboljšanju položaja na Balkanu, temveč vodita politiko, ki veča mednarodno napetost.

V LAOSU

«Zakaj pa se nisi izkrcal v Alžiriji, da bi branil Alžirce pred pokoli OAS!?»

V sredo je združena slovenska mladina priredila v Nabrežini protestno zborovanje proti umetnemu in načrtnemu spreminjanju narodnostnega značaja tržaškega ozemlja. Na zborovanju so sprejeli resolucijo, s katero zahtevajo takojšnje prenehanje raznarodovalne politike. Toda v petek je kljub splošnemu odporu slovenske javnosti prišel v Nabrežino komisar, ki je podpisal raznarodovalni dekret. S tem v zvezi nam je predsedstvo Slovenske kulturno - gospodarske zveze poslalo v objavo naslednjo izjavo: «Slovenska kulturno - gospodarska zveza ugotavlja spričo nedemokratičnega imenovanja prefekturnega komisarja v devinsko-nabrežinski občini za podpis gradbenega dovoljenja za zidanje 268 begunskih stanovanj: 1. da se z graditvijo novega begunskega naselja v Sesljanu, ki bodočim naseljencem ne more nuditi potrebnih pogojev za zaposlitev, umetno ustvarja italijanska večina v doslej pretežno slovenski občini, in se s tem ta občina umetno raznaroduje ter se spreminja njena narodnostna sestava; 2. da je tako ravnanje v očitnem nasprotju s črko in z duhom čl. 6 republiške ustave, ki predvideva zaščito jezikovnih manjšin in s tem ne dopušča nikakršnega posrednega ali neposrednega raznarodovanja; 3. da je to ravnanje prav tako v nasprotju s členoma 4 in 7 posebnega statuta londonskega memoranduma in s čl. 15 mirovne pogodbe. Končno SKGZ z ogorčenjem obsoja to nedemokratično ravnanje, ki hkrati ruši komaj ustvarjene pogoje pomiritve in sožitja med prebivavstvom obeh narodnosti in poziva odgovorne oblasti, naj prenehajo s takim raznarodovalnim ravnanjem, ki utegne roditi le slabe posledice.»

Ministra Messmer in Joxe v Rocher Noiru zaradi poslabšanja položaja v Alžiriji

Odstavili so 111 policijskih funkcionarjev - 250 alžirskih pomožnih agentov je nastopilo službo v Alžiru - Pričanje Debreja na procesu proti Salanu - Demonstracije proti de Gaullu

ALŽIR, 19. — Francoski minister za oborožene sile general Messmer in minister za alžirske zadeve Joxe sta prišla danes iz Pariza v Rocher Noir. Sestala sta se s francoskim visokim komisarjem Fouchetom in s predsednikom začasne izvršilne oblasti Faresom. Njun prihod v Rocher Noir kaže, kako velike so težave, ki jih imajo oblasti v Alžiriji.

Zvečer so uradno sporočili, da so že prispeli v Alžir oddelki posebne alžirske policije, ki bodo prevzeli vodstvo nekaterih komisariatov in vodili borbo proti OAS. 250 teh posebnih agentov je danes že nastopilo službo. Hkrati so javili, da so v Oranu aretirali 77 pripadnikov OAS.

Zvedelo se je, da je med 77 aretiranimi v Oranu, 23 članov važne skupine OAS. Razen tega so zaplenili več vozil in mnogo orožja.

Uradno sporočilo, ki so ga objavili zvečer, pravi, da so v okviru ukrepov, ki jih je sprejela alžirska policijska prefektura, odslovili iz službe 111 policijskih funkcionarjev, 30 ljudi so danes izgnali z alžirskega ozemlja, zaprli so 116 barov in kavarn, kjer so se zbirali pripadniki OAS, 14 ljudi, ki so bili zaprti, pa so premestili v zapor v Francijo.

Sporočilo javlja dalje, da so v zadnjih 48 urah aretirali v Alžiru 44 teroristov, med katerimi je tudi Francois Leca.

Končno dodaja sporočilo, da je davi nastopilo službo 250 alžirskih pomožnih policajev. Drugih 500 alžirskih pomožnih policajev obiskuje tečaj in ko ga bodo dokončali, jih bodo namestili na komisariatih v Alžiru.

Francoski fašisti so davi streljali z minometom na dvorišče poletne palače v Alžiru, kjer bivajo državni funkcionarji. Ni bilo žrtev. Po napadu je prišlo do streljanja med oasovci in orožniki, pri čemer pa ni bilo žrtev. Kakor vedno, so oasovci zbežali, ne da bi koga ujeli. Davi so štirje oboroženi fašisti vdrli v civilno bolnišnico «Mustapha» ter odpeljali bolnega Francoza. Do 18. ure so fašisti ubili 16 ljudi, ranili pa 11.

Alžirska tiskovna agencija sporoča, da so vsem pripadnikom alžirske narodnoosvobodilne vojske dali stroga navodila, naj spoštujejo evianske sporazume. Sporočilo pravi: «Da se prepreči sleherni incident z elementi francoske vojske, imajo odgovorni ukaz, da strogo spoštujejo evianske sporazume o ustavitvi sovražnosti. Prepovedano je krožiti v avtomobilu, v uniformi in oboroženi ter približati se vojaškim postojankam.» Sledijo še druga navodila pripadnikom FLN in alžirskim organizacijam.

PARIZ, 19. — V Parizu se nadaljuje razprava proti bivšemu generalu Salanu. Kakor napovedano, je bil danes zaslišan bivši predsednik vlade Debre, katerega zaslišanje je zahtevala obramba. Salanovi zagovorniki so trdili, da je bil Debre vmešan v poizkus umora Salana 16. januarja 1957, ko je bil ta vrhovni poveljnik francoske vojske v Alžiru.

V začetku zaslišavanja je zagovornik omenil Debreju, da je v času, ko je bil še voditelj opozicije v senatu, zagovarjal, da je treba z vsemi sredstvi delovati proti zapustitvi Alžirije, in da je do 16. septembra 1959, ko je bil na oblasti, vladal na podlagi teh načel in dajal navodila v tem smislu. Vprašal ga je, čemu je po 16. septembru 1959 začel voditi politiko, ki je v nasprotju z njegovim prejšnjim stališčem.

Debre je naprej govoril o tako imenovani «aferi bazooka», t. j. o poizkusu atentata na Salana. Odločno je zanikal, da bi bil imel kakor koli opravka s to zadevo. Zatem je odgovoril na vprašanje obrambe z dolgo izjavo, v kateri je podrobno obrazložil razvoj alžirske politike. Izjavil je med drugim: «Kdo si ni želel francoske Alžirije, kdo ni tega razglašal v zadnjih dvajsetih letih? Ni politika, ni parlamentarca, ni ministra, bodisi levičarja ali desničarja, da ne bi bil izrazil, kakor jaz, svoje želje in volje, da se Alžirija ohrani v okviru republike. Toda tu je razvoj, počasen razvoj, ki se je začrtal v zadnjem četrt stoletja, in nagli razvoj v zadnjih letih. Prišli smo do zapadlosti. Prišli smo morda iz vojaških razlogov in še posebej zaradi zakasnitve, s katero so bili v letih 1954 in 1955 zatrti prvi pojavi upora. Prišli smo do tega zaradi političnih zakasnitev, na kar sem jaz opozarjal, ko sem bil opozicijski senator. Od dneva, ko je bilo potrebno menjati statut Tunizije in Maroka, bi spadala v ta okvir tudi sprememba statuta Alžirije. Te spremembe bi morali še vedno izvršiti v okviru francoske suverenosti.»

Ko je s tem žvalil na prejšnje režime krivdo za poslabšanje položaja, je govoril o zgodovinskih razlogih dekolonizacije. «Dejstvo je, je dejal, da v dvajsetem stoletju, v tej drugi polovici dvajsetega stoletja, ima veljavo vse, kar je dekolonizacija. Če se neka država temu upira, jo narodi takoj obsodijo.»

Na koncu je Debre obsodil terorizem. Zatem ga je zagovornik vprašal, ali je mnenja, da ima Salan pravico do olajševalnih okoliščin. Debre je odgovoril: «V zgodovini je točen datum, t. j. september 1959, ko je de Gaulle predstavljal oblast Francije. Nisem mnenja, da se obtoženec, spričo odgovornosti, ki jo je imel, in spričo dejstva, da je poznal te probleme, lahko sklicuje na prejšnje poglede, da bi opravičil svoje ravnanje, ko je ves narod ponovno svečano določil politiko Francije.»

Sledilo je zaslišavanje drugih prič, ki so poudarjale zasluge Salana.

General de Gaulle je nadaljeval danes svoje potovanje po Osrednji Franciji. Nocoj so odpovedali obisk v Saint Junienu, kjer je tamkajšnji občinski svet, ki je v rokah komunistov, pokazal, da ne želi obiska. Predsednikov avtomobil je vozil skozi naselje, ne da bi se ustavil. Vozil je med gostim špalirjem ljudi, ki so demonstrirali proti njemu. Množica je nosila table z napisi: «Ne bomo dovolili prihoda fašizma». «Mir v Alžiriji in vojna OAS». «Ustrelite Jouhauda in Salana».

Davi je de Gaulle obiskal tri rudniške bazene, ki pripadajo francoskemu komisariatu za atomsko energijo. Pozneje je de Gaulle obiskal vas Oradour Sur Glane, kjer so nemški esesovci 10. junija 1944 pobili skoraj vse prebivavstvo, vas pa zažgali. Pred vhodom v vas, ki je vsa v ruševinah, in blizu pokopališča, kjer so pokopana trupla 650 pobitih prebivavcev, je tabla z napisom: «Spominjaj se!». Predsednik si je ogledal tudi porušeno cerkev, kjer so Nemci pobili veliko število žensk in 247 otrok in so nato cerkev zažgali. Odšel je nato v občinsko palačo v obnovljeni vasi, kjer ga je pozdravila priletna ženska, ki se je edina rešila med omenjenim pokolom.

Od 22. do 25. t. m. stavka šolnikov

(Glej poročilo na drugi strani)

7 dni v svetu

Italija

Polemika v zvezi z izvolitvijo novega predsednika republike se je sicer v glavnem polegla (na njej vztrajajo le komunisti, zlasti v svoji volilni kampanji za bližnje upravne volitve v nekaterih večjih mestih italijanskega Juga, pri čemer poudarjajo, da je edini izhod v utrditvi in razširitvi levičarske fronte, ki je priložnostno nastala ob volitvi predsednika republike, in v enotni borbi proti KD, da bi zmanjšali njeno moč in politični vplив in ji tako iztrgali iz rok njen dosedanji politični in oblastveni monopol), in stranke levega centra vodijo sedaj borbo za dosledno uresničenje vladnega programa, katerega je sprejela tudi KD. Voditelji KD nadaljujejo z zatrjevanjem, da večina, ki je omogočila izvolitev «dorotejskega» kandidata za predsednika republike, ne more in ne bo vplivala na stališče KD do politike levega centra, ki mora računati s podporo socialistov, in da je KD odločena nadaljevati tudi v prihodnosti tako politiko.

Po slovesnem ustoličenju novega predsednika republike Segnija je Fanfanijeva vlada podala formalno ostavko. Segni pa jo je zavrnil.

Voditelj PSI Nenni je pojasnil na televizijski oddaji «Politična tribuna» stališče socialistov do sedanje vlade in podčrtal, da je nacionalizacija električne industrije po mnenju socialistov nujen pogoj za prehod k politiki smotrnega načrtovanja v gospodarstvu. Po mnenju PSI je treba nacionalizacijo tega sektorja izvesti z zakonskim odlokom, da bi tako preprečili špekulacije industrijcev in zavarovali koristi drobnih varčevalcev. Na besede voditelja PSI je takoj zelo ostro reagiralo združenje italijanskih industrijcev (Confindustria), ki zatrjuje, da bi politika gospodarskega načrtovanja imela porazne posledice za vse italijansko gospodarstvo. Reakcija industrijcev ne preseneča, saj je povsem razumljivo, da politika gospodarskega načrtovanja, ki skuša odpraviti neskladnosti v razvoju italijanskega gospodarstva in zmanjšati socialne razlike med družbenimi sloji, ne more naleteti na odobravanje kapitalistov, ki jim gre edino le za večanje svojega dobička in jim ni prav nič mar, kaj se dogaja na drugih področjih javnega življenja. Industrijci skušajo dokazati, da gospodarsko načrtovanje pomeni napad na zasebno pobudo v gospodarski dejavnosti, vendar pa je jasno, da pri tem ne gre za oviranje zasebne pobude, ampak za njeno korekturo tam, kjer je pomanjkljiva, oziroma tam, kjer se že uveljavlja na očitno škodo vse skupnosti.

V petek je vlada sprejela prvi ukrep v okviru politike levega centra: določila je 15-odstotni odtegljaj, ki ga delniške družbe in druga pridobitna združenja razdeljujejo delničarjem, oziroma svojim družabnikom ali zadružnikom v obliki dividende ali v kakršni koli drugi obliki. Ne gre sicer za nov davek, ampak za pripomoček, pri ugotavljanju dejanskih dohodkov premožnejših slojev, ki redkokdaj prijavijo vse svoje dohodke in tako ne plačujejo tolikšnega davka, kot bi ga sicer morali. Računajo, da bo ta ukrep vrgel državni blagajni okrog 30 milijard.

Na sindikalnem področju moramo zabeležiti, da vprašanje šolnikov še vedno ni rešeno, ker se vlada izgovarja, da nima potrebnih sredstev, da bi mogla zadostiti vsem njihovim zahtevam; v primeru, da ne bi prišlo do zadovoljive rešitve tega vprašanja, se bo stavkovno gibanje šolnikov zaostrilo v tem tednu, kar bo imelo za posledico, da se bo podaljšal zaključek šolskega leta (če ne bodo posledice še hujše, predvsem za šolarje).

Se vedno odlašanje z učinkovitimi ukrepi proti OAS

Prejšnji teden so v Parizu in v Rocher Noiru uradno sporočili, da bo referendum o samoodločbi v Alžiriji 1. julija. V Parizu poudarjajo ,da bo referendum izvršen ne glede na stanje, ki ga ustvarjajo oasovci. Vsi Francozi v njihovih četrteh v Alžiru in Oranu bodo imeli možnost udeležiti se referenduma, če bodo želeli. V zvezi s stopnjevanjem fašističnega terorja v alžirskih mestih je na zahtevo alžirske vlade prišlo prejšnji teden v Franciji do sestanka alžirskega zunanjega ministra Dahlaba s francoskim ministrom za alžirske zadeve Joxom. Alžirski minister Jazid je na tiskovni konferenci izjavil, da je pobudo za sestanek dala alžirska vlada, da se skupno s francosko OAS. Dahlab je francoskemu ministru sporočil presenečenje, ker so ustavili izpuščanje zaprtih Alžircev. Alžirski predstavniki so predlagali ustanovitev posebnega odreda alžirskih strelcev, katerih naloga bi bila preprečiti zločine in napade oasovcev.

Na žalost francoski fašisti še vedno skoraj nekaznovano divjajo nad alžirskim prebivavstvom. Vsak dan pada veliko število žrtev med domačim prebivavstvom. 15. maja so fašisti ubili v alžirskih mestih kar 75 Alžircev, 16. maja pa 55. Tako se ponavlja da nza dnem. Zato so se nekateri voditelji alžirske narodnoosvobodilne fronte na lastno pest odločili za resno opozorilo francoskim fašistom in tistim, ki jih s svojim molkom in pasivnostjo podpirajo. 14. maja so po vseh alžirskih četrteh, kjer živijo Francozi,

(Nadaljevanje na 2. strani)

SPRIČO POVSEM NESPREJEMLJIVIH PONUDB VLADE

Šolniki bodo stavkali od 22. do 25. t. m. Če vlada ne odneha, bodo ponovno stavkali

Sindikat visokošolskih profesorjev proglasil stavkovno gibanje v znak protesta proti vladnemu triletnemu šolskemu načrtu - Moro in ministri KD proučujejo vprašanje nacionalizacije električne industrije - Lefevre in Spaak zaključila obisk v Italiji

(Od našega dopisnika)

RIM, 19. — Po prejemu pisma predsednika vlade Fanfanija s poslednjimi ponudbami je Medsindikalna zveza šolnikov proglasila prvo stavko od 22. do 25. t. m.

V sporočilu, ki ga je izdal tiskovni urad odbora Medsindikalne zveze šolnikov (ANCISIM, SASMI, SNPPR, SNASE, SNIA, SNSM) je rečeno, da je odbor odložil stavko, ki je bila proglašena za razdobje od 18. do 29. t. m., v upanju, da bo vlada pristala na zadnje zahteve šolnikov, katerim se nikakor ne morejo odpovedati; ko pa mora ugotoviti, da je vlada pristala le v minimalni in povsem nesprejemljivi meri na njihov zadnji protipredlog, je Medsindikalna zveza šolnikov prisiljena proglasiti stavko od 22. do 25. t. m. Tej stavki bodo sledile še druge, v kolikor vlada ne bi odstopila od svojega sedanjega stališča.

Omenjeni odbor hkrati izjavlja, da od sedaj dalje ne bo pristal na dokončne rešitve, ki bi se kakor koli oddaljevale od začasne dopolnilne doklade, ki je bila priznana drugim državnim nameščencem. Na koncu poziva vse kategorije šolnikov, naj enodušno podprejo napovedano stavko, ki so jo proglasile vse največje sindikalne organizacije šolnikov, in s tem izpričajo svojo trdno odločenost, da so pripravljeni nadaljevati borbo, dokler ne dosežejo svojega upravičenega smotra.

V zvezi s stavkovnim gibanjem šolnikov je predsednik vlade Fanfani sprejel danes dopoldne prosvetnega ministra Guija, zvečer pa je sprejel sindikalne predstavnike šolnikov in jim izročil pismo, v katerem postavlja novo ponudbo nadaljnjih 5 milijard z obljubo, da bodo do 15. decembra letos odločili glede povišanja že ponujenih 60 milijard, začenši s 1. januarjem 1963, v kolikor bi to dopuščalo takratno splošno stanje gospodarstva in v kolikor bi državni zaklad utegnil priti do takrat do novih dohodkov.

Po tem Fanfanijevem pismu, ponuja vlada naslednje izboljšave: vsoto 30 milijard (10 milijard *za una tantum* v prvem polletju 1962 in 20 milijard za mesečno študijsko doklado v drugem polletju 1962), ki je že na razpolago, je moč povečati za nadaljnjih 5 milijard (v prvem ali drugem polletju 1962, kakor bodo pač odločile sindikalne organizacije šolnikov), vsote 60 milijard za leto 1963 pa danes ni moč povečati, vlada pa se obvezuje, da bo skušala do 15. decembra letos poiskati nova sredstva.

Ob zaključku pisma izraža Fanfani upanje, da bodo sindikalne organizacije šolnikov pripravljene sodelovati, da bi mogli končati letošnje šolsko leto, ker pri sedanjem stanju vlada ne more ponuditi več.

Vladni popravki k načrtu za razvoj šolstva so naleteli pri šolnikih na precej negativen odmev: generalni tajnik sindikata srednje šole prof. Rienzi izjavlja, da novi triletni načrt, v primeri s prejšnjim desetletnim načrtom, ne predvideva večjih sredstev za razvoj šole, ampak točno tri desetine desetletnega načrta, kljub temu, da so se vladne stranke bile sporazumele, da bodo načrt za razvoj šolstva časovno skrčili (menda na pet let), uporabili pa vsa sredstva, ki so bila predvidena za desetletni načrt. V odgovor na predložitev vladnih popravkov k načrtu za razvoj šolstva pa je predsedstvo sindikata univerzitetnih profesorjev proglasilo stavkovno gibanje, o konkretnih oblikah tega gibanja pa bo odločil vsedržavni svet tega sindikata, ko bo «izčrpal vse poskuse, da bi dosegli drugačno priznanje prevladujoče vloge šole, zlasti univerze, o kateri se toliko govori, ne prizna pa se ji niti najmanjša prednost pri javnih izdatkih».

Politični tajnik KD Moro je sklical sejo, na kateri so razpravljali o posebnih vprašanjih v zvezi z uresničenjem vladnega programa, zlasti pa z vprašanjem nacionalizacije električne industrije. Seje so se udeležili: Gava, Zaccagnini in namestnik tajnika KD Forlani; ministri Bo, Bosco, Sullo, Trabucchi in Colombo; poslanec Ferradi Aggradi, prof. Saraceno (ki je strokovnjak za vprašanja električne industrije) in prof. Santoro Passarelli.

PSI je organiziral vsedržavno zborovanje na temo: «Ustanove za razvoj in dežele». Zborovanje, ki se ga udeležujejo parlamentarci PSI, člani vodstva, voditelji zveze zadrug in posojilnic ter voditelji kmečke zveze, se je začelo danes v Bologni; glavno poročilo je imel poslanec Cattani, ki je orisal stališče PSI glede glavnih vprašanj italijanskega kmetijstva in vlogo, ki bi jo morala igrati deželna ureditev pri reševanju teh vprašanj. Smoter agrarne politike PSI je po besedah Cattanija «ustvariti na deželi pogoje visoke civilizacije in visokega dohodka».

Predsednik vlade Fanfani je imel danes razgovore s predsednikom belgijske vlade Lefevrom in zunanjim ministrom Spaakom, ki sta prispela včeraj v Italijo na njegovo povabilo. Lefevre in Spaak sta se razgovarjala tudi s predsednikom republike Segnijem. Po zaključku razgovorov so izdali sporočilo, v katerem je rečeno, da so proučili glavna mednarodna vprašanja, zlasti ona, ki zadevajo evropsko integracijo in sodelovanje Vel. Britanije v tej organizaciji. Italijanski in belgijski državniki so ugotovili popolno soglasje glede ocene raznih vprašanj in so mnenja, da je «koristno nadaljevati, skupno z drugimi članicami evropske skupnosti, z začetimi napori za nadaljnji razvoj evropske integracije in za ostvaritev politične enotnosti Evrope».

A. P.

Na svoji seji v torek, 15. maja je Sindikat slovenske šole v Trstu sklenil, da se skliče sestanek vsega članstva na prvi dan stavke, t. j. 22. t. m.

Načrt OAS

(Nadaljevanje s 1. strani)

da bi prevzeli oblast. Vsi napori teroristične organizacije se strinjajo v želji, naj bi bila usoda novega morebitnega udara učinkovitejša kot prej ko so bili udari omejeni samo na Alžirijo in so jih zadušili. Rezultati nedavnega referenduma, ki je bil prinesel de Gaullu prepričljivo zmago, niso niti najmanj vplivali na cilje in namene «odgovornih» v OAS. Zdi se, kot da tudi številne aretacije v zadnjih tednih niso zmanjšale njihove «borbene pripravljenosti». Za njih je referendum samo pokazal resničnost in točnost njihovih pogledov — z drugimi besedami potrdil je dejstvo, da je francosko prebivalstvo uspavano, da ga vodijo «izdajavci» in da je treba prevzgojiti Francoze na «silovit način». «Če je v Franciji 25 milijonov ničvrednih ljudi, še ni to dokaz, da imajo prav,» je naslednja misel, ki vodi OAS.

Dolgoročni načrt voditeljev OAS upošteva nekaj procesov. Neprestan požar terorja, ki naj bi naraščal, nadaljevanje neskončnih serij atentatov, umorov, posilstev, ki ne bi prizadejal samo političnih nasprotnikov, vse to bo povzročilo, da se bo navadni človek izoliral, prestrašil in izgubil sposobnost orientacije. Živel bo v strahu. Negotovost bo postala takšna, da se bo vsak zatekel v svojo hišo čim bo padel mrak in ga iz hiše ne bo mogel izvleči nihče za nobeno ceno. Takšen položaj pa je moč doseči samo postopno in takšen položaj zdaj že ni niti več daleč. Toda preostaja še «precej dela.»

Teroristi OAS morajo počasi prenesti svoje akcije tudi med prebivalstvo francoskih mest v metropoli. Položaj, ki vlada zdaj v arabskih četrtih alžirskih mest je treba postopno prenesti tudi v večja francoska mesta. Poleg ostalega sodi peklenska logika OAS, da je Franciji «zelo potrebno», naj malo krvavi in trpi. Ta prelita kri bo očistila in regenerirala nacijo.»

Po pričakovanjih voditeljev OAS mora tako zasnovana «vojna» privesti celotno prebivavstvo k občutku nemira in kolektivne negotovosti, ki ju bo podpiral terorizem toliko časa, dokler «bo potrebno«, do «ustreznega trenutka». Ta «ustrezni trenutek» pa bi bil verjetno trenutek de Gaullove smrti. Odstranitev voditelja francoske države z odra pa bi utegnila biti naravna ali pa nasilna smrt. Po proračunih OAS je nasilna de Gaullova smrt prav gotovo zanj neizbežna, ker celotni načrt OAS za prevzem oblasti temelji na de Gaullovi «izginitvi» za vsako ceno.

Analizo političnega položaja pa pojmovanje oasovskih voditeljev takole poenostavlja: v Franciji ni več političnega življenja. Edine prisotne sile so: de Gaulle, vojska in skrajna levica. De Gaullova smrt bo položaj v Franciji zmedla in oblast bo v dosegu naših rok pod pogojem, da zgrabimo v pravem trenutku in brez odlašanja. Unija za novo republiko pa po de Gaullu praktično ne bo več obstajala.»

Dejstvo, da «ustrezni trenutek» za prevzem oblasti povezujejo s trenutkom smrti sedanjega voditelja države, priča, da OAS računa z dolgoročno akcijo. V njenih načrtih pa je tudi nekaj optimizma, ker z dosedanjimi ukrepi niso uspeli uničiti OAS. To pa je resno svarilo.

(Iz tednika «Express»)

Razgovor Home-Suvana Fuma o položaju v Laosu

Suvana Fuma je včeraj nadaljeval pot v Laos - Malajska vlada ne bo dovolila odhoda čet Commonwealtha na Tajsko - Komentar kitajskega «Ljudskega dnevnika»

LONDON, 19. — Predsednik zakonite laoške vlade Suvana Fuma, ki je prišel sinoči iz Pariza v London, se je sestal danes z britanskim zunanjim ministrom. Govorila sta o položaju v Laosu. Takoj po razgovoru je Suvana Fuma odpotoval z letalom v Laos.

Predstavnik Foreign Officea je izjavil: «Lord Home v celoti odobrava poizkuse Suvane Fume za sestavo koalicijske vlade v enotnem, neodvisnem in nevtralnem Laosu.»

Iz Bangkoka javljajo, da je načelnik za ameriško vojaško pomoč na Tajskem in v Južnem Vietnamu general Harkins odpotoval danes iz Bangkoka v Udorn, da pregleda položaje ameriških mornarjev ob reki Mekong, ki razmejuje Tajsko od Laosa. Spremlja ga ameriški poslanik v Tajski Young.

Pekinški «Ljudski dnevnik» objavlja danes uvodnik, v katerem govori o položaju v Jugovzhodni Aziji. Med drugim pravi, da so ZDA poslale svoje čete na Tajsko z namenom, da podprejo Bun Umovo desničarsko vlado in da postavijo na oblast Ameriki naklonjeno koalicijo. «Če ta poizkus ne bi uspel, dodaja list, bi ZDA neposredno vojaško intervenirale in bi raztegnile laoško vojno. Sedanji ameriški korak, pravi list, je očitna poteza vojni naproti. Namen te poteze je tudi, vojaško zasesti Tajsko. ZDA delajo že dolgo časa načrte za obvladovanje dežel Jugovzhodne Azije z izgovorom tako imenovane obrambe pred ‚komunistično grožnjo'.»

List pravi na koncu, da je ameriško izkrcanje resna nevarnost za Kitajsko, ki ne more ostati brezbrižna: Kitajska ne more dopustiti, da bi ameriški imperialisti postavljali blizu Kitajske nova mostišča, naperjena proti naši deželi.»

Predsednik malajske vlade Rahman pa je izjavil, da ne bo dovolil, da bi poslali čete Commonwealtha, ki so v Malaji, na Tajsko. Pripomnil je, da se na podlagi obrambne pogodbe čete Commonwealtha ne morejo uporabiti brez privolitve Malaje drugače nego za obrambo Malaje in britanskih ozemelj v Jugovzhodni Aziji. Predsednik je dodal, da Anglija, Avstralija in Nova Zelandija niso do sedaj predložile nobene zahteve, naj se privoli odhod njihovih čet na Tajsko.

Nadaljujejo se protesti portugalskih študentov

LIZBONA, 19. — Večja skupina študentov na univerzi v Coimbri je zasedla sinoči sedež akademskega združenja in se tam zabarikadirala. Okoli polnoči so druge skupine študentov, ki so se jim pridružili številni meščani, demonstrirali v središču mesta. Policija je surovo napadla demonstrante. Sedež akademskega združenja pa so obkolili oddelki orožništva.

Portugalska vlada je odredila celo vrsto ukrepov, ki določajo, da bodo civilne oblasti imele odslej tudi nalogo skrbeti za vzdrževanje reda na univerzah in v višjih šolah. Vsa zborovanja študentov ali članov akademskih združenj, ki so bila razpuščena, so nezakonita. Prav tako je nezakonito širjenje kakršnih koli sporočil.

Policija je danes vdrla v poslopje. Vse študente in študentke so aretirali in jih odpeljali v Lizbono. Zatrjujejo, da so odpeljali 149 študentov in študentk. Policija še vedno straži univerzo. Tudi v Lizboni so študentje sklicali plenarno zborovanje, ki pa je moralo odpasti, ker je policija medtem zasedla univerzo in študente razgnala. Vendar pa je manjši skupini študentov uspelo, zbrati se na dvorišču univerze, kjer so sklenili, da bodo sklicali plenarno zborovanje v sredo. Študentje so se z enominutnim molkom spomnili svojih tovarišev v Coimbri. Položaj v mestu je zelo napet. Študentje se niso udeležili predavanj. Oddelki policije stražijo poslopje univerze.

Koča Popović v Boliviji

LA PAZ, 19. — Državnega tajnika za zunanje zadeve Jugoslavije Koča Popovića, ki je prispel sinoči na tridnevni uraden obisk v Bolivijo, je sprejel danes dopoldne predsednik republike Bolivije Victor Paz Estenzoro. Popoldne sta Koča Popović in zunanji minister Bolivije Jose Helman Velarde začela razgovore o dvostranskih odnosih in mednarodnih vprašanjih obojestranskega interesa. Pričakuje se, da bo med obiskom podpisana konvencija o tehničnem sodelovanju in konzularna konvencija med Bolivijo in Jugoslavijo.

Seja izvršnega komiteja CK ZKJ

BEOGRAD, 19. — Pod predsedstvom maršala Tita je bila predvčerajšnjim redna seja izvršnega komiteja centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. Na seji so podrobno razčlenili in ocenili dosedanje rezultate za izvajanje sklepov razširjene seje CK ZKJ in izvršnih komitejev Zveze komunistov republik ter se dogovorili o nadaljnjem delu za konkretizacijo sklepov. Razpravljali so še o nekaterih vprašanjih organizacije državne uprave in predložili ukrepe za njeno izpopolnjevanje in bolj učinkovito delovanje. Na predlog predsedništva centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije so proučili tudi nekatera vprašanja o organizaciji in nadaljnjega dela Zveze sindikatov.

Odložen polet Carpentera

CAPE CANAVERAL, 19. — Polet ameriškega astronavta Carpentera v vesolje so znova odložili od 22. maja na 24. zaradi tehničnih težav. Nastala je namreč okvara pri napravi za ogrevanje.

Prav tako so odložili izstrelitev prvega poizkusnega satelita za televizijske oddaje «Telstar». Izstrelili ga ne bodo pred koncem junija.

Potres v Mehiki

MEKSIKO, 19. — Potres šeste stopnje Mercallijeve lestvice je v glavnem mestu Mehike povzročil tri smrtne žrtve in okrog dvajset ranjenih. Potres je danes popoldne okrog 16. ure po srednjeevropskem času povzročil veliko paniko med meščani, ki so zbežali iz hiš na ulice. Mnogo zidov je popokalo, mnogo šip se je razbilo, po mestnih ulicah pa so se odprle velike razpoke. O hudi škodi poročajo tudi iz Acapulca, zlasti pa iz Achilpancinga, glavnega mesta države Guerrero, kjer je bilo središče potresa. Potresni sunki so trajali eno minuto in dvajset sekund.

Zaključen obisk Hruščova v Bolgariji

SOFIJA, 19. — Agencija Tass je sporočila, da so ob zaključku bolgarsko-sovjetskih razgovorov podpisali nocoj skupno izjavo, ki bo objavljena jutri ali v ponedeljek.

Hruščov in ostali člani sovjetske delegacije se bodo jutri opoldne vrnili z letalom v Moskvo. Danes je bilo zborovanje pred mavzolejem Dimitrova. Prvi tajnik CK KP Bolgarije Živkov je izjavil, da se pogledi SZ in Bolgarije o vseh mednarodnih vprašanjih ujemajo in prav tako tudi o nadaljnjem razvoju mednarodnega komunističnega gibanja.

Živkov je govoril tudi o odnosih z Jugoslavijo in poudaril, da se izboljšujejo. Prav tako se veča obseg trgovinske izmenjave, kulturno sodelovanje pa je vedno širje. «Storili bomo vse, kar je odvisno od nas,» je dodal Živkov, «za nadaljnji razvoj sodelovanja z Jugoslavijo v interesu socializma in miru.»

Govoril je tudi Hruščov, ki je kritiziral voditelje nedavno osvobojenih dežel izpod kolonialnega jarma, ki pravijo, da hočejo graditi socialistično družbo z nerazredno politiko. «Ti voditelji morajo razumeti, da samo delavski razred, ki je najbolj revolucionaren razred, s pomočjo vseh naprednih sil, lahko doseže zmago pri graditvi socializma,» je dodal Hruščov.

Zatem je kritiziral Kennedyja, ki je nedavno izjavil, da so ZDA pripravljene začeti jedrsko vojno. Pripomnil pa je, da je Kennedy vendar skušal pozneje ublažiti to svojo izjavo.

Končno je Hruščov napadel Grčijo in Turčijo, «ki ne prispevata k izboljšanju položaja na Balkanu». Dodal je, da grško in turško ljudstvo ne odobravata politike svojih voditeljev ter hočeta razorožitev in uničenje raketnih in atomskih oporišč, medtem ko njih vlade vodijo politiko, ki veča mednarodno napetost.

Sedem dni v svetu

(Nadaljevanje s 1. strani)

skupine Alžircev, ki so obstreljevale Francoze. Ubili so 17 Francozov, 35 pa jih ranili. Predstavnik alžirske narodnoosvobodilne fronte v Alžiru je izjavil, da je to, kar se je zgodilo tega dne, samo opozorilo, kar bi se pozneje lahko zgodilo, če OAS ne bo uničena.

Alžirski minister za informacije Jazid pa je obtožil francoske oblasti pasivnosti v zvezi s fašističnimi atentati. Med omenjenemi napadi fašistov na Alžirce ni bilo od nikoder ambulant, bolnišnice so zaprli, zdravila pa so «zmanjkala». Ko pa so padle francoske žrtve ,so bile ambulante takoj na mestu in zdravila so se takoj našla. Razen tega koncentrirajo francoske oblasti Alžirce v gete z izgovorom, da skrbijo za njihovo zaščito. Toda pravi nimen tega je, povečati brezposelnost in ustvariti neznosno stanje .V zvezi z dogodki 14. t.m. pa je poudaril, da so potrebni učinkoviti ukrepi proti OAS, preden bo prepozno, kajti potrpljenje Alžircev ima svoje meje. Njihovi živci so do skrajnosti napeti in bi utegnili vsak trenutek popustiti.

K vsemu temu je treba dodati še izzivanja francoske vojske v Alžiriji proti enotam alžirske osvobodilne vojske. Pred dnevi so francoski vojaki bombardirali alžirske postojanke ob tunizijski meji. Zatem so te postojanke obkolili, nad njimi pa krožijo vojaška letala. Alžirska vlada je protestirala pri osrednji komisiji za nadzorstvo nad premirjem, kajti omenjene alžirske postojanke so na tenkajšnjih položajih bile tudi na dan sporazuma o ustavitvi sovražnosti. Sporočili so, da ne bodo reagirali na ta izzivanja, ker zaupajo, da bo zadeva rešena v okviru nadzorstvene komisije.

V Parizu se je začel proces proti bivšemu generalu Salanu. V njegovo obrambo je rastopila cela vrsta desničarskih in fašističnih častnikov.

De Gaulle in Evropa

Predsednik de Gaulle je imel v torek napovedano tiskovno konferenco, na kateri je obrazložil osnovna načela francoske zunanje politike. Govoril je o vseh mednarodnih vprašanjih, posebno pa o tistih, ki jih Pariz drugače ocenjuje kot zahodne države. Med drugim je de Gaulle izjavil, da sta danes na svetu dve sili, ki imata sredstva, da «v nekaj urah uničita neki narod». V takšnem položaju želi Francija ustvariti to, kar se ji zdi, da je mogoče ustvariti. Dejal je, da teži Francija k trem poglavitnim ciljem: Znebiti se brezizglednih in dragih politično-gospodarskih in vojaških obvez do prekomorskih držav in jih spremeniti v sodelovanje, zasnovano na pogodbah; prispevati k zgraditvi Evrope na političnem, vojaškem in gospodarskem področju; ustvariti nacionalno moderno oboroženo silo.

Problem politične izgradnje Zahodne Evrope je de Gaulle obravnaval v luči «sveta, v katerem se vse suče okrog nevarnosti svetovnega spopada». «Zato je povsem naravna ideja o združeni Evropi, ki bi razpolagala s silo, sredstvi in določeno kohezijo», je dejal in dodal, da je «treba taki Evropi dati tudi politično formo». Po de Gaullovih besedah ne more biti druge Evrope kot «Evrope držav». «Integrirana nadnacionalna Zahodna Evropa morda ne bo imela politike, toda morda bo ves svet krenil za nekom, ki bo tako politiko imel». Po tej odkriti aluziji na ZDA se je de Gaulle dotaknil berlinskega problema in ameriško-sovjetskih razgovorov. Rešitev nemškega problema, za katerega je dejal, da je nujen problem, se de Gaullu zdi «kvadratura kroga». Izrazil je svoj dvom v možnost, da sedanji ameriško-sovjetski razgovori pripeljejo do dobrih rezultatov, dejal pa je, da se «Francija, naravno, ne zoperstavlja sondiranju, kakršnega prakticirata ZDA in ZSSR». Toda de Gaulle sodi, da zdaj ni pravi trenutek za spremembo v «labilnem ravnotežju Vzhod - Zahod». Francoski predsednik je odkrito povedal, da je proti kakršnikoli spremembi berlinskega statusa.

Kar se tiče francoskih odnosov z deželami Magreba, je de Gaulle dejal, da se bo čez nekaj tednov rodila Alžirija kot neodvisna država, ki bo sodelovala s Francijo. «To, kar se danes dogaja v Alžiriji,» je dejal, «je žalostno in moti dokončni izhod, ne bo pa ga preprečilo.»

Takoj po njegovi tiskovni konferenci je pet ministrov njegove vlade, ki pripadajo ljudskemu republikanskemu gibanju (MRP), odstopilo. Sporočili so, da so odstopili zaradi nesoglasja z evropsko politiko de Gaulla. Dalje so poudarili, da je de Gaullova tiskovna konferenca pokazala nesoglasja med njegovo koncepcijo o usmeritvi in ciljih evropske politike in koncepcijami ministrov. Te razlike so takšne, da ministri ne morejo več ostati v vladi, ker okoliščine terjajo v vladi popolno solidarnost in enotnost na vseh področjih. MRP se zavzema za naddržavno strukturo evropske enotnosti, in prav to je de Gaulle na tiskovni konferenci kritiziral. De Gaulle pa se ni dosti zmenil za to «malo krizo». Pompidou je še naslednjega dne imenoval štiri nove ministre, medtem ko je mesto petega prevzel sam.

De Gaulle je te dni potoval po osrednji Franciji. V svojih govorih omenja predvsem evropske zadeve. Dejal je, da je bil na gospodarskem področju začetek «zelo dober» in da je treba doseči ta napredek tudi na političnem področju, čeprav lahko pride do razlik med pojmovanji o tem, kako je treba začrtati pot k politični enotnosti. Trdil je, da se o praktičnem namenu te enotnosti — t. j. zahodnoevropski zvezi — v glavnem vsi strinjajo.

Laos

V Laosu je prišlo do nenadne zaostritve, ker se je Bun Umova vojska začela zbirati blizu demarkacijske črte, ki je bila določena ob sporazumu o premirju. Vojska Patet Laosa je na to reagirala ter zasedla nekatere kraje, kjer se je zbirala Bun Umova vojska. Pri tem se je pokazalo, da Bun Um sploh ne more računati na svojo vojsko, ker se je ta naglo razkrojila pred pohodom vojske Patet Laosa. Nad dva tisoč Bun Umovih vojakov je zbežalo na Tajsko. Ponovno se je pokazalo, da se brez ameriških injekcij Bun Um ne bi vzdržal niti za trenutek na oblasti.

Reakcijo vojske Patet Laosa so v Washingtonu izkoristili ter zagnali velik hrup, češ da je nastala nova «komunistična nevarnost». V vsej naglici je Kennedy odredil, naj se na Tajskem izkrca 1800 ameriških vojakov. Ti so že prišli na tajsko ozemlje in se utaborili ob meji z Laosom. Ti oddelki so samo del skupnega ameriškega kontingenta pet tisoč ljudi, ki jih bodo razmestili v raznih krajih Tajske. Razen tega so sklicali sejo predstavnikov SEATO, da bi ameriška akcija dobila pečat «obrambne akcije» v okviru SEATO». Hkrati je ameriško vlada začela močan pritisk na vse članice SEATO, naj pošljejo svoje vojaštvo na tajsko ozemlje, in sicer za sedaj «simbolične» skupine. Vse članice SEATO so sporočile, da so pripravljene to storiti, odločno pa se je uprla Francija, ki poudarja, da položaj sedaj ni nevaren in da niso potrebni ti ukrepi. Indijski predstavnik mednarodne komisije za nadzorstvo nad premirjem v Laosu, ki je stopil v stik s četami Patet Laosa, je izjavil, da so oficirji tega gibanja izrekli pripravljenost spoštovati vsa določila sporazuma o premirju, kakor tudi o reševanju krize s sestavo koalicijske vlade. Pripomnili pa so, da bi bilo «zelo nevarno», če bi se umaknili iz teh krajev, od koder so bunumovci pobegnili, ker bi to povzročilo še globljo krizo ter brezvladje.

Bun Um in general Nosavan sta odšla na obisk k Čangkajšku na Formozo ter sklenila z njim sporazum o diplomatskih odnosih. Bun Um je v Tajpehu izjavil, da je pripravljen pogajati se s Suvano Fumo o sestavi koalicijske vlade. Pripomnil pa je, da se bo pogajal samo, če «Suvana Fuma ne bo več zastopal interesov komunistov v Laosu».

Suvana Fuma je v Parizu po televiziji izjavil, da bi neposredno ameriško interveniranje v Laosu pripeljalo do «nove Koreje». Izjavil je tudi, da je rešitev laoške krize odvisna od Bun Uma in od ZDA. Suvana Fuma je odpotoval iz Pariza v Laos, kjer da bo moral sestati s kraljem, nato pa s Bun Umom in s princem Sufanuvongom. V zvezi s sedanjim položajem v Laosu so važne tudi izjave, ki jih bo dal zunanji minister v vladi Suvane Fume Fon sena. Izjavil je, da bi hotela skupina iz Vientiana skupno z ZDA prikazati zadevo na tak način, kakor da se je položaj poslabšal po krivdi zakonite vlade in Patet Laosa. Dodal je, da igrajo ZDA dvojno vlogo v Laosu. Na eni strani so pripravljene pristati na pogajanja, na drugi strani pa želijo samo začetek pogajanj za sestavo koalicijske vlade, na drugi strani pa še dalje nudijo vojaško pomoč generalu Nosavanu. O izkrcanju ameriških čet na Tajskem pa je poudaril, da gre za sovražno dejanje proti Laosu in laoškemu ljudstvu.

Opazovavci v Novem Delhiju so sprejeli ameriški sklep o izkrcanju na tajskem ozemlju z zaskrbljenostjo. Iz Washingtona prihajajo namreč zadnje tedne politična poročila, da se ameriška politika v Novem Delhiju oddaljuje od Bun Uma in da so mnenja indijski politični krogi, da bi utegnila taka smer politike pripeljati do novih poskusov za sporazumevanje. Indijski krogi obsojajo Kennedyjev sklep in poudarjajo, da so k napetosti okoli Laosa največ prispevali desničarski voditelji, ki jih podpirajo ZDA.

Kennedy je na svoji tiskovni konferenci izjavil, da bi ZDA želele, da se čete Patet Laosa umaknejo na izhodiščne položaje, in da je umik ameriških čet iz Tajske «odvisen od položaja na Tajskem in v sosednih državah», izjavil pa je meni, da mislijo ZDA izvajati vojaški pritisk med morebitnimi koalicijskimi razgovori o sestavi laoške vlade.

Odpor proti Francu

V Španiji se nadaljuje stavkovni val, ki se je bil začel med asturijskimi rudarji in se je kmalu razširil še na druge biskajske krajine. V asturijski in biskajski pokrajini stavka sedaj okrog deset tisoč delavcev in več desettisoč v drugih pokrajinah. Vlada je odredila v nekaterih pokrajinah izredno stanje, vendar pa so delavci vztrajajo in poudarjajo, da ne verjamejo obljubam, ki jim obljublja zvišanje mezd, če se vrnejo na delo. Delavci zahtevajo, naj se prej objavi v uradnem listu dekret in naj se objavi zahtevano priznanje. Sicer pa priznanje izbeljavci tudi zakonito pravico do stavke, splošno izboljšanje delovnih pogojev in izpustitev vseh do sedaj aretiranih delavcev, ki so jih zaprli zaradi stavke.

Voditelj falangističnih sindikatov Jose Solis, ki ga je vlada poslala v Asturijo, je pozval stavkajoče, naj se vrnejo na delo, in dodal pri tem dodal, «naj se ne dajo speljati po tujih agentih». Delavci so njegov govor sprejeli z nezadovoljstvom. Po vsem svetu izražajo sindikalne in demokratične organizacije solidarnost s španskimi delavci in sploh s španskim ljudstvom v njegovi borbi proti fašizmu.

Razorožitev

V Ženevi se nadaljuje razorožitvena konferenca, ki pa zelo počasi napreduje. Kar se tiče ustavitve jedrskih poizkusov, pa sploh ne napreduje. Največji spor je, da še vedno okrog vprašanja nadzorstva, glede katerega je popustila ska zveza deloma popustila, zahodne države pa sploh niso popustile. Delegacije izvenblokovskih držav v razorožitvenem odboru se trudijo, da bi v posameznih točkah dosegle kompromis. Oba predsednika konference se stalno sestajata, da bi dosegla sporazum vsaj v tistih točkah, kjer je to mogoče. Kar se tiče nadzorstva, je voditelj brazilske delegacije v četrtek predlagal, naj bi ustanovili poseben pododbor, da bi mu zaupali nalogo, da prouči razne vidike tega vprašanja. Pododbor naj bi obravnaval izključno tehnične vidike, svoje poročilo pa bi dostavljal odboru ali konferenci, kadar bi bilo potrebno. Dalje je predlagal, naj bi konferenca nadaljevala tudi v juniju, ko bi morala predložiti poročilo OZN.

Šport

Jugoslavija 1 Milan-Sampdoria 0

MILAN, 19. — Jugoslovanska reprezentanca je premagala kombinirano moštvo Milan-Sampdoria z 1:0 (1:0). Gol je zabil Jerković v 18. minuti prvega polčasa. Razmerje kotov 5:3 za Jugoslavijo.

V prvem polčasu je jugoslovansko moštvo nastopilo s sledečimi igravci: Soškič, Durkovič, Jusufi; Matuš, Markovič, Popovič; Mujič, Šekularac, Jerkovič, Galič, Skoblar.

Domače moštvo pa so sestavljali: Battara, Vincenzi, Trebbi; Pelagalli, Bernasconi, Bergamaschi; Conti, Cucchiaroni, Vinicio, Pivatelli, Barison.

Vreme je bilo deževno teren pa zelo težak.

Prva nevarna poteza je bil Pivatelijev strel v 7. minuti, nakar je dve minuti kasneje odgovoril Matuš, ki je resno zaposlil Battaro, da se je moral vreči za žogo. Potem so se akcije menjavale na obeh straneh, toda igravci niso mogli po svoji volji kontrolirati žoge zaradi mokrih tal. Jugoslovani so nekajkrat streljali od daleč, nato je Barison v 20. minuti na predložek Vinicia močno streljal v prečko. Gol pa so dosegli gostje v 28. minuti. Pravzaprav ga je dosegel Jerković, ki je sam pripeljal žogo do konca igrišča, tam premotil branilce, ko je fingiral podajanje Mujiću, pri tem pa z močnim in točnim strelom poslal žogo z leve ob samem drogu v mrežo.

Ostali del prvega časa so si potem domači prizadevali, da bi rezultat izravnali.

V drugem polčasu so Jugoslovani Matuša zamenjali z Radakovičem, Mujiča pa z Ankovičem. Domačini pa so postavili na igrišče skoraj popolnoma drugo moštvo: Battara, Vincenzi, Zagatti; Pelagalli, Pasinato, Lodetti; Conti, Insfran, Toschi, Skoglund, Barison.

Italijansko moštvo ne dosega moštva iz prvega polčasa in Jugoslovani so skoraj stalno v napadu. Pri svojih akcijah pa so premalo odločni in domačim branilcem uspeva, čeprav s težavo, da vzdrže naval. Conti in Barison izvedeta nekaj protinapadov. Proti koncu pa postaja tekma vedno manj zanimiva. Omembe vreden je Jerkovičev strel z glavo v 40. minuti na predložek Skoblarja, ko je moral Battara spet resno poseči vmes.

Videlo se je, da igrajo Jugoslovani samo za trening. Napad je bil videti dober, kjer pripada prvo mesto Jerkoviću, medtem ko igro dobro razporeja Šekularac. Nekaj negotovosti je bilo opaziti v obrambi, kjer branilci niso bili povsem zanesljivi. Pri domačih sta se izkazala v prvem polčasu Cucchiaroni in Vinicio. Zanimanje je vladalo za nastop Urugvajca Insfrana. Res je, da ni treniran, vendar kaže, da z njim Sampdoria ne bo rešila problema svojega napada.

* * *

VICENZA, 19. — ČSSR L. Vicenza 0:0

* * *

TURIN, 19. — Torino - Lausanne 2:1 (Pokal prijateljstva).

KOŠARKA

SZ - Italija 68:62 (37:26)

MILAN, 19. — V prijateljski tekmi je danes sovjetska košarkarska reprezentanca premagala italijansko z 68:62 (37:26).

V naslednjih dneh bo sovjetska reprezentanca odigrala dve tekmi v Beogradu in eno v Zagrebu.

Davisov pokal

Rezultati po drugem dnevu 2. kola Davisovega pokala:

Madžarska - Danska 3:0, Švedska - Belgija 3:0, Češkoslovaška - Finska 3:0, J. Afrika - Francija 2:1, Nemčija - Romunija 3:0, Brazilija - Poljska 3:0, V. Britanija - Avstrija 1:0 (drugo srečanje je bilo prekinjeno pri vodstvu Avstrijca Saika proti Angsterju s 6:3, 3:6 3:6, 6:4, 5:3.

Titove čestitke B. Russellu ob njegovi devetdesetletnici

BEOGRAD, 19. — Predsednik republike maršal Tito je čestital ob 90. rojstnem dnevu lordu Bertrandu Russelu. V brzojavki poudarja Tito med drugim velik pomen velikih umov, ki istočasno razumejo in opozarjajo na nevarnosti, katerim so danes izpostavljene pridobitve družbe zaradi oboroževalne tekme, in na najstrašnejše ogrožanje človeškega obstoja, ki ga predstavlja jedrsko uničenje. «Visoko cenim ta Vaš prispevek in Vaše osebno zavzemanje pri konkretnih iskanjih pozitivnih in miroljubnih poti človeštva in Vam želim najboljše zdravje, da še nadalje prispevate k tej najvažnejši borbi za mir na svetu,» poudarja v brzojavki Tito.

Ivo Andrić je daroval 18 milijonov din za ljudske knjižnice

SARAJEVO, 19. — Ugledni književnik in prvi jugoslovanski nobelovec Ivo Andrić je sklenil darovati polovico svoje nagrade za književnost — 18 milijonov dinarjev — ljudski republiki Bosni in Hercegovini. V pismu, ki ga je poslal svetu za prosveto in kulturo republike, je Ivo Andrić izrazil željo, naj se njegov dar uporabi za napredek ljudskih knjižnic LR Bosne in Hercegovine.

A. HOMER WARNER:

Ljubezen

Garryjevemu pripovedovanju o stanovanju Sam ni posvečal posebne pozornosti, vendar je sedaj, ko sta se znašla v njem, radovedno gledal naokoli. Prijetno so ga presenetile lepe modre zavese v dnevni sobi in čista kuhinja.

»Gotovo ne bova našla boljšega stanovanja«, je rekel.

»Mislim, da bi bilo treba najeti to stanovanje«, je odgovoril Garry.

Garry je bil časnikar, a Sam je bil zaposlen pri nekem gradbenem podjetju. V uradu, kjer so dajali stanovanja v najem, sta podpisala pogodbo in se še istega dne vselila. Stanovanje je bilo lepo in udobno in Sam je večkrat rekel: »Ne bom se preselil iz tega stanovanja, dokler me ne bodo vrgli iz njega.«

Že več let ni stanoval tako udobno. Zmeraj, ko je vstopil v dnevno sobo z velikim oknom, se je počutil kot doma. Poznal je precej deklet v New Yorku, vendar je zdaj redko odhajal z doma. Raje je ostajal v stanovanju in delal v prijetni dnevni sobi.

Nekoč, ko je imel Garry obisk, se je Sam umaknil v spalnico in delal tam pri majhni mizi. Svetloba je bila zadovoljiva, le njegove dolge noge niso imele dovolj prostora in je s koleni neprestano zadeval v mizico. Slednjič mu je bilo tega dovolj. Potegnil je predal iz mize in ga položil na tla. Pri tem je izpadel list papirja, ki je bil prej pripet s predalom. Pobral ga je in nameraval vreči v košaro za papir, kar je vzbudila njegovo pozornost prva vrsta pisma: »Vem, da ti ne bi smela pisati tega pisma, Peter. Dani se že, a jaz sem vso noč bedela...«

Kdo je pisal ta list? Dekle, študentka arheologije, ki je prej stanovala tu s svojo materjo?

Sedel je na rob postelje in nadaljeval z branjem. »Bojim se, da ne bom mogla najti prave besede. Če se dva človeka želita poročiti, Peter, potem se morata razumeti. Midva se nista mogla. Že zdavnaj sem ti dala besedo, tudi najini družini živita v dobrem prijateljstvu in morda ne bom dovolj močna, da bi ti poslala to pismo. Že nekaj tednov je tega, kar se je v meni vse spremenilo. Nekako drugače razumem sedaj ljubezen. Tvoje prijateljstvo mi je dragoceno, Peter, zato sem tako strta in mi je težko pisati to pismo. Zaradi tega vso noč nisem mogla spati...«

Tu je bilo pismo prekinjeno. Sam je poiskal najemno pogodbo za stanovanje in ugotovil, da se njegova lastnica imenuje Constanca Shipley. Ime mu ni povedalo ničesar, a odlomki iz pisma so se mu pogosto vračali v misli. Nekega večera je bil v mestu z Almo Philips. Imela je rdeče lase in zelene oči. Zelo dobro je plesala. A na vsem lepem je ob njej mislil na besede: »Če se dva človeka želita poročiti, se morata razumeti«. Poskušal je razložiti Almi, a ga ni razumela.

V njegovi pisarni je delalo lepo dekle, ki mu je ugajalo — Penny Duryea. Ko je nekoč skupaj z njo pri kosilu, se je zopet spomnil nigovega: »Nekako drugače razumem sedaj ljubezen«. Moral je misliti na deklico, ki je to napisala.

Nekega dne ga je klical telefon. »Tu mrs. Shipley. Ste vi gospod Bizler ali Garryck«? je vprašal glas na drugi strani.

»Garryck«, je odgovoril Sam.

»Gospod Garryck, moja hčerka je pustila v stanovanju nekaj stvari, ki jih sedaj potrebuje. Bi hoteli, prosim, pustiti ključ pri hišniku, da bova, ko bi pripotovali, te stvari odnesli iz stanovanja. Hčerka se namreč kmalu poročila.«

»Zelo rad,« je odgovoril Sam. »Jutri bom doma in vas bom počakal.«

Zahvalila se je in odložila telefon. Sam je razmišljal pri telefonu, kako naj opraviči svoj izostanek iz službe. Sploh ni vedel, zakaj je obljubil, da bo doma. Dekleta ne pozna in mu je slednjič mar njena poroka.

Okrog treh je pozvonilo pri vratih. Energično je odšel k vratom. Počakal je nekaj sekund, preden je odprl.

Zagledal je manjšo debelo gospo. Delovala je dostojanstveno. Mlado dekle, ki je stalo ob njej, je bilo povsem drugačno: vitko, ljubko, črnolaso.

Gospa Shipley, še vsa zasopla od vzpenjanja po stopnicah, je rekla:

»Gospod Garryck, zelo sva vam hvaležni za vašo ljubeznivost. Žal mi je, ker sva vas morali zmotiti, a saj vas ne bova dolgo zadrževali.« S svojim ostrim očesom je preletela sobo in najbrž opazila vsak prašek. Sedla je in začela pogovor, ki je trajal deset minut.

Tudi Constanca se je ogledovala po sobi. Nje očitno ni zanimal prah na pohištvu. Oči so ji izražale veselje, da se je vrnila v prostor, ki ji je bil drag. Medtem ko je njena mati govorila, je dekle molčalo. »Vam ugaja pohištvo, gospod Garryck?« je vprašala gospa Shipley. »Moja hčerka ga je kupila pri antikvarju. Seveda ni primerno za njeno novo stanovanje.«

Preden je Constanca prišla do besede, je mati nadaljevala: »Ona se seli v neko majhno hišo, prav takšno, kot si jo je vedno želela. Našli sva tudi zelo sposobnega arhitekta za notranjo ureditev,« pri tem je pogledala staro sobo s pisanimi blazinami, »hčerka sicer študira arheologijo.«

»Vas zanimajo izkopavanja?« je vprašal Sam.

»Da,« je rekla tiho, »ne morete si misliti, kako je to čudovito!«

»Ali lahko razumete,« je rekla gospa Shipley, »da nekdo vse življenje izkopava kipe in grobove?«

»Ne gre samo za to, mama.« Tihi glas je postal še tišji. Sam je spoznal, da dekle ni srečno. Bila je bleda in utrujena.

»Tako, sedaj lahko pospraviva stvari,« je veselo rekla gospa Shipley. »Prihodnji teden se Constanca poroči, gospod Garryck. Njen bodoči mož je Peter Westbrook. Zelo prijeten fant. Naši družini sta si že dolgo v prijateljstvu.«

Vzeli sta svoje predmete, se poslovili in odšli. Samu se je zdelo, da je bil Constancin pogled, s katerim je objela sobo pred odhodom, zelo žalosten.

Ko je Sam pozneje hotel delati, mu delo ni šlo izpod rok. Odprl je omaro in izpod srajc, kamor ga je skril, potegnil listič in bral: »Bojim se nekomu povzročiti trpljenje.« Res, težko bi bilo razdreti dolgoletno zaroko. Neprijetno bi bilo za zaročenca in starše, ki jih veže globoko prijateljstvo...

V telefonskem imeniku je Sam prebral naslov zaročenca, ga napisal na pisemski ovitek in vtaknil vanj Constancino pismo. Nato je tekel do najbližjega poštnega nabiralnika in vrgel pismo vanj. Ko je to storil, je hkrati čutil olajšanje in slabo vest. Večer je preživel pri prijatelju, ki je povabil znance. Plesal je z nekim lepim dekletom, a je neprestano mislil na molčeče temno dekle.

Naslednje dni je bral v časnikih družabne kronike. Nekega dne je našel v njej novico, da sta družini Shipley in Westbrook razdrli zaroko svojih otrok Constance in Petra. Sam je koval načrte, kako bi prišel v stik z materjo in hčerko. Ni čakal dolgo. Constancina mati je prišla v stanovanje, da bi odnesla neke skice in jih poslala hčerki v Italijo.

»V Italijo?« je vprašal Garryck.

»Da, Constanca se je poročila z nekim mladim arheologom in sedaj potujeta vzdolž in počez po Evropi in izkopavata razvaline. Zdi se mi povsem neverjetno, vendar njuna pisma kažejo, da sta srečna.«

Sam je hodil po stanovanju in se ni mogel pomiriti. Zopet je moral misliti na besede iz Constancinega pisma: »Povsem drugače razumem sedaj ljubezen.« To ga je slednjič pomirilo. Vedel je, kaj mora tudi sam iskati v življenju.

V galeriji Cavana razstavlja slikar Hollesch, po poreklu iz Pulja

Monastir na Morači

Zanimiva ozadja k Mažuranićevemu epu Smrt Smail-age Čengijića

Zgodovinski manastir na Morači je ustanovil 1252. knez Stevan, sin kneza Vukana Nemanjiča za časa srbskega kralja Uroša I. V tem manastiru je bilo zlasti v XVII. stoletju važno kulturno, versko in socialno žarišče srbskega ljudstva, čeprav so ga večkrat oplenili in opustošili Turki. V njem so se zbirali pokrajinski velikaši in se dogovarjali o skupni borbi. Leta 1838 se je posrečilo znamenitemu vojvodi Novici Ceroviču zbrati v manastiru na Morači poglavarje Drobnjakov in Moračanov in ti so prisegli, da se bodo za zmeraj odpovedali krvni osveti, ki jih je dotlej razdruževala.

Morača je pokrajina črnogorskega dela Hercegovine, kakor piše geograf P. Šabajič, ob gornjem toku istoimenske reke. Ta gornja Morača je obdana od visokih gora, kamor so se zatekali hercegovski uskoki.

Samostan, o katerem govorimo, s cerkvico sv. Nikole in zadušno cerkvijo, posvečeno Vnebovzetju, je v Spodnji Morači, ravninski in rodovitni s pogostimi vodnimi tokovi.

Prekrasne freske, ki jih je nekaj naslikal 1616. menih z Gore Atos Juri iz Hilandara na zahodno steno cerkve, krasijo tudi notranje stene, a bodo prišle popolnoma do izraza, ko jih bodo restavrirali.

Zaradi odmaknjenega in nedostopnega položaja so izbrali ta samostan, da so v njem hranili dragocene knjige in ikone. Toda vsak turški naval je prizadel tudi knjižnico, tako da se je že leta 1444 vodja samostana Nikodim pritoževal, da že v njegovem času »knižic malo beše u crkve«. V XVII. stoletju se je knjižnica obogatila s knjigami, pisanimi v samostanu samem ali takimi, ki so prišle z Gore Atos; v XVIII. in XIX. stoletju pa je precej knjig iz samostana na Morači odšlo v Krušedol in v druga središča. Ruski učenjak Kovalevski, ki je obiskal Moračo prvič 1841., drugič 1872. je zapisal, da je v samostanu razen knjižnih zbirk in listin še »tri magareča tovara rukopisa«.

Vuk Vrčevič, ki je popotoval po Hercegovini in Crni gori in zbiral rokopise za reformatorja srbskega jezika in pravopisa Vuka Štefanoviča Karadžiča, je slednjemu pisal 1854., da mu bo kmalu poslal »dva konjska tovara rokopisov, ki so mu jih menihi z Morače prodali za 8 florintov. Te rokopise so pozneje pokupile velike knjižnice na Dunaju, v Berlinu, v Moskvi, v Leningradu, del pa tudi Narodna biblioteka v Beogradu, kjer je ta del propadel ob nemškem bombardiranju leta 1941.

Pozneje je izginil neznano kam rokopis Čudesa presvete Bogorodice o Krmčiji iz leta 1615, o katerem je pisal učitelj z Morače Jovičevič v drugi knjigi Prosvjete 1893.

Nova avtostrada, ki bo kmalu povezala črnogorsko glavno mesto z dolino Morače, bo privabila v to slikovito pokrajino jugoslovanske in tuje turiste, zlasti pa mladino, ki je brala in občudovala ep Ivana Mažuraniča Smrt Smail-age Čengiča, ki je za Hrvate to, kar je za Srbe Gorski vijenac Petra Petroviča Njegoša in Krst pri Savici Franceta Prešerna za Slovence.

V ozadju se dvigajo visoke gore s starim samostanskim zvonikom. To je kuliserija za starega meniha, ki se v zahajajočem soncu in ob zvonkljanju planinskih čred približa junaškim maščevalcem božjega srda, da bi jih navdušil, naj prejmejo odvezo za grehe in popotnico in naj se junaško žrtvujejo. In ti bodo pobili brezdušne preganjalce Brdjanov, Moračanov in hercegovskih kristjanov.

Oborožena krdela, ki so se spravila z bogom, bodo segla po orožju, ko bodo videla, da prihaja rabelj Novica. Toda ta jih bo z besedo razorožil, rekoč, da ni več Turek. Nasilnik mu je ubil očeta in vse pobral. Od zdaj dalje se bo njegova roka borila na strani Črnogorcev, željica, da se oškropi s turško krvio.

Svečenik poškropi glavo spreobrnjenega Turka z vodo iz Morače, krstne priče pri krstu Novice, so visoki vrhovi gora in ljudje, ki so od tod.

Krst Novice je lepa pesniška misel, kakršnih je še toliko v Mažuraničevem epu, ki je našel najboljšega razlagalca v literarnem zgodovinarju, profesorju Antunu Barcu. Njegova študija je v okrajšani obliki tudi v izdaji iz leta 1954 v zbirki Hrvatski pjesnici, ki jo je za Matico Hrvatsko pripravil pesnik Dragutin Tadijanovič.

Do omenjenega leta je Smrt Smail-age Čengiča doživela 65 izdaj v srbohrvaščini in 40 izdaj v tujih jezikih. To mojstrsko delo hrvatske epike, ki je prvič izšlo v almanahu Iskra leta 1846, je bilo štirikrat prevedeno v italijanščino: prevod Ivana Nikoliča je izšel v Zadru 1869., drugi E. Bole je izšel na Reki 1877. in ga je izdal Mahovič, Vladimir Bakotič je izdal v Splitu 1922. pri Hrvatski knjižari prevod z izvirnim besedilom ob strani. Najnovejši italijanski prevod je oskrbel profesor Franjo Trogrančič in je izšel pri založništvu Briano Genovi 1949.

Glede vojvode Novice Ceroviča naj navedem izdajo, ki je izšla 1924. pri Kugliju v Zagrebu, z opombami dr. Davida Bogdanoviča. V IX. poglavju svojega dognanega uvoda je nakazal na podlagi zgodovinskih listin življenjepis treh glavnih junakov Mažuraničevega epa, to je življenjepis Smail-age, Novice Ceroviča in Mirka Damjanoviča, ki mu je Smail-aga podaril bodalo, a je prav s tem bodalom Mirko agi odrezal glavo in jo potem nesel vladiki Njegošu. O Smail-agi naj zadostuje, če povemo, da ga je Mohamed II. imenoval za pašo, ki so ga ljudski pesniki poveličevali zaradi njegovih junaških del, zlasti po zmagi, ki jo je dosegel 1836 na Grahovskem polju, kjer so padli brat in še devet sorodnikov vladike Črne gore Petra II. Petroviča Njegoša.

Resnici na ljubo bodi povedano, da niso redki pisci, ki slikajo Smail-ago kot zglednega moža ene same žene in dobrega očeta treh otrok, kot pravičnega in človečanskega tudi do kristjanov svojega kadiluka.

Zgoraj smo povedali, da je Novica Cerovič pripravil do sprave v samostanu na Morači Drobnjake in Moračane. Domnevni turški spreobrnjenec, ki ga je ustvarila domišlijja hrvatskega pesnika, se je rodil 27. oktobra 1806 v vasi Tušinja. Njegov oče Milutin, višji duhoven, moder, premožen, goreč srbski rodoljub, je bil izdajalsko ubit od Turkov. Novica si je goreče želel, da bi se maščeval za očetovo smrt in je bil med Drobnjaki, Moračani in Rovčarji, ko so napadli tabor Smail-age. Zaradi svojih vojaških podvigov je Novico imenoval Njegoš za senatorja in zaradi zmag nad Turki 1851., 1857., 1859. in 1860. ga je kralj Nikita povzdignil v brigadirja in pozneje v vojvodo črnogorske vojske, hkrati je služil kralju kot svetovavec, v osvobodilnih vojskah od 1875. do 1878.

Vojvoda Cerovič je preživel zadnja leta življenja v rodni Tušinji in je tam umrl 14. januarja 1895. Pokopan je v cerkvi sv. Jurija.

Občudovalcem Ivana Mažuraniča, ki je s svojo epsko pesnitvijo tekmoval s knezom Njegošem v proslavljanju junaških črnogorskih sinov, želim, da bi naleteli na dva tako dobra vodiča, kakor sem jaz, v osebi samostanskega predstojnika, Kirila Rajčeviča in fotografa Petra Radojeviča.

Umberto Urbani

25-LETNI UMETNIŠKI JUBILEJ TRŽAŠKE ROJAKINJE

Brechtova «Mati Korajža in njeni otroci» na odru mariborske Drame

Režiral je Fran Žižek, v naslovni vlogi pa je nastopila Milena Godinova

Daj vendar luči na oder, razsvetljevalec!
Kako naj mi odrski pisci in igralci
naše podobe življenja prikazujemo svetu — v polmraku?
Dremljivi somrak uspava! Mi pa potrebujemo prebujenost,
celo budnost.
Daj jim, naj sanjajo — v svetlobi!

BERTOLT BRECHT

S to prispodobo je pesnik Brecht izpovedal v bistvu ves svoj umetniški «credo», ki ga je do podrobnosti razčlenil Brecht-teoretik, reformator, uresničil pa, s slovitim «Berliner Ensemblom», Brecht - dramatik, avtor polnokrvnih odrskih likov in iskrivih, duhovitih dialogov, ki bodo živeli še dolgo.

Nasproti iluzionističnemu gledališču, ki smo ga običajno bili vajeni doslej, je Brecht postavil svoje deziluzionistično, «epično», ali kot ga je pod kraj življenja (umrl je 1956. leta) imenoval sam tudi «dialektično» gledališče. Njegov cilj je bilo gledališče kot izrazito politična, osveščujoča tribuna. V njem naj bi gledalec ne verjel, da prisostvuje resničnemu dogajanju, marveč dogajanje na odru ves čas razmišljujoče in budno kritično motril v zavesti, da gleda le gledališko predstavo. Da bi mu avtor k temu pripomogel, se poslužuje v svojih odrskih delih številnih «odtujitvenih efektov» (prologov, paradoksov, komentarjev, songov, napisov itd.), ki naj gledalca prebujajo in obvarujejo, da se ne bi predal odrski iluziji in pozabil na nenehno kritično presojanje. Da bi se tako politično osveščal.

Brechtova dela zato terjajo posebno režijsko zasnovo in poseben način, tehniko igranja. Igralec naj ne podoživlja odrskega lika, kot smo tega vajeni v «naturalističnem» oz. psihološko-realističnem gledališču, marveč naj ga samo prikazuje, kaže, in se pri tem ves čas tudi sam zaveda, da le igra. To seveda terja od igralcev, da svojo vlogo do podrobnosti naštudirajo in mojstrsko obvladajo, da so igralci-virtuozi.

To so seveda optimalne, idealne teoretične zahteve, morda do kraja uresničene je v Brechtovem «Berliner Ensemblu», ki že leta igra Brechta in je homogeno zlit in uglašen na brechtovski način igranja. Zato se nam zdi pretirano pretenciozno in nestvarno, celo krivično, pričakovati in zahtevati tako «idealno, optimalno» brechtovsko uprizoritev od ansamblov, ki skoraj konstantno uprizarjajo in igrajo dela v psihološko-realističnem slogu. Prav tako pa bi bilo zelo napak, če Brechta zgolj zaradi tega ne bi uvrščali v svoj repetoar.

Vodstvo mariborske Drame je okrog «Matere Korajže» dolgo oklevalo. Verjetno ne iz pomislekov, da je ta pretresljivi, otreznjujoči Brechtov protivojni apel, njegova «vojna napoved vojni», danes morda kaj izgubil na svoji žgoči aktualnosti? Prej iz skepse, ali bo ansambel dorasel Brechtu oz. specifičnim zahtevam njegovega «epičnega» gledališča in igranja, skepse, ki je verjetno izvirala iz ambicije po «optimalnem» Brechtu.

Uprizoritev (gledali smo premiero!) je to skepso v veliki meri — demantirala.

Še prej pa nekaj besed o «Materi Korajži» za bralce, ki tega dela še ne poznajo. Brecht je to dramsko kroniko napisal v emigraciji na Danskem leta 1938, kamor se je umaknil pred nacisti. Tedaj je že uvidel, da se je zmotil v svojem upanju, da se bo nemško ljudstvo uprlo Hitlerju. Nemški malomeščan je bil uročen v privídu o srečni in bogati bodočnosti, tudi za ceno vojne katastrofe, in je nasedel goebelsovskim propagandističnim plakatom. Tako je Brecht napisal svoj ostri, pretresljivi protivojni poziv, ki je veljal nemškemu (in ne le nemškemu!) ljudstvu in velja še danes, saj so paralele še mnogokje zelo očitne. To je zgodba o potujoči marketendarici, branjevki «materi Korajži», ki skozi vihre 30-letne verske («ideološke») vojne skrbi le za svojo borno kramo. Čeprav v vojni izgubi vse tri otroke, se ničesar ne nauči iz nje, marveč kapitulira pred nasiljem samo zato, ker do kraja upa, da jo bo vojna redila. Tako je «Mati Korajža» opozorilo, ki je še danes, slej ko prej, živo aktualno.

Čeprav brechtovski odtujevalni, osveščevalni efekti niso bili poantirani vselej z vso potrebno ostrino, je ta Brechtov pacifistični, otreznjujoči in obenem človeško pretresljivi apel v mariborski uprizoritvi prišel do polne veljave, ter spregovoril občinstvu In to je že samo po sebi zadostno potrdilo za upravičenost in tudi uspeh te uprizoritve.

Žižek je bil nedvomno eden najprimernejših režiserjev, ki si ga je ansambel mariborske Drame lahko želel za to uprizoritev, saj je bil nanjo tudi teoretsko dobro pripravljen, in to tudi ni bila njegova prva režija Brechta v Mariboru. Predvsem pa se je osebno, «iz prve roke» lahko podrobno seznanil z realizacijami Brechtovih umetniških teoretskih intencij v slovitem «Berliner Ensemblu», kjer je med drugimi uprizoritvami videl tudi «Mutter Courage» z Brechtovo vdovo, Heleno Weigel v naslovni vlogi. Ob tem je razumljivo, da se ni spuščal v nepotrebna tvegana eksperimentiranja in lastna tolmačenja, ki bi bila ob Brechtu lahko zelo kočljiva (tudi pseudo-izvirna), marveč se je raje pietetno dosledno držal avtorjevih napotkov iz «Modela» ter berlinskega vzora, vse do same scene. In prav verjetno je, da je ravnal tako najbolj prav. Zahvaljujoč temu, smo dobili stilno čisto, usklajeno uprizoritev, k čemur sta znatno pripomogla tudi scena Jožeta Polajnka in kostumi Vlaste Hegedušičeve. Vsekakor drži, da je bil to, v relacijah konkretnih sedanjih možnosti mariborskega ansambla «najbolj brechtovsko možni Brecht». To pa je vsekakor upoštevanja vreden, velik dosežek. Seve pod pogojem, da ostanemo na stvarnih tleh realnih možnosti in ocenjujemo uprizoritev v njenih okvirih, ter odštejemo zgoraj omenjene «optimalne» zahteve in aprioristične sodbe in predsodke.

Res je, da bi imeli to ali ono zameriti premalo ostremu in izdiferenciranemu poantiranju brechtovskih «odtujitvenih efektov». Zato pa smo na odru videli vrsto uspelo karakteriziranih, polnokrvnih likov, kar je vendar tudi bistvena sestavina brechtovske dramaturgije!? Sicer pa, naj citiram znanega mariborskega gledališkega delavca in kritika, temeljitega poznavalca gledališke kulture in tudi Brechtovega gledališča, Jara Dolarja:

— «Bil je večer, ki se nam je vtisnil v spomin. Priznati je treba, da je Žižek uspel. Kar smo gledali v soboto (28. 4.) je bil Brecht. (sic!) Njegova misel je prišla do izraza.» —

Glavno breme uprizoritve je ležalo vsekakor na Mileni Godinovi, tržaški rojakinji, zdaj dolgoletni članici mariborske Drame, ki je v zahtevni naslovni vlogi slavila svoj umetniški jubilej. To je bila velika priložnost, da potrdi svoj igralski domet in gledališko kulturo. In Godinova ni izneverila pričakovanj, nasprotno, njena «mati Korajža» pomeni pravzaprav ugodno presenečenje. Kljub svojemu primarno čustvenemu naturelu je, morda bolj s prvinskim elementarnim igralskim instinktom, kot z nadrobno intelektualno študijo, ustvarila polnokrven, dovolj kontrastiran brechtovski lik. Mestoma, zlasti v odločilnih tragičnih scenah, ko se mati Korajža lomi med materinstvom in človečnostjo, ter pohlepom po

Milena Godina, Tržačanka, članica gledališča v Mariboru

(Nadaljevanje na 8. strani)

Danes zvečer ob 21,30 bo na tretjem programu RAI prenos opere Giulia Viozzija «Poganski kamen», ki je letos v gledališču «Verdi» doživela svojo prvo uprizoritev

FRANCE ŠUŠTERŠIČ:

Vražji vrtec

Ko se na koncu Loške doline za Pudobom, Iga vasjo in Babno polico začne cesta dvigati, vodi precej kilometrov skozi gozdove in nenaseljene predele. In ko se končno povzpe na visoko planoto, se v ravni črti približa naselju, zadnji slovenski vasi pred Hrvatsko, ki je samo kilometer, dva proč. Ta vas je Babno polje, ki leži na planoti sredi samih gozdov in hribovja. Na desni so pobočja Snežnika, spredaj so hribi in na levo prav tako. Tik nad hišami ob cesti pa se dviguje ne previsok Vražji vrtec. Tu, ob vznožju tega hriba se je konec julija 1942 odigrala velika tragedija, kateri je posvečena samostojna knjiga. Ta je pod naslovom «Vražji vrtec» pravkar izšla pri založbi Borec v Ljubljani, v posebni zbirki Dokazi, ki ima namen obdelovati v priročnih knjigah vse najbolj usodne dogodke iz osvobodilnega boja. Knjigo je napisal France Šušteršič, ki ga kot pisca raznih spominskih sestavkov iz osvobodilne borbe in glavnega urednika revije Borec poznamo predvsem po njegovi knjigi o znani partizanski akciji v Postojnski jami.

Čeprav je Babno polje majhna vas in čeprav je oddaljena od glavnih prometnih poti, je bila tu spričo težkih pogojev življenja in socialnih krivic, ki so jih tudi tu težko občutili, revolucionarna zavest vedno močna, prav tako kot v sosednji Loški dolini. Zato so se Babnopoljci že v začetku okupacije pridružili osvobodilnemu gibanju ter se dvignili v upor, neomajno vztrajajoč v boju proti fašistom in domačim izdajalcem. Razumljivo je, da okupatorska oblast ni ostala ravnodušna proti ljudem, ki so tako odkrito bili proti njim. Zato so se fašisti v poletni ofenzivi leta 1942 strahotno znesli nad vasjo. Konec julija 1942. leta so pridrli v vas in jo obkolili. Možje in fantje so pravočasno zaslutili nevarnost in so se poskrili v okolici. Okupatorji pa so s prijazno besedo, lepim obnašanjem v vasi in lažnimi obljubami dosegli, da so žene in matere šle po svoje sinove in može ter jih pregovorile, da so se vrnili domov. Skoraj vsi so nasedli lažnim obljubam in so svojo lahkomiselnost drago plačali. Najprej so jih zvabili v šolo na predavanje, potem pa so zaprli dohode v šolo, jih zastražili in naslednje jutro štirideset ustrelili v Vražjem vrtcu. Toda to ni bilo dovolj. Hiše ustreljenih so požgali, ostalih šestdeset fantov in mož pa so odpeljali na Rab, od koder se jih sedemnajst ni nikoli več vrnilo. Še prej pa so ob svojem prihodu v vas na skrivnem pobili devet fantov, ki so kosili.

Ta tragični dogodek predstavlja jedro Šušteršičeve knjige, vendar pa se pisatelj ni omejil samo na tragedijo v Vražjem vrtcu temveč je snov obdelal širše. V svoji knjigi je namreč podal pregled revolucionarnega gibanja v Babnem polju in sosednji Loški dolini od konca prve svetovne vojne, ko so imeli tam samostojno komunistično Loško republiko in iz časov stare Jugoslavije, ko so na občinskih volitvah dvakrat zmagali napredni gozdni in kmečki delavci, združeni v delavsko kmečki koaliciji. Opisal je tudi dogodke ob razpadu Jugoslavije in začetek oboroženе vstaje z napadom na Lož v letu 1941, s tragedijo v Vražjem vrtcu pa do kapitulacije Italije. Tako je ob eni največjih tragedij v takratni Ljubljanski pokrajini prikazal borbeno zgodovino koščka slovenske zemlje in njenih naprednih ljudi.

Šušteršič ve, kako je treba pisati. Zato je treba tudi ob tej knjigi ugotoviti, da je odlično napisana. Njegovo pisanje ni samo dokumentarno nizanje dejtev, temveč vseskozi literarno oblikovano. Izredno je plastično, s stopnjevano napetostjo, živo, prepleteno z dialogi, pri tem pa vseskozi stvarno. Posebna odlika Šušteršičeve knjige pa je, v nasprotju z nekaterimi deli zbirke «Dokazi» ,enotnost. V knjigi niso posebej objavljeni dokumenti, razna pričevanja, spomini in drugi viri, posebej pa še ugotovitve pisca. «Vražji vrtec» je enotna knjiga, razdeljena na poglavja, ki si slede v logičnem redosledu in ki so vsa napisana v samosvojem slogu, kar daje delu poseben pečat. Morda ni preveč če ugotovimo, da bi lahko Šušteršičevo pisanje služilo za vzgled avtorjem podobnih del. Zato pa je «Vražji vrtec» knjiga, ki zaradi snovi in njene obdelave zasluži pozornost in vse priznanje.

Sl. Ru.

AVTOMOBILIZEM

KAKO SI NA DOLGIH VOŽNJAH POMAGAMO PROTI DREMAVOSTI

Bliža se poletje in z njim doba dopustov, ki jih avtomobilisti najraje preživijo tako, da se odpeljejo na dolga potovanja.

Določijo si naporne programe, ki navadno zahtevajo večurne vožnje. Ker pa teh niso vajeni, se večkrat zgodi, da vsaj za trenutek zadremajo za volanom. Te trenutne slabosti pa so zelo nevarne in ne mine dan, da ne bi čitali, kako se je kak avtomobilist prav zaradi tega ponesrečil. Saj ni potrebno, da voznik krepko zadrema, dovolj je tudi le malenkostno zmanjšanje budnosti, le trenutek obotavljanja, te prepozno zaviranje in že smo v jarku.

Dremavica nas prijemlje navadno na dolgih potovanjih in postaja iz dneva v dan resnejši problem, tako da se ga je lotila cela vojska zdravnikov. Vsi pa so enotni v tem, da je v takih primerih najbolje — počivati.

Mnogi pa si počitka ne morejo privoščiti in le-tem naj veljajo naslednja priporočila:

1. Često je vzrok sna le preobilna jed. V takem primeru se ob želodcu nabere velika količina krvi, zato ga zmanjka v možganih, kar povzroča možgansko anemijo in zmanjša zmogljivost živčevja. Da se temu izognemo, se moramo pri daljših potovanjih omejiti na lahke jedi na sladkorni bazi

Iz istega razloga se moramo odreči vsaki alkoholni pijači.

2. Najprej se nas spanec loti na dolgih ravnih cestah in še posebno na starih avto cestah. Enolično okolje ,vedno enak šum motorja, stalno enakobarvna cesta hipnotično deluje na živčevje. Utrujenost pa povzroča izločanje »mlečne kisline«, ki deluje na centralno in periferično živčevje. Vsaj delno se bomo otresli sna ,če bomo imeli odprta okna, da bo zrak svež. Tudi občutek mraza je dobro, čeprav kratkotrajno sredstvo. Zato bomo izkoristili vsako obcestno vodno pipo, da se nekoliko osvežimo.

3. Da premagamo spanec, največkrat pijemo kavo, vendar je znatno boljše sredstvo proti snu čaj, ki vsebuje, poleg kafeina, še tein in ne deluje tako napadalno na živčni sistem.

4. Večina zdravnikov je mnenja, da je včasih dovolj le kratek počitek, da lahko brez nevarnosti nadaljujemo pot. Če bomo le za četrt ure legli v senco ob cesti ali celo v samem vozilu ,bo ostali del poti znatno bolj prijeten in, kar je v tem primeru posebej važno — bolj varen.

5. Sintetična mamila, kot so »simpamina« in »simpoitina«, so zelo koristna, vendar znajo včasih imeti popolnoma nasprotni učinek in zato je bolje, da se jim odrečemo.

6. Zelo nevarna je tudi megla, ker ublaži ropot, zakriva okolico in nam poenoliči vse predmete.

7. Mnogo nam lahko pomaga radijski sprejemnik. Seveda tudi tu moramo izbirati med programi. Enoličen glas ali sladkobna glasba imata vprav obraten učinek. Zato bo najbolje, če izberemo jazzovske programe.

O MOMENTU SILE

Ko čitamo karakteristike tega ali onega vozila, srečamo vselej ob številu valjev, hodu bata, izvrtini cilindra, storilnosti in drugim podatkom, tudi moment sile pri določenem številu obratov na minuto.

Uvedba tega podatka pa je razmeroma nova. Vsaj nasproti ostalim. Zato je morda komu še nejasno, kaj pravzaprav ta pomeni.

»Moment« spada v resnici med najvažnejše podatke motorja in kakor bomo dokazali poznanje pravega pomena nudi avtomobilistom veliko prednost pri smotrni uporabi svojega vozila.

Kaj vrtilni moment pomeni?

Iz fizike vemo, da je vrtilni moment zmnožek sile in ročice, kot kaže shema.

Pri avtomobilu delujočo silo preskrbijo plini, ki pritiskajo na bat. Preko ojnic se ta sila prenese na ročični drog in ga prisili k vrtenju.

moment sile = sila × ročica
m = f × a

Jasno je, da bo pri vsakem obratu, pri enakem pritisku, delovala na ročično gred tem večja rotacijska sila, čim daljša bo ročica. To merimo v mkg (kilogram metrih) in jo imenujemo moment.

Da bo vsem jasen pomen momenta bomo pokazali en primer. Vzeli smo v poštev razmeroma star motor avtomobila »Opel Kapitän.«

Motor ima moment 17,1 mkg pri 1300 obr./min., medtem ko zmore največjo silo 75 pri 4000 obr./min.

Moment sile ima odločilno važnost pri polni obremenitvi motorja.

Oglejmo si sliko 2 in na njej narisane krivulje ki nam kažejo:
a) krivulja moči,
b) krivulja momenta,
c) krivulja specifične porabe.

Ta nam pokaže porabo goriva v gramih za vsako konjsko silo/ura pri posameznih rotacijskih režimih. Moč motorja pa je v direktni zvezi z vrednostjo efektivnega srednjega pritiska. Enostavna enačba veže slednjega na specifični moment (to je

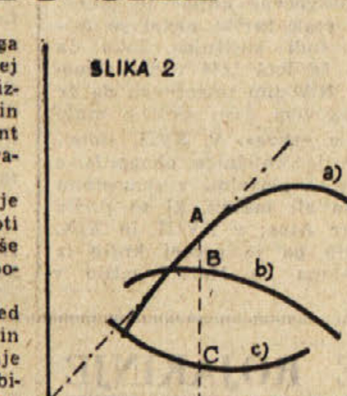

B = točka največjega momenta
C = točka najmanjnše specifične porabe goriva

na moment pri vsakem litru prostornine):

Efektivni srednji pritisk = 1,25 x specifični moment. Zato, če ima motor velik moment, imamo visok pritisk in storilnost motorja je dobra.

Največji moment imamo, kakor je tudi iz slike razvidno, pri določenem številu obratov, ki ga tu označujemo z N.

Pri večjem ali manjšem številu obratov je moment manjši.

Ako je »N« daleč proč od največječa števila obratov motorja, pravimo, da je motor »elastičen«, ker se z zmanjšanjem števila obratov moment polagoma veča do maksimalne vrednosti.

Vrednost storilnosti v KM ostane zadovoljiva, čeprav se zmanjša faktor n (kjer je n število obratov).

Če pa motor zmore maksimalni moment in maksimalno moč pri razmeroma bližjih številih obratov pravimo, da je motor »nervozen« in storilnost motorja hitreje pojema ko se menja število obratov nego v prejšnjem primeru. Motor je tedaj malo elastičen. Pri »elastičnem« motorju je število »N«, pri katerem imamo največji moment, oddaljen od največjega števila obratov, tedaj se cilindri, s povečanjem obratov, ne polnijo popolnoma in kljub dodajanjem goriva in zato kljub znatnemu povečanju njegove porabe moč raste le polagoma

Iz slike je razvidno, da ima naš motor maksimalni moment pri 1300 o/m., medtem ko je maksimalna storilnost pri 4000 obratih, zato je zelo elastičen.

Njegova specifična moč pa je, če ga primerjemo z najbolj sodobnimi motorji, skromna.

HOROSKOP

Veljaven od 20. do 26. maja 1962

OVEN (od 21.3. do 20. 4.) Ljubljena oseba bo kazala do vas mnogo globlja čustva, kot je sicer njena navada. Pazite, da se za tem nekaj ne skriva. Sicer pa boste čutili neko nenavadno trdnost, ki bi se znala odražati tudi v vaši poslovni dejavnosti. Novosti v vaši družbi.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Vsaka prevelika odkritosrčnost z nepoklicanimi ljudmi se maščuje. To boste opazili v vašem sedanjem primeru. Čustvene zadeve bodo zato utrpele nekaj mračnih dni. Tudi v ekonomskih zadevah negotovost. Četrtek bo srečen dan.

DVOJČKA (od 21.5. do 22. 6.) Zvezde vam nakazujejo zelo lep teden. Uspeh! v ljubezni in poslovnih stikih. Od vas je odvisno, če se boste znali uveljaviti. Znali bi pa doživeti kako razočaranje s strani prijateljev, ki so vam bili zvesti. Popazite na zdravje.

RAK (od 23.6. do 22. 7.) Zelo vesel teden je pred vami. Nepričakovan razplet čustvenih motenj, ki so vas zadnje čase burile. Tudi v vsakdanjem poslovnem izživljanju pomembnejši uspeh. Izkoristite priložnost za utrditev osebnega položaja. Malo anemije.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Nekaj bo šlo navzkriž. Predvsem vam bo razpoloženje pokvaril nesporazum v ljubezni. Toda tudi delo vam bo šlo bolj slabo od rok. Poiskati bo treba kaj učinkovitejšega, da ne občepite. Z zdravjem pa boste popolnoma zadovoljni.

DEVICA (od 23.8. do 22. 9.) Ne prepuščajte se ničesar naključju. Hkrati ne obupajte za vsako malenkost. Nesporazum še ne pomeni konec ljubezenskih stikov. Več odločnosti, pa bo spet urejeno. Sreda vam bo zelo naklonjena. Morda boste morali na daljšo pot.

TEHTNICA (od 23.9. do 23. 10.) Razčistili boste staro zadevo, ki vas je mučila in si s tem odprli nove možnosti, ki so vam skrajno potrebne. Sedaj ne odločajte na hitro, da ne zabredete. Zadoščenja v ljubezni, ki se utrjuje. Za sklepe počakajte na soboto.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Če boste nekoliko bolj previdni, kot ste bili zadnje čase, si boste prihranili marsikaj neprijetnega. Vsaka šola pač nekaj stane. To velja tako za ljubezenske, kot tudi za poslovne odnose. Pazite na zdravje. Zelo vesela vest proti koncu tedna.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Izredno razpoloženje, ki vam bi znalo veliko pomagati. Predvsem utrdite svoje čustvene zadeve. Pa tudi v gospodarskem poslovanju bi ne škodovalo nekaj več iniciative. Morda tudi smotrnosti. Začnite že v ponedeljek, ki je vaš dan.

KOZOROG (od 21.12. do 20. 1. Bodite previdni, ker bi znali plačati račun za tuje napake. Velja to za čustvene, kot tudi poslovne zadeve. Ne družite se z ljudmi, zaradi katerih ste že nastradali. Pismo ali vest, ki bo spremenila vašo bodočnost.

VODNAR (od 21.1. do 19. 2.) Zvezde vam niso preveč naklonjene. Toda to velja le za prva dva dni tedna. V naslednjih dneh prijetne novosti v ljubezni in v poslovnih zadevah. Ne prepuščajte se impulzom, ki so kaj pogosto slabi svetovalci.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Razmere kot nalašč za mnoga razčiščenja. Toda vaša površnost vam bo vse pokvarila. To se bo nato odražalo tudi v ljubezni, ki bo preživela krizo. Če se ne boste nekoliko pomujali, bi znalo vse iti narobe. Vaša dneva sta torek in petek.

Neka sovjetska raketa je »pristala« na ozemlju Zahodne Nemčije. Ta vest je prispela z otoka Sylt in vznemirila ljudi pri NATO. Kmalu zatem se je skupina strokovnjakov že lotila proučevanja »nepričakovanega gosta«

Križanke in druge zanke

1	2	3	4	5		6	■	7	8	9	10	11
12					■	13						
14					15		■	16				
17			■	18			19		■	20		
21			22	■	23			■	24			
■		■	25	26	■		■	27			■	
28		29				■	30				31	
	■	32			■	33	■	34		■		■
35	36			■	37		38	■	39	40		41
42			■	43				44	■	45		
46			47		■	48			49			
50							■	51				
52					■	53						

VODORAVNO: 1. Potreben je onim, ki so kaj zagrešili. 7. Z njim so nekoč kaj kupili. 12. Loči jo elektrotehnik. 13. Sejemo jo jeseni. 14. Ne vsakdanje moško ime. 16. Ponovno so v modi, pa čeprav malo grejejo. 17. Tri četrtine častitljive gospe. 18. Diplomati jo obiščejo, ko pridejo v Beograd. 20. Tako se je klical eden Habsburžanov. 21. Odirač, ki se ni ne načel ne končal. 23. Zelo pogosto žensko ime. 24. Srbi v njem živijo. 25. Ne jaz, niti on. 27. Lahko bi mu rekli ime ali naslov. 28. Pernata klepetulja. 30. V Grčiji so jih imeli za filozofe toda brez j. 32. Iz njega je bog Adama ustvaril,. 34. Stari Slovani so ga pili, kot mi danes pivo. 35. Nekoč so nanjo igrali, sedaj z njo mi kupujemo. 37. Bližnji sorodnik. 39. Kdor se z menicami ukvarja ga pozna. 42. Moško ime. 43. Gorovje v Sovjetski zvezi. 45. Konec kobile. 46. Delavec, ki opravlja naporno delo. 48. Slovenski pisatelj. 50. Reka v Indiji. 51. Drevored v mestu. 52. Pripadnik najštevilnejšega naroda, toda ne po naše. 53. Zloži lepo po vrsti.

NAVPIČNO: 1. Ena štirih strani sveta. 2. Bolezen v zvezi s krvjo. 3. Slovenski pesnik. 4. Zvrst pesmi. 5. Tehtnica po domače. 6. Predmestje v Trstu, toda v drugem sklonu. 7. Postavimo jo na konec. 8. Pogosto žensko ime. 9. Zelo redko moško ime. 10. Vodil je nekoč Hune. 11. Ne župnik, ne škof. 15. Žensko skrajšano ime. 19. Srečamo jo na pentagramu. 22. Isto kot pod 10. 24. Včasih se koga krepko drži, in nadnjo ni navdušen. 26. Moško ime. 27. Najpogostejši konec japonskih imen. 28. Strankarsko življenje mu je poklic. 29. Netopirju rečejo tudi tako. 31. Pred dnevi je dobila novega predsednika. 36. Če ti gre pod kožo, te boli. 37. Površinska mera za polja. 38. Angleži pijejo takšno pivo. 40. Nekoč cenjen položaj. 41. Mogli bi mu reči tudi sluga. 43. Naročilo, toda odločno. 44. Zelo pogosto slovensko ime. 47. Rimljani so se tako pozdravljali. 49. Opravljali so včasih nujna naročila.

Filatelija

OZN

25. t.m. bo dana v promet nova serija (del serije) štirih vrednot in sicer z nominalo 1, 3, 5 in 11 cent. v večbarvnem tisku, kakor smo že videli v zadnjih serijah. Pri zadnji se to pot pridruži še zlata barva. Vinjete so različne in vedno z emblemom OZN, medtem ko je na prvi tudi napis: »Živeti drug poleg drugega v miru«.

JUGOSLAVIJA

25. t.m. bosta šla v promet serija 4 znamk in blok, ki sta posvečena 70-letnici maršala Tita. Nominala in naklade so sledeče: 25 din 2 milijona, 50 din 1 milijon, 100 din 500 tisoč, 200 din 200 tisoč in blok 400 din 60 tisoč, ki bo sestavljen s slikami vseh štirih znamk z napisom Josip Broz Tito, predsednik Federativne ljudske republike Jugoslavije. Vse znamke nosijo poleg navedbe nominale napis Jugoslavija in letnici 1892—1962. Znamke dobo zobčane, blok pa bo nezobčan. V vrstnem redu bodo barve znamk sledeče: temno-zelena, temno-rjava, temno-plava, temno-siva. Velikost znamke 30x37, slike 26x33 mm, velikost bloka 75x105 mm. Slike znamk prikazujejo skulpturo umetnika Augustinčića: portret Tita. Slike je pripravil akademski slikar Lazarevič, a gravirala sta jih Krnjaić in Babič; tisk je bil izvršen pri Beograjskem institutu za tiskanje bančnih vrednot. Priložnostne kuverte je izdelala Skupnost PTT Jugoslavije. Na dan izdaje bodo glavna mesta republik uporabljala poseben žig.

SINGAPUR

Serija sedmih znamk bo ugajala zbirateljem rib tudi zato, ker ni draga. Škoda, da so

znamke tiskane le v dveh barvah. Nominale so 2, 4, 5, 6, 10, 20 in 25 centov, ki nosijo poleg slike tudi ime ribe v latinščini v sledečem redu: Hippocampus kuda, Puntius hexazona, Amphiprion percula, Toxotes jaculator, Rasbora heteromorpha, Chelmon rostratus in Thrichogaster trichopterus. Vse navedene ribe živijo v vodah Singapura.

KNEŽEVINA THOMOND

Seveda ne boste našli nikjer opisa te kneževine, ker ni nikoli obstajala, pač pa v domišljiji takih ljudi ,ki hočejo izkoristiti vsako priliko, da na »pošten« način okradejo filateliste. Za 10 dolarjev jo lahko kupite v Ameriki.

GVINEJA

Pet znamk iz leta 1960 je bilo izdanih z ustreznim pritiskom in tako veljajo za »boj proti malariji«. Nominale so ostale iste in prav tako prikrit špekulativni namen izdaje.

S. MARINO

Opozarjamo filateliste-alpiniste, da bo izšla v juniju serija 10 znamk, ki bo posvečena alpinizmu. Nominale se bodo začele pri 1 liri in končale pri 115 lirah.

JAPONSKA

20. aprila letos je izšla običajna znamka za teden filatelije. Nominala je, kakor vedno, 10 yenov in format tudi isti. Slika na znamki prikazuje »ples z rožami« in je delo slikarja Naganobuja Kana. Zobčanje 13; večbarvna rotokalkografija.

M—k

Za dobro voljo

— Očka, v televiziji je na programu predavanje o pravicah, m...

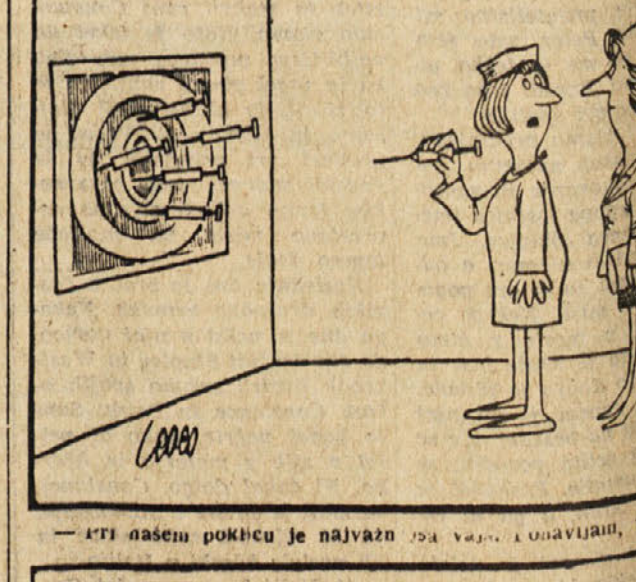

— Pri našem poklicu je najvažn[illegible] vaja...

— Saj sem ti pravil, da ne smeva pojesti vseh nosačev. Zdaj pa imaš vraga...

BREZ BESED

POVEST PARTIZANSKE ZVESTOBE

po Tonetu Seliškarju ilustriral Albert Sirk

Nemški žandarji so gnali njegovo ljubljeno učiteljico in jo surovo sunili, ker se je ozirala nazaj proti vasi. »Kam vas peljejo?« je prestrašeno vzkliknil Pavle.

Stekel je k njej in jo prijel za roko. »Ne vem, menda v ječo«, je tiho dejala in ga stisnila k sebi. A policist jo je pahnil, da se je opotekla in ni se upala več ozreti.

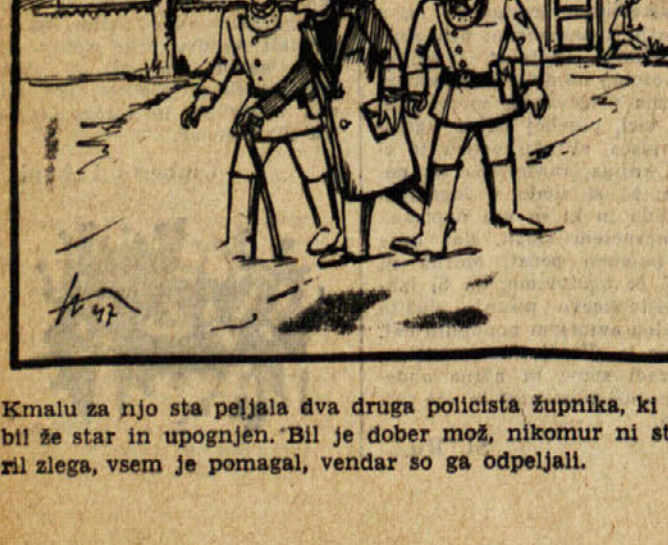

Kmalu za njo sta peljala dva druga policista župnika, ki je bil že star in upognjen. Bil je dober mož, nikomur ni storil zlega, vsem je pomagal, vendar so ga odpeljali.

Pol ure pod Kalom so postavili mejnike, ki so delili slovensko zemljo v dva dela. Na visokih drogih so vihrale zastave: tam je bila Italija, tostran pa velika Nemčija.

IZ NAŠIH KRAJEV

TEDEN

Prefekturni komisar dr. Viozzi podpisuje dovoljenje za gradnjo 268 stanovanj, ki jih bo gradila Ustanova za pomoč julijskim in dalmatinskim beguncem v Sesljanu

V petek 18. t. m. je prefekturni komisar dr. Viozzi na županstvu devinsko - nabrežinske občine podpisal dovoljenje za gradnjo 268 stanovanj, ki jih bo gradila Ustanova za pomoč julijskim in dalmatinskim beguncem v Sesljanu. Kljub protestom vse slovenske javnosti je tako zaključila akcija oblasti, ki so z izdajo gradbenega dovoljenja potrdile in dovolile nadaljevanje raznarodovalne politike na področju devinsko-nabrežinske občine in sploh vsega obalnega pasu, da bi na ta način ustvarili umetni italijanski most med Trstom in ozemljem italijanske republike. Res je ,da so oblasti pri izdaji gradbenega dovoljenja upoštevale vsaj upravno plat zadeve in so postavile pogoje, da Ustanova za pomoč julijskim in dalmatinskim beguncem upošteva določila regulacijskega načrta. Na ta način bo gradnja po vsej verjetnosti nekoliko omejena in bo namesto 268 stanovanj zgrajenih nekaj desetin stanovanj.

Vsekakor pa ostaja dejstvo, da se oblasti niso ozirale na proteste slovenskega prebivalstva devinsko-nabrežinske občine in Slovencev sploh, ki so posebno prišli do izraza na protestnem zborovanju v sredo v Nabrežini, ko je slovenska mladina zahtevala spoštovanje naših narodnostnih pravic.

S predavanjem prof. Carla Schiffrerja o «Fašizmu in antifašizmu v Julijski krajini» se je zaključil ciklus antifašističnih predavanj z naslovom «30 let italijanske zgodovine». Prof. Schiffrer je v svojem predavanju podal realističen prerez nastanka in razvoja fašizma pri nas in se pri tem zadržal pri razvojnih etapah njegovega terorja nad Slovenci pod Italijo in nad demokratičnim italijanskim gibanjem, od D'Annunzijevega pohoda na Reko, preko požiga Balkana in zatrtja slovenskega šolstva do oboroženega odpora in nastanka slovensko-italijanske antifašistične fronte.

V zvezi s prof. Schiffrerjem je treba omeniti tudi, da se bo 4. junija začel pred tržaškim porotnim sodiščem proces proti fašističnim atentatorjem Fabbriju in ostalim, ki so jih aretirali v okviru preiskave po bombnem atentatu na stanovanje prof. Schiffrerja, ki so se že prej, vedno nekaznovano, «proslavili» z atentati na komunistične krožke, naše društvo in druge slovenske ustanove.

Sindikalna dejavnost je dosegla svoj višek v 48-urni stavki bivših uslužbencev bivše ZVU v četrtek in v petek, med katerima je prišlo do množičnih manifestacij. Stavkovno gibanje se je nadaljevalo tudi v podjetju Mervich in se celo razširilo. V stavkovnem razpoloženju so končno tudi državni uslužbenci in pa ločeno srednješolski profesorji. V tej zvezi je Sindikat slovenske šole zavzel stališče, da se pridruži splošni stavki, če in ko bo do nje prišlo.

Med sklepi, ki bodo prizadeli prebivalstvo, je vsekakor sklep tržaškega občinskega sveta oz. strank občinskega odbora, ki so sprejele zvišanje tarif na zasebnih mestnih avtobusnih progah. Tržaški pokrajinski svet pa je potrdil nov pokrajinski stalež uslužbencev pokrajinske uprave, na osnovi katerega bo 25 začasno zaposlenih nameščencev sprejetih v službo.

Občinski svet v Gorici je imel svojo zadnjo sejo, ki je bila v ponedeljek, posvečeno razpravi o pravilniku za upravljanje Doma onemoglih v Gorici. Med razpravo o njem so bili izraženi tudi številni predlogi in pripombe, zaključila pa se je z odobritvijo pravilnika, za katerega so glasovali predstavniki vseh strank razen KPI in PSI, ki so se glasovanja vzdržali. Pretekli petek bi morala biti ponovna seja občinskega sveta, na kateri bi moral župan odgovoriti tudi na fašistično interpelacijo o zadevi odbornika De Simona, ki ni dobil vizuma za Ljubljano. Ta seja pa je bila v zadnjem trenutku odpovedana.

Zanimivo je ,da fašisti protestirajo, ker De Simone ni dobil vizuma za udeležbo na sejmu «Alpe-Adria» v Ljubljani, po drugi strani pa protestirajo tudi, ker se je istega sejma udeležil župan dr. Poterzio.

Pred dnevi se je zaključila tudi polemika goriških kavarnarjev s trgovinsko zbornico glede cene črni kavi in nakazila proste cone. Trgovinska zbornica jim je namreč zopet obljubila nakazila za kavo in sladkor proste cone pod pogojem, da bo cena skodelici črne kave ostala 40 lir.

Sejem «Alpe-Adria» je bil tudi ta teden v ospredju zanimanja goriških trgovskih in obrtniških krogov. Trgovinska zbornica je objavila seznam operaterjev, ki so udeleženi pri skupni razstavi ter bodo lahko deležni posebnega kontingenta za izmenjavo blaga v okviru tega sejma.

Podjetje CESIA iz Trsta pa je podpisalo pogodbo za gradnjo vodovoda v Števerjanu. Vodovod bodo gradili z državnim prispevkom in bo stal okrog 70 milijonov lir. Podjetje CESIA bo gradilo za sedaj prvi del, za kar je določenih 20 milijonov lir in bo začelo dela po možnosti prihodnji mesec. Ko bo delo zaključeno, bodo končno dobili zdravo pitno vodo vsi zaselki števerjanske občine.

DOLINA

Pred nedavnim se je na dolinskem županstvu zbrala posebna ocenjevalna komisija, ki je pokušala in ocenila vsa vina, ki so bila razstavljena na šesti razstavi domačih vin v Dolini. Komisija letos ni imela dolgotrajnega dela, saj je na razstavi sodelovalo le devet vinogradnikov, predvsem z belimi vini.

Za bela vina je dobil prvo nagrado Bonifacij Štrajn iz Doline 50, drugo nagrado Andrej Hrvat iz Boršta (Hrvati) 36, tretjo pa Josip Sancin iz Doline 112.

Za črna vina je dobil prvo nagrado Rihard Krmec iz Krogelj 32, drugo Ivan Kocjan iz Doline 118, tretjo pa Valentin Žerjal iz Boljunca 145.

Vsi vinogradniki, ki so sodelovali na razstavi bodo prejeli diplome. Po trije najboljši pa bodo dobili zlato kolajno za prvo mesto, škropilnico za drugo mesto in srebrno kolajno za tretje mesto.

Nagrade bodo vinogradnikom izročene na posebni ceremoniji, ki bo na dolinskem županstvu.

NABREŽINA

V sredo je slovenska mladina vseh političnih prepričanj priredila v naši vasi protestno zborovanje proti umetnemu raznarodovanju naše zemlje. Nihče si ni mislil, da bo na našem trgu zbrane toliko mladine, saj je bilo to največje zborovanje, kar jih pomnimo od prvih let po osvoboditvi dalje.

Izraziti moramo naše zadovoljstvo, da imamo še toliko zavedne in borbene mladine, ki prav gotovo ne bo pozabila na jezik svojih staršev in ki bo ob svojem času prevzela njihova mesta v družbenem udejstvovanju. Želimo, da bi se tudi naša domača mladina nekoliko bolj čutila povezano z ostalo mladino, kar bi ji nedvomno zelo koristilo.

ŠTEVERJAN

V petek ob 13. uri so v občinskem ambulatoriju v Števerjanu cepili proti otroški paralizi 20 otrok. Cepljenje traja že skoraj eno leto. K njemu ne pripuščajo samo osnovnošolskih otrok, ampak se lahko cepi proti tej bolezni vsakdo, ki to želi.

SOVODNJE

Vodovod je speljan po vseh vaseh naše občine. Tudi «v vasi», kjer so se dela nekoliko zavlekla, bodo kmalu zgradili vse odcepke in jaške za števce. Brez vode je samo Vrh, za katerega pa sta občinska uprava in CAFO napravila vse potrebno dokumentacijo, da bi tudi prebivavce te vasi preskrbeli z dobro pitno vodo iz vodovoda.

OSMICA V BOLJUNCU

Danes bo Josip Žerjal, po domače «Borondo», odprl osmico. V svoji kleti bo točil tako belo kot črno vino, na kar opozarjamo vse ljubitelje pristne domače kapljice. Naslov osmice: Boljunec št. 110.

OSMICA NA PROSEKU

Včeraj je bila odprta osmica na Proseku, in sicer na št. 27, kjer toči izvrstno belo vino Ivan Ukmar. Ze popoldne in zvečer je bilo iztočenega precej vina, tako da bo danes prav gotovo pošlo.

Prihodnjo soboto pa bo osmico odprl Alojz Grilanc na št. 173, ki bo iztočil večino svojega pridelka. Ljubitelji vinske kaplje bodo lahko izbirali med belim in črnim vinom.

PO VKLJUČITVI NEKATERIH KATASTRSKIH OBČIN V SEZNAM HRIBOVSKIH KRAJEV

Kakšne ugodnosti bodo uživali kmetje na osnovi zakona o hribovitih predelih

Zakaj so iz seznama izpadle občine in kraji, ki imajo iste pogoje za vključitev, kot že vključene občine - Zeleni načrt in zakon o hribovitih predelih

Pred kratkim smo čitali v dnevnem časopisu, da so bile nekatere katastrske občine našega področja vključene v seznam hribovitih predelov, katere predvideva zakon št. 991 od 25. julija 1952.

Najprej nas bo zanimalo, katere občine so bile vključene v ta seznam in kakšne ugodnosti izvirajo gospodarstvu teh predelov zaradi njih priznanja za hribovite kraje.

Na prvo vprašanje ni težko odgovoriti. V seznam za hribovite predele so bile vključene naslednje občine:

Draga, Gročana, Bazovica, Padriče, Trebče, Bane, Opčine, Lonjer, Repentabor in Voglje.

Ne moremo razumeti, zakaj so izpadle iz tega seznama katastrske občine Zgonik, Salež, Samatorca, Gabrovec skratka vse katastrske občine na področju občin Zgonik in Devin-Nabrežina, ki imajo popolnoma enake gospodarske klimatske in talne pogoje kot že omenjene vasi, ki so bile vključene v seznam hribovitih predelov.

Kakšne ugodnosti lahko pričakujejo prebivavci hribovitih vasi? Zdi se mi, da bomo največjo jasnost pri tej razlagi dosegli, če vprašanje razčlenimo, in sicer tako, da spregovorimo o zakonu za hribovite predele ne glede na zeleni načrt in nato v povezavi z njim.

Najprej moramo pripomniti, da je bil zakon raztegnjen na naše področje že 21. avgusta 1957 z objavo v Uradnem listu generalnega vladnega komisarjata. Po raztegnitvi so vse občinske uprave storile vse po zakonu predvidene korake za vključitev v seznam hribovitih predelov. Spominjamo se še, da je bilo o tem problemu govora tudi na seji strokovnjakov, katere je sklical tedanji predsednik pokrajinske komisije za kmetijstvo.

18. aprila t. l. je bila veljavnost zakona podaljšana za nadaljnjih pet let, to je do 30. junija 1967 in ob tej priliki je bila povišana tudi letna vsota, s katero razpolaga zakon, na 12 milijard lir. Iz tega izhaja, da bodo hriboviti predeli imeli na razpolago v prihodnjih petih letih skupno 60 milijard lir.

Preglejmo razne člene zakona, da bomo vedeli, kakšne so ugodnosti, ki jih zakon nudi.

Drugi člen zakona predvideva 2 milijardi lir, ki naj se dodelijo kreditnim ustanovam (bankam) z obvezo, da bodo nudile posojila malim in srednjim neposrednim obdelovavcem in obrtnikom, ki delujejo posamezno ali združeno v hribovitih predelih. Ta posojila, namenjena ustanovitvi ali razširjanju kmetijskih, živinorejskih ali gozdarskih posestev, obratom za predelavo surovin, proizvedenih v hribovitih predelih, izboljšanju stanovanjskih prilik, se bodo dodeljevala v višini 80 odst. predvidenih dopustnih stroškov in se bodo morala vračati v 30 (tridesetih) letih s 4 odst. obrestno mero.

Tretji člen predvideva povišek do največ 50 odst. prispevka za izboljševalna dela in za stroje, ki znaša po zakonu o integralni melioraciji (člen 44 zakona od 13. februarja 1933 št. 215) za naše področje le največ 38 odst. Nadalje naj bi se prispevek za namakalne naprave povišal do 60 odst. predvidenega stroška. Prispevek za nakup izbrane živine in izbranih semen znaša po tem zakonu največ 35 odst.

Ti prispevki se bodo dodeljevali v najvišjem iznosu, ko bodo namenjeni izboljševanju hribovitih pašnikov ali nakupu selekcionirane živine ali ko se izboljševalna dela vršijo na posestvih posameznih ali združenih malih kmetov.

Osmi člen zakona določa črtanje davka na zemljišča, ker pa za nas ne pride v poštev, ker so te olajšave deležna le zemljišča z več kot 700 metrov nadmorske višine.

Zaradi pomanjkanja prostora smo navedli le one člene, ki neposredno zanimajo naše kmetovavce, saj so ostali členi za naše neposredne obdelovavce manj važni.

Ne smemo pozabiti dejstva, da se naši kmetje letos ne bodo mogli poslužiti ugodnosti tega zakona, kajti še preden so bile že omenjene katastrske občine vključene v seznam hribovitih predelov, je bil ves denar razdeljen tako, da pri tej delitvi niso upoštevali naših, na novo vključenih krajev.

Upoštevati pa moramo, da se zeleni načrt pogostoma sklicuje na ta zakon, ko določa višino prispevkov ali pogoje za najemanje posojil. Zaradi tega moramo pogledati, kakšne so vezi in niti, ki vežejo zakon za hribovite predele z zakonom o zelenem načrtu.

Z vstopom v veljavo zakona št. 454 od 2. junija 1961, katerega že vsi dobro poznamo pod imenom «zeleni načrt», so nastali za hribovite predele novi pogoji in nove možnosti. Zaradi tega bo zanimivo proučiti, kakšne so ugodnosti, ki jih zeleni načrt določa hribovitim predelom.

Zeleni načrt se večkrat sklicuje na zakon za hribovite predele, ko določa višino prispevka za izvršena dela ali višino obrestne mere, ki naj jo plačuje posojilojemalec za najeta posojila.

Zeleni načrt se sklicuje na zakon za hribovite predele v sledečih členih; 8, 9, 11, 13, 16, 17, 18, 23, 24, 28.

Osmi člen zelenega načrta se sklicuje na zakon za hribovite predele, ko določa višino prispevka za gradnjo in obnovo medposestnih poti, za gradnjo vodovodov in elektrovodov ter drugih podobnih naprav in pravi, da se prispevek, ki znaša navadno 75 odst. celotnih predvidenih stroškov, na področjih, ki spadajo v okvir člena 44 zakona o integralnih melioracijah in zakona za hribovite predele poviša na 87,50 odst. celotnega predvidenega stroška. Kar se teh del in tega prispevka tiče, nam vključitev dela naše pokrajine med hribovite predele ne prinaša nič novega, ker spada celotno naše področje v okvir člena 44 zakona o integralni melioraciji,. Poudariti moramo celo, da glede na dejstvo, da je celotno tržaško področje proglašeno na osnovi odloka ZVU št. 176 od 9. marca 1948 za meliorativno področje prvega reda, bi moral ta prispevek znašati 92 odst. celotnega predvidenega stroška.

Deveti člen zelenega načrta govori o posojilih po nižjih obrestnih merah. Ta člen pravi, da se dodeljujejo posojila za dela, ki jih predvideva člen 3 zakona od 5. julija 1928 št. 1760 po 4 odst. obrestni meri. Ta obrestna mera znaša na področjih, ki spadajo v okvir člena 44 zakona o integralni melioraciji (celotno naše področje) 3 odst.

Nadaljno znižanje obrestne mere je predvideno za posojila namenjena neposrednim obdelovavcem tako, da imajo neposredni obdelovavci našega področja pravico dobivati omenjena posojila po 2.5 odst. obrestni meri. Ista obrestna mera velja za kmetije, ki so na področju hribovitih predelov. Tudi ta člen ne prinaša nobenih ugodnosti.

Do istega zaključka pridemo po proučitvi 11. člena zelenega načrta, ki govori o prispevkih za namakalne naprave. Tudi tu pripadajo vse ugodnosti, ki jih zakon predvideva za hribovite predele, tudi področju, ki spada v okvir 44. člena zakona o integralni melioraciji (tržaško področje).

Prav taka ugotovitev velja za posojila namenjena izboljšanju živinoreje. V členu 16 je dovolj jasno določeno, da znaša obrestna mera za hribovite predele in spadajo pod že večkrat imenovani člen zakona o integralni melioraciji en odstotek.

Clen 17, ki določa višino prispevka za nakup živine, pravi med drugim, da znaša za hribovite predele ustrezni prispevek največ 35 odst. potrebne vsote za nakup živine, medtem ko za vsa ostala področja znaša ta prispevek največ 25 odst.

Pogoji za nakup strojev, katere določa člen 18 in višina državnega prispevka so povsem enaki tako za hribovite kot za predele, ki spadajo v okvir 44. člena zakona št. 215 od 13.2.1933 o integralnih melioracijah, med katera, kot smo že večkrat omenili spada celotno naše področje kot ostanek nekdanje Julijske krajine, o kateri govori omenjeni člen.

Olajšave iz člena 24 zelenega načrta ,ki pravi, da država lahko opravi pri melioracijah tudi tista dela, ki spadajo v pristojnost zasebnikov in da so le ti dolžni povrniti v 25 letih vsote, katere je država anticipirala in to po 2 odst. obrestni meri, veljajo tako za hribovite predele kot za izboljševalna področja ,ki spadajo v okvir člena 44 zakona o integralnih melioracijah.

Do popolnoma enake ugotovitve pridemo, če proučimo oni odstavek člena 28, ki govori o izbrisu davkov za zemljišča, ki so bila kupljena za ustanovitev ali zaokroženje male kmetijske posesti. V obeh primerih, to je če se nakup zemljišč izvrši na področju, ki spada v okvir člena 44 zakona o integralnih melioracijah, ali pa spada na področje, ki je bilo proglašeno za hribovito, so taka zemljišča prosta davkov za osem let medtem ko so v vseh ostalih primerih taka zemljišča prosta davka za pet let.

V zelenem načrtu predstavljata posebnost člen 13 in člen 23. Clen 13 odmerja 40 milijard za petletje 1960-61 — 1964-65 (torej po 8 milijard letno) za dopolnitev prispevkov po višini, ki jo določajo členi 3, 4, 5 in 18 zakona za hribovite predele. Clen 23 odmerja nadaljnjih 25 milijard za petletje 1960-61 — 1964-65 (torej po 5 milijard letno) za dela, ki spadajo v pristojnost države in izboljševalnih ustanov).

Iz do sedaj navedenega lahko povzamemo naslednje zaključke:

1. Razen višjega prispevka, ki ga določa zakon za hribovite predele za nakup živine in ki znaša 35 odst. potrebne vsote za njen nakup, kmetje iz Drage, Gročane, Bazovice, Padrič, Lonjerja, Trebč, Banov, Opčin in Repentabra ne bodo imeli nobenih posebnih ugodnosti in prednosti pred ostalimi kmetovalci našega področja, vsaj kar zadeva prispevke in pogoje za posojila ,o katerih govori zeleni načrt.

2. Naši kmetje so morda mislili, da bodo z vključitvijo nekaterih katastrskih občin med hribovite predele postala zemljišča, ki spadajo v okvir teh občin, prosta davkov. Ker pa nadmorska višina nobene naših vasi ne presega 700 metrov, izbrisi davkov ne pridejo pri nas v poštev.

3. Hriboviti predeli razpolagajo s 125 milijardami za dobo, do 30. junija 1967 zaradi posebnih določil zakona o zelenem načrtu in zaradi novih sredstev, ki so bila odmerjena ob podaljšanju veljavnosti zakona za hribovite predele za še nadaljnjih pet let.

4. Kmetje in ne samo kmetje, ampak tudi obrtniki, ki se nameravajo poslužiti sredstev za dela, ki spadajo v okvir zakona za hribovite predele, bodo morali vlagati zadevne prošnje na gozdarsko in na kmetijsko nadzorništvo.

5 Glede posojil predvidenih po členu 9 zelenega načrta in člena 2 zakona za hribovite predele moramo ugotoviti, da je obrestna mera, ki jo določa člen 9 zelenega načrta mnogo ugodnejša (2.5 odst.) kot tista, ki jo določa člen 2 zakona o hribovitih predelih (4 odst.), in to ne samo za hribovite predele, ki bi morali uživati neke posebne olajšave, ampak celo za področja, ki spadajo v okvir člena 44 zakona o integralnih melioracijah.

6. Edina ugodnost za hribovite predele je v tem, da jim nudi še posebno vsoto poleg sredstev, ki jih zakon o zelenem načrtu daje na razpolago. Kolikšen del te vsote bo pripadel našemu področju? Za letos smo rekli, ni nobenih denarnih sredstev, za prihodnja leta pa bomo videli.

Kot pri vseh zakonih, tako je tudi pri temu, ki vključuje nekatere naše katastrske občine v seznam hribovitih predelov, težko v naprej reči, kakšnih ugodnosti bodo deležni naši kmetovalci. Mnogo bo odvisno od razlage, ki jo bodo dale oblasti tistim spornim členom, ki predstavljajo temeljno postavko v zakonih samih.

Nemogoče je v sestavku, kot je ta, zajeti in pojasniti vse probleme, kajti vsak primer je primer zase in zato natančno uokvirjen v svoji posebnosti.

V kolikor bi posamezniki potrebovali pojasnil,, ki naj osvetlijo določeno vprašanje, bodo lahko dobili vse potrebne napotke v pristojnih uradih in pri svoji strokovni sindikalni organizaciji.

ŠTANDREŽ

Po vsakem dežju se problem stranskih cest po Štandrežu zopet postavlja z vso nujnostjo v ospredje. Že večkrat smo se pritoževali tudi na tem mestu o slabem stanju Kraške ulice (Via del Carso), ki jo je občina uredila in asfaltirala samo do koder sega novo naselje ljudskih hiš, naprej pa je še vedno v takem stanju, kot le s težavo dobiš ceste po najmanjših vaseh, ne pa sredi Gorice. Tisto malo gramoza, ki ga vsako toliko nasujejo, ne da bi ga niti utrdili z valjarjem, je samo v še večjo oviro prometu, ki je po tej ulici vedno bolj živahen. Če bi se enkrat odločili, da bi ulico v vsej njeni dolžini asfaltirali in razširili, bi lahko znatno razbremenila promet po spodnji Ul. sv. Mihaela, po kateri gre sedaj ves promet iz Gorice v Štandrež in proti Sovodnjam.

Prav tako so v slabem stanju Ul. Sabotino, Monte Grappa, Piemonte reale, da omenimo samo nekaj od stranskih ulic v našem naselju, ki so vse potrebne temeljitega popravila. Pred zadnjo vojno je imela občinska uprava dva cestarja, ki sta skrbela za vzdrževanje cest v Štandrežu in tam okrog, sedaj pa je samo eden, ki se pokaže od časa do časa na glavni, asfaltirani cesti, stranskih pa niti ne pogleda. Enkrat na leto nasujejo po njih nekaj gramoza, ki ga potem vozila raztepejo na vse strani, luknje pa ostanejo in se še povečujejo.

Občinska uprava bi morala upoštevati, da tvori Štandrež sestavni del ne samo goriške občine, ampak tudi sestavni del mesta, da je tu več desetin avtov in tovornjakov, skratka da je promet v stalnem porastu. Prvi pogoj za nemoteno razvijanje prometa pa so dobre in urejene ceste, ne samo glavne, ampak tudi stranske, ki so često prav tako važne.

DOL

Neko videmsko podjetje je sprejelo ponudbo ustanove za državne ceste ANAS ter pričelo popravljati ovinke na državni cesti po Dolu. Najprej so popravili ovinek na križišču, kjer se pokrajinska cesta odcepi proti Doberdobu. Na njegovo zunanjo stran so nanesli debelo plast asfalta, da bi ovinek visel proti notranji strani in preprečeval voznikom, da bi jih sredobežna sila zanašala s ceste. Asfaltirali pa so tudi kakšnih 50 metrov pokrajinske ceste. V načrtu je ureditev še dveh nepravilno speljanih ovinkov, prihodnje leto pa bodo cesto od Štivana do Gorice prekrili z gladko asfaltno maso. Takšno zagotovilo smo dobili na pristojnem mestu.

PADRIČE

Majnen problem, a za nas velikega pomena. Številni vaščani imamo še po nekaj glav živine, ki pa jo vedno teže redimo. Dva vzroka sta, ki nam povzročata preglavice: prvi je ta, da nam nedeljski motorizirani izletniki pohodijo travo ter nam na ta način uničujejo pridelek sena, drugi pa, da avtomobilisti in motoristi brezobzirno in z veliko brzino drvijo skozi vas, tako da ne moremo z živino na cesto. Če bo šlo tako naprej, tedaj nam ne bo preostalo drugega, kot da živino prodamo.

Lovska družina je sedaj dala kmetom rezervata posebne table ki označujejo zasebno posest in prepovedujejo vstop vanjo. Morda bo to kaj pomagalo, da izletniki ne bodo več delali toliko škode. Glede prometa pa bi bilo prav, ko bi brzino skozi vas omejili na 30 km in da bi prometna policija bolj nadzirala spoštovanje zakona.

JAMLJE

Elektrifikacija v naši vasi se naglo zaključuje. Pred časom so napeljali strujo h Komarjem, osamljenim hišam pri obmejnem prehodu, sedaj pa delavci družbe SELVEG gradijo transformatorsko kabino pri Sabličih, da bi preskrbeli s strujo tudi hiše tega zaselka. Ko bo delo izvršeno, bo elektrifikacija Dola dokončana, zakaj že pred kakšnim mesecem so napeljali žice k Bonetom in nekaterim zaselkom v njihovi bližini.

KONTOVEL

Na Medujah, pri meji med Prosekom in Kontovelom, se odcepi pot s pokrajinske ceste mimo mlake v Dolenjo vas Kontovela. Pot je bila pred časom asfaltirana, toda v cestišču je sedaj že toliko globokih lukenj, da je za promet že prav nevarna. Prosili bi pristojne oblasti, da nemudoma poskrbijo za popravilo in ureditev te ceste, ki ne služi samo vaščanom, ampak tudi številnim turistom in izletnikom, ki radi prihajajo v našo vas. Upamo, da bo naši prošnji čimprej ustreženo.

3 LETA KOMISARSKE UPRAVE JE VEČ KOT DOVOLJ!

ZA KMEČKO BOLNIŠKO BLAGAJNO NAJ SE TAKOJ RAZPIŠEJO VOLITVE UPRAVNEGA ODBORA

Pristojne oblasti, zlasti pa vladni generalni komisariat, bi radi opozorili na naslednje:

Dne 22. novembra 1954 je v Italiji stopil v veljavo zakon o bolniškem zavarovanju kmetov neposrednih obdelovavcev.

Po skoraj petih letih poslovanja vzajemnih kmečkih bolniških blagajn v Italiji je takratni vladni komisar dr. Palamara — po neštevilnih nastopih in intervencijah predstavnikov Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov — z odlokom št. 20 raztegnil zakon tudi na tržaško področje in je bil dne 11. junija 1955 objavljen v tukajšnjem Uradnem vestniku.

Odlok št. 20 vladnega komisarja pa ni v vsem enak zakonu št. 1136, ki velja za ostale pokrajine italijanske republike in ki obravnava bolniško zavarovanje kmetov neposrednih obdelovavcev. Medtem ko v Italiji poslujejo občinske in pokrajinske kmečke bolniške blagajne, pa je vladni generalni komisar dr. Palamara v čl. 2 odloka št. 20 ustanovil za tržaško področje enotno pokrajinsko kmečko bolniško blagajno, ki jo vodi komisar.

Cl. 32 določa, da bi moral komisar pokrajinske kmečke bolniške blagajne v roku treh mesecev po stopitvi zakona v veljavo in po izrečenem mnenju posvetovalne komisije, določiti datum in sedeže za izvolitev upravnega odbora kmečke bolniške blagajne.

Toda 11. junija letos bodo minila tri leta in ne trije meseci, odkar ima tržaška pokrajinska kmečka bolniška blagajna komisarsko upravo in nič ne kaže, da bodo razpisane volitve, kjer bi kmetje lahko sami izvolili svoje predstavnike v upravni odbor blagajne. Menimo, da so pristojne oblasti v tem primeru prekoračile mejo legalnosti, saj ni vzroka, ki bi opravičeval nenehno podaljševanje komisarske uprave v kmečki bolniški blagajni.

Zahtevamo, da se temu stanju napravi nemudoma konec in da se takoj razpišejo volitve, tako kot to določa zakon.

AVTOPREVOZ
Rihard Cunja
Trst, Strada del Friuli št. 289
Tel. 35-379
Tovorni prevoz za tu in inozemstvo — Konkurenčne cene

ŠIRITE PRIMORSKI DNEVNIK

KERŽE
TRST - Tel. 55-019
Trg S. Giovanni št. 1
- PORCELAN
- KRISTAL
- PRIBOR
- LESTENCI NAVADNI in KLASICNI
- HLADILNIKI
- ELEKTRICNI GOSPODINJSKI STROJI
- STEDILNIKI
- VSE ZA DOM

KMETJE, VRTNARJI
Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo tvrdko
FURLANI EDVARD
TRST, Ul. Milano 18
TELEF. 35-169
katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico nacionalno in angleško, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti.
Ekskluzivni zastopnik za tržaško pokrajino: svetovno znanih strojev za obdelovanje zemlje, ter kosilnice «AGRIA»

BI-MU
3a ITALIJANSKA BIENALA ORODNEGA STROJA
V prostorih milanskega velesejma od 6. do 15. oktobra 1962
Te specializirane razstave se lahko udeležijo proizvajalci, agenti, predstavniki in trgovci orodnih strojev in mehaničnih proizvodov sorodnih kategorij
V kratkem se bo zaključilo vpisovanje
Obrnite se na UCIMU Ul. Palestro 22, Milan tel 700-167 - 700-353

Pri MADALOSSO v Trstu, Ul Torrebianca 26, vogal XXX Ottobre
dobite vsakovrstno POHISTVO otroške VOZICKE žimnice — originalne PERMAFLEX — Cene ugodne

Vreme včeraj. Najvišja temperatura 20, najnižja 13.7, ob 19. uri 15.4, vlaga 86 odst., zračni tlak 1011.9 nestanovitno pada, veter 9 km vzhodnik-jugovzhodnik, nebo pooblačeno, morje mirno, padavine 1.7 mm, temperatura morja 16.8 stop.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 20. maja
Bernard
Sonce vzide ob 4.30 in zatone ob 19.34. Dolžina dneva 15.04. Luna vzide ob 20.30 in zatone ob 5.21.
Jutri, PONEDELJEK, 21. maja
Feliks

PRED ZAČETKOM RAZPRAVE V POSLANSKI ZBORNICI

Posebni statut za avtonomno deželo naj upošteva in jamči pravice Slovencem

Po demokristjanskih predlogih ne bi bilo finančne in zakonodajne avtonomije tržaškega področja, a tudi Slovenci se ne omenjajo

V preteklih dneh se je vprašanje ustanovitve avtonomne dežele s posebnim statutom «Furlanija-Julijska krajina» pomaknilo precej naprej, tako da je bilo določeno, da se bo razprava o zadevnih zakonskih osnutkih v poslanski zbornici začela takoj po 10. juniju. To so sklenili na predlog komunističnih poslancev zastopniki poslanskih skupin na seji, ki jo je vodil predsednik poslanske zbornice Leone. Komunistični poslanci pa so na seji izvršnega odbora komunistične poslanske skupine ugotovili, da je vprašanje ustanovitve avtonomne dežele Furlanija-Julijska krajina eno najvažnejših in so zato zahtevali od predsednika poslanske zbornice, da čim prej postavi na dnevni red zakonski osnutek poslanca Beltrama.

Toda zanimanje za to vprašanje se je razširilo na vse regionalistične stranke. Kot poročajo iz Rima, se bo glavni tajnik KD Moro v prihodnjih dneh sestal s Fanfanijem in z njim razpravljal o ustanovitvi naše avtonomne dežele. Podtajnika KD poslanca Salizzoni in Scaglia pa se bosta sestala s parlamentarci iz Furlanije in Julijske krajine, s katerimi bosta razpravljala o možnosti sestave enega samega zakonskega osnutka o ustanovitvi avtonomne dežele, saj jih je bilo do sedaj predloženih v diskusijo kar pet.

V tej zvezi je treba tudi povezati potovanje v Rim v preteklih dneh pokrajinskih tajnikov Krščanske demokracije iz Trsta, Gorice in Vidma, kjer so se sestali z najvišjimi predstavniki stranke in vlade ter z njimi razpravljali o avtonomni deželi. Poleg njih je v petek odpotoval v Rim tudi deželni tajnik PRI odv. Ezio Volli, ki se bo prav tako razgovarjal z vodstvom svoje stranke o ustanovitvi avtonomne dežele.

Sedaj pa se postavlja vprašanje, kakšno avtonomno deželo hočejo demokristjani? Po zadnjih vesteh in na osnovi poročil, ki so bila podana na zadnjem deželnem zasedanju KPI o deželni avtonomiji, je razvidno, da pripravlja vlada takšen posebni statut za novo avtonomno deželo «Furlanija-Julijska krajina», ki ne upošteva zahteve po finančni in zakonodajni avtonomiji tržaškega področja v okviru dežele. Poleg tega pa niti ne omenja obstoja slovenske narodnostne manjšine v deželi in zato ne vsebuje nobenega člena, v katerem naj bi bile z zakonom zajamčene pravice in razvoj slovenski narodni skupnosti v tržaški, goriški in videmski pokrajini. Razumljivo je, da takšnega posebnega statuta ne more sprejeti nobena napredna stranka, saj KPI in PSI v svojih zakonskih osnutkih o ustanovitvi avtonomne dežele jamčita Slovencem v deželi kulturni, socialni in gospodarski razvoj.

Anagrafski dokumenti za okoliško prebivalstvo

Tržaško županstvo sporoča, da bodo od jutri, 21. maja dalje, občinske delegacije na Opčinah in na Proseku-Križu sprejemale prošnje za izdajanje anagrafskih ne nujnih potrdil. Prošnje je treba predložiti med uradnimi urami, potrdilo pa bodo lahko interesenti prejeli na občinski delegaciji po 48 urah.

Poleg tega je županstvo odredilo, da bodo prebivavci okoliških predelov lahko takoj prejeli nujne anagrafske dokumente, katere morejo zahtevati na anagrafskem uradu v Trstu. Potrdila o družinskem stanju (nujna) pa je treba zaprositi na istem oddelku in jih bodo interesenti prejeli v 24 urah.

Nov sedež RAS v Milanu

V Milanu so otvorili nov sedež tržaške zavarovalne družbe «Riunione adriatica di sicurtà», za katerega so porabili šest milijard lir. Na otvoritvi je bil prisoten tudi Pella.

DANES ZADNJI DAN ODPRT ZA OBČINSTVO

Pomemben uspeh sejma Alpe-Adria

V ponedeljek bo sejem odprt samo za operaterje

Danes se zaključi zanimivi sejem Alpe-Adria, ki je bil odprt v Ljubljani od petka 11. maja. Na sejmu je sodelovalo okoli 200 podjetij in med njimi številna iz tržaške, goriške ter videmske pokrajine.

Vse kaže, da je sejem prinesel pomembne gospodarske koristi, saj po prvih računih predvidevajo, da so na sejmu zaključene kupčije daleko presegle pričakovanja in ni nobenega dvoma, da bo sejemski kontinget v znesku štirih milijard lir v vsako smer v celoti izkoriščen. Večino kupčij pa bodo zaključili v ponedeljek, ko bo sejem odprt samo za trgovce in na njega občinstvo ne bo imelo več dostopa. V tej zvezi trgovinska zbornica opozarja vse prizadete trgovce, da naj v ponedeljek sejem obiščejo, saj bo takrat najboljša priložnost za stike s predstavniki jugoslovanskega gospodarstva.

Za občinstvo pa se bo sejem zaključil danes z modno revijo, ki jo bodo priredili tržaški obrtniki.

«Gala» predstava cirkusa «Orfei»

Cirkus še vedno vleče! Romantika še ni povsem izumrla! To se je lepo videlo sinoči na otvoritveni «gala» predstavi cirkusa Orfei na Montebellu, ki je bil do kraja natrpan. Manjkalo ni niti uglednih gostov z županom vred.

Program: klasičen in delno nov. Brez ukročenih levov, danskih medvedov, opic, ponijev in prekrasnih konj si cirkusa seveda ni mogoče zamisliti in tudi ne brez klovnov z bolj ali manj posrečenimi dovtipi in šalami. Obvezno sodijo pod platneno cirkuško streho tudi artisti vseh vrst; žonglerji in akrobati in prav v tej zvrsti se nam je zdel Orfei tokrat najbolj bogat, pester in kvaliteten. Takih mojstrov na kolesih, tako spretnega metalca nožev in sekir, tako drzne françoske trapezistke in skupine Randols, predvsem pa tako popolnih ekvilibristov kot so bili Pfellerji, res zlepa ne pokaže vsak cirkus. Nanje je lahko Orfei upravičeno ponosen. Pa tudi na takega bivola, ki je verjeno unicum svoje pasme.

In za zaključek še res nevsakdanja poslastica: skupina nigerijskih črnskih plesalcev z značilnimi bobni, s še bolj značilnimi ritualnimi plesi in požiravcem ognja. Pravi pristni folklorni vložek, ki bi požel aplavz tudi v drugačni areni.

V celoti bo Orfei zadovoljil vsakogar, ki ga še mika čar cirkuške arene, posebno še, ker s sinošnjo «gala» predstavo nikakor ni bil izčrpan ves repertoar, s katerim razpolaga.

* **Včeraj zjutraj** se je nad Napoleonovo cesto vnelo približno 1.000 kv. m grmičevja. Na kraj požara so takoj pohiteli openski gasilci, ki so do 11. ure pogasili zadnje zublje.

Dirigent M. Rossi in violinist U. Ughi

Užitek in veselje je bilo včeraj zvečer prisostvovati koncertu Tržaškega filharmoničnega orkestra pod vodstvom dirigenta Maria Rossija. Sicer je nastopil tudi mlad, komaj 18-letni violinist Uto Ughi, toda bil je vendar Rossi, ki je dosegel pravi triumf na koncu koncerta po Beethovnovi VII. simfoniji.

Koncert se je začel s Haydnovo Simfonijo št. 96, nato pa je nastopil Uto Ughi, ki je igral v Mozartovem V. koncertu za violino in orkester. Kljub mladim letom ima Ughi za seboj že več kot deset let javnega nastopanja. Sedaj je dosegel stopnjo, ki ga uvršča med resne umetnike. Tehnični izdelanosti igre se namreč pridružuje tudi znatna interpretativna zrelost.

Po odmoru je bila na sporedu omenjena Beethovnova simfonija. Lahko bi se diskutiralo o tem, ali jo je Rossi interpretiral popolnoma tako, kot jo je zamislil komponist, toda eno je gotovo: orkester jo je zaigral natanko tako, kot je hotel Rossi. In kako jo je hotel on izvajati, to se je videlo od trenutka do trenutka, ko je imel orkester popolnoma v svoji oblasti ter iz njega izvabljal vse, kar je hotel. Pri tem je znal prenašati moč svoje volje na orkestraše z mirno eleganco. Razumljivo je, da je bil na koncu koncerta tolikokrat klican na oder, kot se dogaja redko kateremu dirigentu. Njegov nastop v Trstu bo gotovo ostal vsem, ki so bili včeraj v gledališču «Verdi», še dolgo v spominu.

Ženska iz Viareggia aretirana v Trstu

Z odredbo državnega tožilstva v Lucci je bila v nekem hotelu v Trstu aretirana 39-letna Stanka Statič poročena Castiglioni in pristojna v Viareggio.

Statičevo je prijavil lastnik neke menjalnice v Viareggiu zaradi primanjkljaja 100 milijonov lir. Statičeva je na razpolago sodnim oblastem.

Zelo nepreviden je bil predvčerajšnjim zjutraj 22-letni Klavdij Palčič iz Ul. Guida 20, ko je položil na okno svojega stanovanja v pritličju poslopja tranzistorski sprejemnik znamke «Grundig». Ko je okoli poldneva hotel poslušati radijske oddaje, sprejemnika ni bilo več.

PRIHODNJO NEDELJO 27. MAJA NA VSEM PODROČJU

Kako bodo potekale volitve za bolniško blagajno trgovcev

Premalo delegatov za dolinsko občino - Za katere delegate bodo volili slovenski trgovci

Kot smo že poročali, bodo v nedeljo, 27. maja tržaški trgovci zastopniki in branjevci izvolili delegate za občni zbor bolniške blagajne. Volilni sistem je zelo zapleten, saj bodo v nedeljo volili delegate, dober mesec kasneje pa bodo delegati izvolili na skupščini upravni svet in ostale upravne organe bolniške blagajne za trgovce.

Pa tudi nedeljske volitve same niso enostavne, saj se ne vrše po običajnem sistemu, ki ga vsi poznajo s političnih in upravnih volitev. Celotno področje je namreč razdeljeno na šestnajst volivnih okolišev, kjer bo 4079 trgovcev izvolilo 134 delegatov. Volili pa ne bodo list, temveč bo vsak volivec lahko izbral v svojem volišču določeno število delegatov, ki jih bo lahko izbiral med vsemi na tistem volišču vpisanimi volivci.

Zakon določa, da se izbere po enega delegata na vsakih 30 volivcev, vendar pa istočasno tudi določa, da volivci oddajo neposredno glas samo za dve tretjini delegatov, tako da je omogočeno in zagotovljeno tudi zastopstvo manjšine.

Ta zapleteni volivni sistem je najbolje razviden iz praktičnega primera. V volivnem okolišu št. 1 (Trst - center) je vpisanih 462 volivcev, ki bodo skupno izbrali 15 delegatov (približno enega na 30 volivcev). Te delegate bodo izbrali med vsemi v temu okolišu vpisanimi volivci. Vendar pa bo vsak volivec oddal glasove samo za 10 imen, da ne bi neka v naprej določena lista avtomatično dobila popolno večino in da bo na občnem zboru zastopana tudi manjšina.

Omenili smo že, da bodo trgovci volili v okviru šestnajstih volivnih okolišev in smo že navedli prvi okoliš. Ostali okoliši so naslednji: II. Campo Marzio, volišče v Ul. O. Augusti št. 12 volivcev 265, ki bodo izvolili 9 kandidatov. Vsak volivec bo na glasovnico lahko napisal 6 imen; III. Ul. Calvola 62, 110 volivcev, 4 delegati, 3 imena; IV. Ul. San Marco 5 — 403, 13, 9; V. Ul. Manzoni 14 — 378, 12, 8; VI. Ul. Manzoni 14 — 201, 7, 5; VII. Ul. Cologna 28 — 425, 14, 10; VIII. Borzni trg 14 — 368, 12, 8; IX. Ul. delle Rose — 339, 11, 8; X. Trg Boschetto — 172, 6, 4; XI. Velesejem — 232, 8, 6; XII. Istrska ulica — 286, 9, 6; XIII. vključuje Sv. Križ, Opčine, Trebče, Repentabor, Padriče in Bazovico — 159, 5, 4; XIV. vključuje devinsko-nabrežinsko in zgoniško občino — 90, 3, 2; XV. dolinska občina — 48, 1, 1; XVI. Milje — 160, 5, 4.

Iz zgoraj objavljenih številk je razvidno, da komisar pri razdeljevanju okolišev in pri določanju števila kandidatov ni gledal ravno z dobrim očesom na okoliške slovenske občine. Tako je razvidno, da bodo v dolinski občini volili samo enega delegata, pa čeprav primanjkuje do števila 60 samo 12 vpisanih in torej manj kot polovica.

Kot smo že poročali, bo Slovensko gospodarsko združenje na osnovi sklepa prizadete sekcije trgovcev na drobno pravočasno obvestilo vse trgovce, za katere kandidate naj volijo v njih volivnem okolišu, saj bodo ti ugledni in pošteni trgovci najbolje zastopali interese vse kategorije.

Nabrežinka se je ponesrečila na obalni cesti pod Križem

Sinoči ob 20.45 so na opazovalni oddelek splošne bolnišnice sprejeli s prognozo okrevanja v 8 ali 15 dneh 48 let staro Dragotino Pertot por. Krasnik iz Nabrežine 23, ki je imela podplutbo na glavi in poškodovano levo koleno. Ponesrečenka, ki so jo v bolnišnico pripeljali z nekim zasebnim avtomobilom, je bila žrtev prometne nesreče. Okoli 19.30 se je z avtom, ki ga je upravljal njen 21 let stari sin Albert, vozila iz Trsta proti Sesljanu, ko jih je pod Križem hotel prehiteti s svojim avtom 26 let stari Livio Sartori iz Zugliana pri Vidmu. Smola je hotela, da je pri tem zadel ob avto Nabrežincev, ki se je zaradi tega nekajkrat zavrtel okoli sebe ter udaril ob rob pločnika. Posledica je bila, da se je Pertotova udarila v glavo in so jo morali odpeljati v bolnišnico.

Avto jo je podrl

Mercedes Patocchi por. Staffetta, stara 55 let, iz Ul. del Bosco 16, je včeraj okoli 10. ure prečkal Ul. Foscolo v bližini poslopja št. 3. Nenadoma je privozil mimo avto TS 46793, ki jo je podrl na tla. Patocchijeva se je pri padcu pobila po obrazu, rokah in desnem kolenu. V bolnišnici so jo sprejeli na opazovalni oddelek s prognozo 10 dni zdravljenja.

Predavanje Nadje Pahor na sedežu ZDŽ

Pretekli četrtek je Nadja Pahor predavala na sedežu Zveze demokratičnih žena v Ul. S. Lazzaro o temi «Kaj je predsodek». Predavanje je vzbudilo veliko zanimanje in pritegnilo številne poslušavke. Zato ga bodo ponovili v raznih krožkih v mestu in v okoliških vaseh.

ZBOROVANJE KPI

Solidarnost s španskim ljudstvom

Danes ob 10.30 bo na Trgu Sv. Jakoba javno zborovanje, ki ga prireja tržaška federacija KPI. Na zborovanju bo poslanec Vittorio Vidali govoril o borbi španskega ljudstva za svobodo.

PO PROŠNJI PAPIRNICE ZA ODKUP 100.000 KV. M ZEMLJIŠČA

Nekoliko zapleten položaj glede gradenj pri Štivanu

Ali bodo medvejski jusarji pristali na prodajo v novih pogojih?

Vodstvo štivanske papirnice ima namen graditi kakih dve sto stanovanj za svoje delavce in je zato prosilo devinsko-nabrežinsko občino, če lahko proda približno 100.000 kv. metrov zemljišča, ki je last medvejskih jusarjev. O tej zadevi je občinski svet že razpravljal na eni zadnjih sej, pri čemer pa so občinski svetovavci izrazili mnenje, da naj se zadeva uredi tako, da bodo jusarji zadovoljni. Le ti so namreč postavili zahtevo, da zemljišče prodajo samo pod pogojem, če si lahko z izkupičkom za prodano zemljišče kupijo novo, in sicer nekje v ravnini proti Tržiču.

Na osnovi pooblastila občinskega sveta in v soglasju z jusarji, je občinski upravni odbor začel reševati zadevo in je najprej zahteval od pristojnega urada, da izrazi mnenje o ceni, po kateri bi se to zemljišče lahko prodalo štivanski papirnici. Tega odgovora doslej občina še ni prejela, zaradi česar župan tudi ni mogel dati konkretnega odgovora predstavnikom papirnice, ki želijo, da bi se gradnja omenjenih stanovanj čim prej začela.

V tem pa je prišlo do bistveno spremenjenega položaja, kajti medvejski jusarji so že pred časom vložili prošnje in postopek, da bi prišli v neposredno lastništvo jusarske zemlje. Jusarji so v svojih prizadevanjih uspeli in v teh dneh bo zapadel, če že ni zapadel, rok, ki ga predvideva zakon za morebitne ugovore. Z drugimi besedami povedano, jusarsko zemljišče, ki ga je doslej upravljal komisar, in katerega prodaja je bila podvržena odobritvi občinskega sveta, je prešlo v neposredno last kakih dvajset upravičenih posestnikov iz Medje vasi.

Seveda je zaradi tega položaj bistveno spremenjen. Občinski predstavniki so ravnateljstvu štivanske papirnice zagotovili, da bodo kljub temu še naprej posredovali za ureditev te zadeve, vendar morajo poprej vedeti, kakšno ceno bo določil pristojni urad. Ko bo cena znana, bo občina sklicala jusarje iz Medje vasi ter jim predlagala, da ne glede na neposredno lastništvo pooblastijo občino, da zemljo proda. Če bodo jusarji zadovoljni, potem ne bo nobene ovire, da bi se zahtevano zemljišče prodalo in bi štivanska papirnica lahko začela graditi stanovanja. Če pa jusarji ne bodo pristali na predlog občine, tedaj bo ravnateljstvo pač moralo stopiti v neposreden stik s prizadetimi lastniki ter se z njimi dogovarjati o ceni.

Padec z motorjem

Čuvaj v Miramarskem gradu, 49-letni Antonio Stauri iz Sesljana 92, se je predsinočnjim peljal z mopedom na delo. V bližini Križa pa je zadel ob pločnik, izgubil oblast nad vozilom ter padel na cesto. Pri padcu se je pobil po desnem sencu, po desni rami in po hrbtu. Verjetno si je zlomil tudi kako rebro. V bolnišnico so ga prepeljali z rešilnim avtom RK ter ga sprejeli na prvi kirurški oddelek. Če bo šlo vse po sreči, bo ozdravel čez sedem dni.

Zaradi trčenja avtov obe sestri v bolnišnico

Včeraj popoldne ob 16. uri so z zasebnim avtom pripeljali v splošno bolnišnico 22-letno Nive Sedmak in njeno 18-letno sestro Magdaleno Sedmak. Obe sestri stanujeta v Križu 157, ponesrečili pa sta se z avtom v bližini Grljana.

Bilo je okoli 15,10, ko sta se imenovani dekleti in njuna prijateljica, 18-letna Dinora Agolanti iz Ul. Ronchetto 62 peljale z avtom Fiat 1100 TS 43097 po obalni cesti v smeri proti Trstu. Avto je šofiral 21-letni Giulio Tropez iz Ul. d'Alviano 33. Nenadoma je vozilo zdrsnilo na spolzkem asfaltu in šofer je izgubil oblast nad njim. Avto je trčil nato v Fiat 600 TS 43097, ki ga je upravljal 35-letni Tullio Bagnoli iz Ul. Sara Davis 167.

Pri nesreči sta se poškodovali Nives in Magdalena Sedmak. Prva se je pobila po čelu ter po levem kolenu, a druga po levem kolenu. Ozdraveli bosta v sedmih oziroma štirih dneh.

Uro po prihodu obeh sester v bolnišnico, se je tam zglasila tudi Agolantijeva, ki je pri nesreli utrpela le lažje poškodbe na desnem kolenu. Prvo pomoč so ji nudili agenti prometne policije.

Pridržana prognoza zaradi padca z balkona

Sinoči nekaj po 18. uri se je hudo ponesrečila 7-letna Ines Andriassevich iz Zgornjega Kjadina št. 1493. Dekletce so prepeljali z rešilnim avtom RK na II. kirurški oddelek splošne bolnišnice, kjer so ji ugotovili krvavitev iz desnega ušesa in verjetni zlom zatilnika.

Hčerko je spremila v bolnišnico njena mati, 47-letna Elena Montenegri, kije povedala, da je Ines šla včeraj popoldne k sosedom, ki stanujejo na št. 1994, kjer se je dolgo časa igrala z neko svojo prijateljico. Po nesreči je padla z balkona 3 m globoko in pri tem je zadobila omenjene poškodbe. V bolnišnico so jo sprejeli s pridržano prognozo.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Na pokopališki klopci je ukradla torbico z denarjem

Obsojena je bila tudi za neki prejšnji prekršek

Pred kazenskim sodnikom se je zagovarjala 45-letna Gisella Musco por. Grazioli iz Ul. Zanella 17. Obtožili so jo, da je ukradla približno 12.000 lir ter jo je zato sodnik obsodil na 2 meseca zapora ter 20.000 lir globe.

Bilo je okoli poldne 25. marca lani, ko je kamnosek Severino Lucchesi opazil, da je neka ženska pograbila torbico, ki jo je nega druga ženska pustila na kamnitem sedežu na mestnem pokopališču. Pozneje se je zvedelo, da je šlo za 47-letno Libero Perissutti por. Jahnel iz Ul. dei Porta 17. Kot se naši čitatelji gotovo še prav dobro spominjajo, gre za mater nesrečnega dekleta, ki se je utopila na barkovljanskem obrežju v februarju 1960, ko je avto, v katerem je bila, zdrsnil z obale v morje. Kot navadno je Jahnelova šla tudi v marcu lani na pokopališče, da okrasi grob svoje hčerke. Za hip je pustila torbico na klopi, ker je hotela zajeti v bližini vode, da bi zalila cvetice na hčerkinem grobu. To priliko je menda izkoristila Graziolijeva ter se polastila torbice. Kot smo že dejali, jo je opazil kamnosek, ki je poklical policiste. Ti so Graziolijevo prijeli ter jo prijavili sodniku.

Na razpravi je Graziolijeva uporno trdila, da ni ničesar ukradla. Sodnik pa jo je vseeno spoznal za krivo, zlasti še zato, ker je bila že prej obsojena, čeprav pogojno, zaradi tatvine. Poleg te kazni bo morala Graziolijeva prestati še prejšnjo, in sicer 6 mesecev zapora ter 6000 lir globe.

Daria Mastrocinque por. Dorligo, stara 28 let, iz Ul. Peraroio 1 in njen mož Pietro Dorligo, star 37 let, bi se morala včeraj zagovarjati pred sodnikom Semizzijem zaradi okvar ki sta jih „povzročila v svojem stanovanju in v bližnjem vrtu ter zaradi groženj proti lastnici stanovanja.

Dorligova sta v juniju 1960 najela štirisobno stanovanje in vrt od neke Floriane D'Acunzo. Zdi pa se, da se nista obnašala prijazno tudi do drugih strank v hiši. D'Acunzova se ju je nazadnje naveličala ter jima 25. marca lani odpovedala stanovanje. Od tistega dne naprej nista Dorligova več plačevala najemnine ter sta napovedala lastnici neizprosno borbo. Tako je prišlo do silovitih prepirov, ki so se končali pred sodiščem. Po tolikem grmenju pa se je nenadoma zjasnilo. Včeraj sta se stranki pobotali in sodniku ni preostalo drugega kot ukiniti kazenski postopek.

Tatvine motorjev

Neznani tatovi so predsinočnjim ukradli lambreto TS 15992 37-letnemu Luigiju Pangosu iz Ul. Baiamonti 10, ki je parkiral vozilo v bližini domače hiše. Nesrečni motorist je prijavil tatvino policijskemu komisariatu pri Sv. Soboti, toda že nekaj ur pozneje je preklical ovadbo. Lambreto je namreč našel v neki drugi ulici.

Motor vespo TS 23j68 pa so predvčerajšnjim ukradli 38-letnemu Marcellu Zottiju, ki tudi stanuje v Ul. Baiamonti. Zotti pa ni imel take sreče kot Pangos. Prijavil je sicer tatvino policijskim organom, toda motorja še ni dobil nazaj.

od včeraj do danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

19. maja 1962 se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo pa je 9 oseb.

UMRLI SO: 71-letna Amelia Giorgi por. Donda, 74-letna Giuseppina Tenti por. Pipan, 71-letna Valeria Bosich por. Sadar, 74-letna Anna Gurin por. Marasso, 51-letni Isidoro Del Medico, 85-letni Pasquale Tromba, 66-letna Iride Spangaro vd. De Alti, 63-letna Carla Obad por. Fortuna, Stelio Latin, star 6 ur.

OKLICI: Mizar Luciano Antoni in gospodinja Ardemia Gallerio, mizar Marcello Steffe in gospodinja Anita Fontanot, učitelj Bruno Zaro in vrtnarica Jolanda Sulli, stražar javne varnosti Giovanni Di Sanno in prodajalka Licia Cian, kovač Guido Toffolini in uradnica Elvina Breziger, učitelj Mariano Pertot in delavka Teodora Puntar, čevljar Spiridone Zeriali in likalka Maria Hervatich, inženir Luciano Pozzatti in gospodinja Giannina Vascotto, kovač Sergio Dodi in prodajalka Maria Rosa Delich, strojni častnik Lucio Scropetta in uradnica Dolores Moretti, uradnik Giuseppe Piccotti in uradnica Ursula Widmann, prodajalec Leonardo Neglia in prodajalka Cecilia Palombaro, barist Giuliano Bonin in baristka Marisa Cescon, ladijski konstruktor Aldo Velicogna in gospodinja Marisa Chersanovi, gradbeni izvedenec Renato Pittino in gospodinja Andreina Kaucic, uradnik Gianni Soncini in gospodinja Maria Grazia De Nardo, mehanik Luciano Zeriali in šivilja Erminia Calzi, električar Giordano Bruno Cosmini in uradnica Karla Fachin, litograf Marco Michelini in prodajalka Liliana Marchesich, inženir Roberto Piattoli in gospodinja Alice Casagrande, delavec Mario Usignolo in uradnica Lidia Gregori, prodajalec Gino Mitri in uradnica Sonia Donaggio, mehanik Virgilio Sinico in gospodinja Ondina Sincovich, pleskar Ruggero Protti in gospodinja Ondina Michelich, delavec Luigi Rosati in gospodinja Anita Zugna, mehanik Adriano Lorber in gospodinja Nella Abram, učitelj Marino Marin in prodajalka Edda De Gioia, delavec Bruno Vellenich in krznarica Giovanna Carone, uradnik Alberto Piazza in uradnica Violetta Minguzzi, pomorski kapitan Vittorio Gattesco in šivilja Adriana Salon, študent Anton Villani in študentka Maria Rispoli, kmet Serafino Derossi in gospodinja Bianca Debianchi, gradbenik Domenico Mariutto in gospodinja Luciana Pecchiar, pravdnik Benvenuto Sabini in gospodinja Ida Ida Zonta, poštni agent Giorgio Manteo in delavka Stella Giugovaz, karabinjer Umberto Quattrociocchi in šivilja Nella Ida Delben, uradnik Ilario Bisiach in šivilja Libera Pertot, poštni agent Guido Cecchelin in gospodinja Marisa Babuder, uradnik Giuseppe Zanello in gospodinja Lidia Bencich, prodajalec Bruno Schiaulini in prodajalka Mariella de Colombani, trgovec Mario Dechigi in baristka Livia Molino, trgovec Giuseppe Turetta in gospodinja Irma Bressa, zidar Natale Kalik in gospodinja Ondina Cernaz, prodajalec Karlo Skrinjar in blagajničarka Nella Grego, delavec Rodolfo Masi in gospodinja Annamaria Cucchelli, cevar Bruno Baricevic in gospodinja Augusta Forni, stražar javne varnosti Giuseppe Billardello in delavka Anita Pobega, prodajalec Claudio Colautti in gospodinja Elide Avian, karabinjerski podoficir Balangio Bacchiddu in gospodinja Giovanna Srau, pom. strojnik Giovanni Maria Sapia in učiteljica Dorina Anna Maria Coceani, pleskar Bruno Bellich in delavka Jolanda Gracogna, natakar Giuseppe David in Anna Huber, delavec Rolf Elke in služkinja Graziella Marostica, delavec Romano Carlo Saggin in pletilja Maria Ersilia Mazzotti.

NOCNA SLUZBA LEKARN

INAM, Al Cedro, Trg Oberdan 2; Piccola, Ul. Oriani 2; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Serravallo, Trg Cavana 1; G. Papo, Ul. Felluga 46 (Sv. Alojz).

LEKARNE ODPRTE DANES

Biasoletto, Ul. Roma 16; Davanzo, Ul. Bernini 4; Godina Enea, Ul. Ginnastica 6; Al Lloyd, Ul. Orologio 6; Alla Madonna del Mare, Trg Piave 2; Millo, Ul. Buonarroti 11; Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan); dr. Miani, Barkovlje; Nicoli, Skedenj.

LOTERIJA

BARI	9	84	28	37	60
CAGLIARI	43	90	32	81	39
FLORENCA	9	28	44	45	70
GENOVA	17	54	7	63	12
MILAN	13	66	20	4	1
NEAPELJ	78	56	80	58	74
PALERMO	47	65	42	14	53
RIM	64	9	57	59	29
TURIN	43	60	63	8	49
BENETKE	52	85	71	73	44

2 x 1 1 1 2 x 2 x x x 1

ENALOTTO

Zadeti sta bili dve dvanajstici, ki dobita po 11,350.000 lir, 92 enajstic po 185.000 lir in 1333 desetic, ki so zadele 12.700 lir.

TRŽAŠKA AGENCIJA ZA PRODAJO

KANADSKIH ČINČILA

(Cincillà Canadesi)

dobavljenih po T. R. Chinchillas Ranch Reg'd QUEBEC

Propagandne cene. Vse potrebne informacije dobite pri zaupniku S. FRANZOLINI Trst, Cas. postale 52 — Telefon 64-394

SPOROČAMO, da je **AGRARIA**

TRST, ULICA UDINE št. 23 - TEL. 36-258

s 40-letnim delovanjem *prevzela trgovino s kmetijskimi potrebščinami* **ex DE VECCHI**

Dolgoletna praksa je jamstvo za najboljše kmetijske predmete in semena

Pri nas dobite: koncentrirana krmila za živino po zelo nizkih cenah, sredstva proti rastlinskim zajedavcem in boleznim, razne vrste semen, sadik, kmetijske stroje ter umetna gnojila

Prireditve in objave

Gledališča

Slovensko gledališče v Trstu

priredi danes 20. maja ob 17. uri v Ljudskem domu v KRIŽU igro

Grahama Greena

«UVIDEVNI LJUBIMEC»

Prodaja vstopnic v cvetličarni pri Danili.

Slovensko gledališče v Trstu

priredi v soboto, 26. maja ob 18. uri ter v nedeljo, 27. maja ob 16. uri v AVDITORIJU v TRSTU

PREMIERO

PLESOČI OSLIČEK

Mladinska glasbena komedija v dveh delih

Prevod: Lelja Rehar Sancin
Scena: Jože Cesar
Kostumi: Milena Bartlova
Glasba: Dario Božič
Balet: Slavko Hiti
REŽIJA: JOŽKO LUKEŠ

OSEBE: Pope: Stane Raztresen, Shirki: Edvard Martinuzzi, Plompi: Silvij Kobal, Amalea: Leli Nakrstova, Azalea: Nora Jankovič, Osliček...

Prodaja vstopnic od petka dalje v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20, ter eno uro pred pričetkom predstav v baru Moscolin (nasproti Avditorija).

PROSVETNO DRUSTVO PROSEK - KONTOVEL

ponovi danes 20. maja ob 19. uri v dvorani na Kontovelu

dramo v treh dejanjih Petra Petrovića

KLIC ZEMLJE

Nastopi tudi domači otroški pevski zbor

Vljudno vabljeni

TEATRO NUOVO

Danes ob 17. uri uprizori igralska skupina Cesca Baseggia trodejanko Giuseppa Maffiolija «Rdeči duhovnik». (Novost.)

Sledijo uprizoritve:

Ponedeljek ob 21. uri: «Sior Todaro brontolon».

Kino

Medna odni cirkus «Orfei» na Montebellu. Danes dve predstavi: ob 16.15 in ob 21.15 uri. Rezervacije UTAT, tel. 36-372 in 38-547 in blagajna cirkusa, tel. 55-772.

Nazionale 14.00 «Nuna iz Monze» (La monaca di Monza). Giovanna Ralli, Gabriele Ferzetti. Prepovedano mladini izpod 18. leta.

Fenice 14.30 «Ženska ponoči» (La donna di notte). Eastmancolor. Prepovedano mladini.

Excelsior 14.00 «Lansko leto pri Marienbadu» (L'anno scorso a Marienbad). Giorgio Albertazzi.

Grattacielo 14.30 «Povej mi resnico» (Dimmi la verità). Sandra Dee, John Gavin.

Arcobaleno 14.00 «Zadnji napad» (L'ultimo attacco). Cinemascope, Technicolor.

Supercinema 14.30 «Umor na vlaku» (L'assassinio sul treno). Margaret Rutherford, Arthur Kennedy.

Alabarda 14.30 «Angeli z revolverjem» (Angeli con la pistola).

Aurora 15.00 «Salvatore Giuliano». Prepovedano mladini.

Cristallo 15.00 «Šesti junak» (Il sesto eroe). Tony Curtis.

Garibaldi 15.00 «Lokostrelci iz Sherwooda» (Gli arcieri di Sherwood). Technicolor. Richard Greene.

Capitol 15.00 «Nekaj, kar peče». Troy Donaque. Tretji teden, velik uspeh. Zadnje predstave.

Impero 15.00 «Božanstvo žensk» (Dolce dolo delle donne).

Italia 14.30 «Ženske naprodaj» (Donne da vendere). Raymond Burr.

Massimo 14.30 «Vodnjak in nihalo» (Il pozzo e il pendolo). Technicolor. Vincente Price. Prepovedano mladini.

Moderno 14.00 «Moja gejša» (La mia geisha). Shirley Mac Laine, Yves Montand, Yoko Tani. Technicolor.

Astoria 15.00 «Zmagoslavje Mihaela Strogova» (Il trionfo di Michele Strogoff). Technicolor. Curd Jürgens, Capucine.

Astra 15.00 «Vrni se v septembru» (Torna a settembre).

Vittorio Veneto 14.30 «Rimska pomlad gospe Stone» (La primavera romana della signora Stone). Technicolor. Prepovedano mladini.

Ideale 14.00 «Velikan velemesta» (Il gigante della metropoli). Technicolor.

Marconi 14.30 «Revolveraš iz Lareda» (Il pistolero di Laredo). Technicolor. Robert Knapp, Jana Davi.

Abbazia 14.30 «Zmagovalci in premaganci» (Vincitori e vinti). Burt Lancaster, Richard Widmark.

Odeon 14.00 «Upor gladiatorjev» (La rivolta dei gladiatori). Technicolor. Gianna Maria Canale, Ettore Manni.

Mali oglasi

Kolesa BIANCHI — originalna kolesa MELILLO

Trst — Ul. A. Caccia 3-10 tel. 96032

Motorna kolesa MELILLO

Trst — Ulica A. Caccia 3-10.

GUME za avtomobile, motorna kolesa in kolesa vseh vrst, MELILLO Trst — Ulica A. Caccia 3-10.

NADOMESTNI DELI za vsa italijanska in tuja motorna kolesa.

NADOMESTNI DELI za Vespe, Parilla, Lambrette, N.S.U., Itom, F. Morini dobite pri MELILLO ALFREDO Trst — Ul. A. Caccia 3-10 tel. 96032

VESPAGENZIA, Trst, Ulica S. Francesco 44, tel. 28-940, takojšnja izročitev VESPA GRAND SPORT MODEL 1962 skupno z rezervnim kolesom in VESPE 125 in 150 z dvoprostornim sedežem. Na obroke in brez predplačila Velika izbira SCOTER in MOTO rabljene z izrednimi pogoji plačevanja.

PRI VASIH NAKUPIH obiščite trgovino «MAGLIABELLA» na Korzu Garibaldi 11 (Barriera), nekaj korakov od avtobusne postaje. Pri nas boste našli veliko izbiro pletenin, nogavic in perila za dame, gospode in otroke po najnižjih cenah v Trstu. Postreženi boste v vašem jeziku! Proti izrezku tega oglasa za nakup najmanj 500 lir vrednosti.

«PLASTIKA» - Trst, Ul. D'Annunzio št. 4 (blizu Trga Garibaldi) Vam nudi: torbice raznovrstne ter športne, namizne prte (cerade), cedilnike za posodo, blazine, žimnice za morje, vreče za perilo in obleke itd. vse iz plastike in gume po zmernih cenah. Obiščite nas!

PLASTIKA za pokrivanje tal po 550 lir kv. m, preproge vseh vrst za sobe in hodnike, pode iz gume, linoleja, cevi iz plastike za vrtove in za hišno uporabo, torbice, zavese in vse ostale predmete iz gume in plastike dobite pri ITALPLAST, Trst, Trg Ospedale št. 6.

PRODAM MLEKARNO dobro vpeljano v centru mesta. Vse potrebne informacije dobite: telefon 78-779.

ENOSOBNO STANOVANJE oddam v najem zakoncema. Naslov: Rolano Moreri, Ul. Sottomonte 3. Vogrič-Snaider.

NOGAVICE NYLON po najnižjih cenah dobite samo pri «Emporio Calze», Ulica Settefontane št. 40, Trst.

OPREMLJENO SOBO s primerno ceno iščem na Opčinah (Campagna) za vse leto. Po 10. uri telefonirati na št. 68-137.

ISCEMO MLADO DEKLE za trgovino s sadjem in zelenjavo. Telefonirati na št. 56-242.

Šolske prireditve

Učenci slovenske osnovne šole v Sempolaju bodo imeli danes 20. t. m. ob 16. uri zaključno šolsko prireditev. Na sporedu so petje, dva prizorčka in igra v dveh dejanjih «Ubogljivci».

Vabljeni vsi!

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo Slavko Škamperle priredi večer kratkometražnih filmov o zanimivih aktualnih temah. Prireditev bo v četrtek 24. maja ob 20.30 v društvenih prostorih, Vrdelska cesta 7.

* * *

Tržaški filatelistični klub «L. Košir» bo imel danes 20. t. m. od 10. do 12. ure redni sestanek v prostorih kluba, Ulica Montecchi 6. Vsi bodo lahko prevzeli vse novosti.

* * *

P. d. Barkovlje priredi danes 20. t. m. v društvenih prostorih tradicionalni «večer Karamalovih». Začetek ob 19. uri. Vabljeni vsi.

Izleti

2. in 3. junija priredi SPDT izlet z avtobusom k izviru Soče in na Krn. Skupina za Krn se bo odpravila po želji iz Kobarida preko Drežnice in Vrsna, ali iz Soče skozi Lepeno.

* * *

Prosvetno društvo v Skednju priredi dne 29. junija 1962 enodnevni **izlet v Ljubljano in na Otočec.** Vpisovanje in morebitne informacije na sedežu društva v Skedenjski ul. 124-I vsak dan od 20.30 do 21.30 razen ob sobotah in nedeljah. Zaradi velikega zanimanja priporočamo interesentom takojšen vpis.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. Marije Mevla daruje družina Franca Gombača 1000 lir za Dijaško Matico.

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so spremljali na zadnji poti našega nepozabnega

Milana Česnika (Cesenicco)

Posebna zahvala darovavcem cvetja ter vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin pokojnika in z nami sočustvovali.

Starši, sestra, brat in ostali sorodniki

Trst - Pivka, 20.V.1962.

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so v nedeljo 13. t. m. pospremili na zadnji poti našega nepozabnega

Milka Močnika (Mocini)

Še posebna zahvala vsem darovavcem cvetja ter vsem onim, ki so na kakršen koli način počastili njegov spomin.

ŽALUJOČI DRUŽINI MOCNIK in BABIČ

Konkonel, 20.5.1962.

VESTI IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Predstavniki avstrijskega turizma na Koprskem

Pohvala o lepotah in gostoljubju slovenske obale

V koprskih obalnih mestih se je mudilo te dni 25 članov avstrijskega turizma, včlanjenih v tako imenovanem Skal klubu. V Slovenijo so prispeli kot gostje Turistične zveze Slovenije in si razen obalnega pasu ogledali tudi Postojnsko jamo, Velenje in Ljubljano. Ob odhodu so jim priredili v Piranu družabni večer, ki sta se ga udeležila tudi predsednik Turistične zveze Slovenije Danilo Dougan in predsednik republiške gostinske zbornice Davorin Ferligoj. Gostje so se ob odhodu pohvalno izrazili o lepotah in gostoljubju slovenske obale.

* * *

Na osnovi zadnjih navodil Zveznega izvršnega sveta so tudi po občinah koprskega okraja ustanovili komisije za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka. Te komisije pomagajo organom samoupravljanja in upravnim vodstvom podjetij pri vsklajevanju meril za delitev dohodka z doseženim delovnim uspehom. Hkrati opozarjajo na pomanjkljivosti, ki so se marsikod pojavile v zvezi s pretiranim investiranjem in z nesorazmernimi prejemki. Skupni napori komisij in podjetij so doslej rodili največ sadov v bistriški in postojnski občini.

Tudi v preteklih dneh je prišlo do več manjših nesreč v koprskem okraju. S hujšimi posledicami se je končala le nesreča, ki jo je zakrivij voznik avtobusa Stanko Juren iz Pirana. Le-ta je na križišču izsiljeval prednost pred motoristom Milanom Trostom iz Šareda, ki je pripeljal po glavni cesti iz Izole do Slavnika. Pri trčenju se je motorist huje poškodoval in so ga odpeljali v izolsko bolnišnico.

Zaradi vinjenosti sta zavozila s ceste voznik osebnega avtomobila Dušan Colonj in njegov sopotnik Renato Sirotič, oba iz Trsta. Čeprav se je vozilo obrnilo na streho, sta potnika k sreči ostala nepoškodovana. Na vozilu pa je nastala seveda velika materialna škoda.

Zaradi nepravilnega prehitevanja je Ivan Kolar iz Tržiča trčil v osebni avto Karla Nikoliča iz Pulja. Nesreča se je pripetila med Rižano in Dekani. Tudi tu ni bilo telesnih poškodb, obe vozili pa sta precej poškodovani.

Pri tovarni Tomos pa je motorist Rino Rajko podrl Silvano Purger iz Črnega kala. Nesrečo je zakrivila Purgerjeva, ki je nepreviđno prečkala cesto. Z manjšimi poškodbami so jo odpeljali v izolsko bolnišnico.

LIANA in NANDO ORFEI predstavljata DANES 20. t. m. ob 16.15 in ob 21.15

MEDNARODNI CIRKUS «ORFEI»

na MONTEBELLU

Izreden uspeh na včerajšnji otvoritveni predstavi!

Rezervacija: UTAT, tel. 36-372, 38-547 in blagajna cirkusa 55-772

KINO ROSANDRA - BOLJUNEC

predvaja danes 20. t. m. ob 17.30 Eastmacolor Cinemascope film:

LEPA MLINARICA

(La bella mugnaia)

Igrajo: SOPHIA LOREN, V. DE SICA, MARCELLO MASTROIANNI, PAOLO STOPPA in YVONE SANSON

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 20. t. m. ob 16. uri Technicolor - Panavision film:

Vrni se v septembru

(Torna a settembre)

Igrajo: ROK HUDSON, GINA LOLLOBRIGIDA in SANDRA DEE

Kino na Opčinah

predvaja danes 20. t. m. prva predstava z začetkom ob 15. uri Technicolor film:

JOHNNY, BELI INDIJANEC

(Johnny, l'indiano bianco)

Igrajo: FIER PARKER, WENDELL COREY, JOANNE DRU, JAMES McARTHUR, CAROL LYNLEY in JOSEPH CALLEIA

Druga predstava od 17. ure dalje film:

VRT NASILJA

(Il giardino della violenza)

Igrajo: BURT LANCASTER, SHELL WIINTERS in DINA MERRILL

V ponedeljek, 21. t. m. ob 18. uri ponovitev filma: VRT NASILJA

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 20. t. m. z začetkom ob 16. uri Cinemascope barvni film:

ZADNJI DNEVI POMPEJEV

(Gli ultimi giorni di Pompei)

Igrajo: STEVE REEVES, KRISTINE KAUFFMAN in ANNEMARIA BAUMAN

LORENZI

EMPORIO DEL MOTOCICLO

TRST, Ul. S. Lazzaro 17, Tel. 24-245

Pri nas dobite vse nadomestne dele za vsa vozila. V kolikor bi jih trenutno ne imeli, jih takoj priskrbimo. Amortizatorji za Volkswagen, opel in vse fiat, obnovljene in nove po izredno nizki ceni. OBISCITE NAS!

Za BIRME in OBHAJILA obiščite tudi letos urarno in zlatarno

A. TREVISAN - Trst, Ulica Carducci št. 27

zastopstvo znamke **«MARVIN»**

Poleg velike izbire raznih predmetov po vašem okusu, tudi cene zmerne

Goriško-beneški dnevnik

Pevci s Peči in iz Dola v vaseh Beneške Slovenije

Prejšnje dni sta pevska zbora iz Dola in s Peči obiskala nekatere vasi v Beneški Sloveniji. Dolani so se ustavili pred Landarsko jamo, kjer so zapeli pred številnimi jezerniki ,ki so se pravkar vračalj iz jame. Potem pa so odšli še v nekaj bližnjih vasi, kjer so jih domačini lepo sprejeli.

Tudi Pečani so se odpravili v Benečijo. Obiskali so več vasi vzhodnega predela, kjer so peli slovenske pesmj po raznih gostilnah. Vse povsod so jih domačini vzpodbujali naj še kaj zapojejo, predvsem pa naj se vrnejo. Za spomin na svoj izlet so Pečani napravilj tudi tole sliko .

Pokrajina in spomenik odporniškemu gibanju

Pokrajinska svetovavca Marini in Bergomas sta dne 21. marca letos poslala predsedniku pokrajine pismo, v katerem mu predlagata, naj bi pokrajina dala pobudo za postavitev primernega spomenika padlim borcem za svobodo iz zadnje vojne, ki naj bi stal v Gorici.

Predsednik je odgovoril s pismom, ki nosi datum 16. t. m. V njem pravi, da ni kompetenca pokrajine postavljati spomenike, ker je to zadeva, ki se tiče tistih občin, na katerih območju naj bi spomenik stal. Pri tem navaja primere iz Trsta, Vidma in Gorice ter med drugim tudi spomenik padlim partizanom v Pevmi, ki da je bil postavljen s tihim pristankom občine.

Končno zaključuje z ugotovitvijo, da je minilo še premalo časa od zadnjih vojnih dogodkov ter da bi tak spomenik utegnil žaliti en del prebivalstva in da je zato bolje še počakati z njegovo postavitvijo.

Stališče, ki ga je zavzel v tem pismu predsednik pokrajine je po vsej verjetnosti, tudi stališče odbora in KD na splošno. Vsekakor je to stališče precej čudno, ko je 17 let po zmagi nad nacifašizmom — za katero je samo iz Gorice dalo okrog 300 ljudi svoje življenje, iz vse pokrajine pa preko 1000 slovenskih in italijanskih državljanov — za nekatere ljudi, ki se proglašajo za nosilce in zaščitnike tiste demokracije in svobode, ki so jo prav ti borci priborili, še vedno prezgodaj, da bi se jim oddolžili s primernim spomenikom. In kdo naj bi bil tisti, ki bi jih ta spomenik v Gorici žalil, če ne prav tisti ostanki fašizma, ki so še preživeli zmago demokracije?

S SEJE POKRAJINSKEGA SVETA

Obrambno ministrstvo prispevalo 48 milijonov za cesto na Krasu

Pozdravna brzojavka predsedniku republike - Ugoden potek zatiranja jetike in bruceloze med govejo živino

Po daljšem presledku je imel pokrajinski svet včeraj zopet sejo, na kateri so svetovavci obravnavali celo vrsto upravnih problemov, ki so bili na dnevnem redu.

Uvodoma je predsednik dr. Chientaroli prečital brzojavko, s katero je v imenu pokrajinskega odbora čestital Segniju k izvolitvi za predsednika republike. Nato je sporočil, da si bodo pokrajinski svetovavci prihodnjo soboto lahko ogledali pokrajinske ceste ter s tem v zvezi prečital pismo v odgovor na svoje zadevno posredovanje v Rimu, s katerim je obrambno ministrstvo obljubilo prispevek 48 milijonov lir za ureditev ceste Martinščina - Debela griža.

Svetovavci so nato odobrili sporazum z ministrstvom, po katerem bo to plačevalo letos po 1200 lir za vsakega oskrbovanca v pokrajinski umobolnici. Po odobritvi prispevkov občini Krmin, Društvu dajalcev krvi iz Tržiča in Gorice ter še nekaterim drugim v skupnem znesku 130.000 lir, se je razvila debata v zvezi s predujmom pokrajinskim uslužbencem pred velikonočnimi prazniki. Ta debata se je nadaljevala tudi v drugem delu seje in bomo o njej še poročali.

Kot ob vseh prejšnjih točkah je bil soglasno odobren tudi dodaten strošek za krožno cesto pri Velesah ter za cesto od Gradiške proti Cervignanu, in sicer z denarjem, ki je ostal pri oddaji teh del na dražbi. Pri tem je svetovavec Bergomas ugotovil, da je pri teh delih zaposlenih zelo malo delavcev in da počasi napredujejo v veliko oviro prometa. Predsednik je pojasnil, da ima podjetje, ki je delo prevzelo, rok 18 mesecev za dokončanje dela in se mu zato nič ne mudi.

Govora je bilo tudi o izvajanju načrta za pobijanje jetike in bruceloze med govejo živino, ki prehaja sedaj v četrto in zadnjo fazo ter ga bodo vključili po možnosti v zeleni načrt. V tretji fazi so asanirali živino v občinah Gorica, Sovodnje, Steverjan, Kapriva in Moraro ter so v ta namen porabili nekaj nad 6 milijonov lir, od katerih bo polovico prispevala država. V začetku sodelovanje živinorejcev ni bilo številno, pozneje pa so uvideli korist take akcije in so pri njej sodelovali ,tako da so bili doseženi zadovoljivi uspehi.

Po odobritvi te točke je sledil kratek odmor, nato pa so svetovavci obravnavali še večino ostalih točk, ki so bile na dnevnem redu. Med odloženimi je bila tudi resolucija o prosti coni, ki so jo predložili komunistični svetovavci in o kateri bodo razpravljali na prihodnji seji. O drugem delu včerajšnje seje bomo poročali prihodnjič.

Dan mleka v Gorici

V nedeljo, 27. t. m. bomo tudi v Gorici praznovali mednarodni dan mleka. Posebni odbor bo postavil v Ljudskem vrtu nekaj paviljonov, kjer bodo brezplačno delili mleko. Zvečer ob 21. uri pa bodo pokazali trj dokumentarne filme o mleku in mlečnih proizvodih.

Zgradbe in zemljišča za nove industrije

Trgovinska zbornica v Gorici sporoča, da dobiva često ponudbe industrijskih operaterjev za otvoritev novih podjetij na področju proste cone. Pri tem pridejo večkrat v poštev poslopja in zemljišča, ki bi jih kupilj ali vzeli v najem.

Ker gre včasih tudi za nujne primere in za splošno korist, vabi trgovinska zbornica vse tiste, ki imajo poslopja in zemljišča primerna za industrijsko dejavnost, pa bi jih radi prodali ali oddali v najem, da javijo svoj naslov in točne podatke o objektu, ki pride v poštev, na sedež trgovinske zbornice v Gorici, Ul. Crispi — oddelek za prosto cono.

Odloženo gostovanje dalmatinske folklorne skupine

Slovenska prosvetna zveza sporoča, da je bilo gostovanje skupine Dalmatincev RTV Zagreb, ki bi moralo nastopiti danes 20. t. m. v prosvetni dvorani v Gorici s programom pesmi in folklornih plesov jugoslovanskih narodov, zaradi tehnični ovir odloženo.

Volitve v bolniško blagajno trgovcev

Državna zveza bolniških blagajn za trgovce sporoča, da bodo volilni zbor v nedeljo, 27. t. m. Volivcj se za vsa pojasnila lahko obrnejo na pokrajinski sedež goriške blagajne, kjer je na [illegible] tudi kandidatna lista vo[illegible]ega okraja.

Nezgoda pri delu

Včeraj dopoldne se je pri delu ponesrečil 18-letni Carmine Fieliciello iz Gorice, Ul. Angiolina št. 30. V bolnišnici, kamor se je zatekel, so mu zdravniki ugotovili precejšnjo rano na desnem stegnu. Pridržali so ga na zdravljenju za 20 dni.

S SEJE OBČINSKEGA ODBORA V GORICI

Gorici bo samo v korist gospodarsko sodelovanje s sosedi

Poročilo župana o obisku v Ljubljani - Občinski odbor bo nadaljeval s takimi stiki - V torek 29. t. m. bo seja občinskega sveta - Prispevek telefonskim govorilnicam v Podgori, Pevmi in Ločniku

V petek zvečer je imel občinski odbor iz Gorice sejo, na kateri je župan dr. Poterzio poročal najprej o svojem potovanju v Ljubljano, kamor je šel skupaj z dvema občinskima odbornikoma ob priliki sejma Alpe-Adria, po nalogu občinskega odbora. Dodal je, da odbornik De Simone ni mogel iti, ker je dobil z zamudo jugoslovanski vizum.

Odborniki so nato ponovno potrdili pravilnost svojega stališča glede udeležbe na tem sejmu z namenom, da se okrepi gospodarsko sodelovanje s sosednimi pokrajinami. Vsaka nadaljnja odsotnost bi mestu ne bila v korist, zlasti ker je že s postavitvijo problema gradnje avto ceste Palmanova . Gorica - Ljubljana pokazalo, da v pravi meri ocenjujejo važnost ponovne vključitve Gorice v njeno tradicionalno operativno področje. V okviru tega iskanja stikov na konkretnih problemih s sosedno državo, ki ima že koristne izkušnje pri uspelem sporazumu za mali obmejni promet, je odbor smatral kot pogumno in koristno odločitev, da se dajo nove pobude, ki naj postavijo Gorico v položaj, da bo lahko koristno izvedla svoje naloge tudi v primeri s pobudami sosednih pokrajin.

V tem smislu je odbor ponovno potrdil veljavnost svoje odločitve tudi preko ugovarjanja nekaterih političnih sektorjev, ker bodo lahko za podlago pri pripravi pozitivnih realizacij.

Odborniki so nato proučili kakih 70 problemov, ki jih bodo postavili na dnevni red za prihodnje seje občinskega sveta. Sprejeli so tudi sklep, da bo prva seja občinskega sveta v torek 29. t. m. ob 18. uri s primernim odmorov za večerjo.

Odbornik De Simone je nato poročal o predstoječem podržavljenju proizvodnje električne energije v zvezi z občinskimi podjetji. Župan je vzel na znanje odbornikove pripombe in obljubil, da bodo sledili temu problemu z največjo pažnjo.

Odbornik Gallarotti je predložil v odobritev za 2,2 milijona lir izdatkov. Odbornik Martellani je predložil razne stroške za občinske usluge in poseben prispevek javnim telefonskim govorilnicam v Ločniku, Podgori in Pevmi.

Odbornik za zdravstvo dr. Milocco pa je predložil odboru več prošenj za sprejem v dom onemoglih, v bolnišnico Fatebenefratelli in v Pomorski hospic v Gradežu.

Obravnavali so tudi nekatere šolske zadeve na področju občine.

ZANIMIVA DEBATA O KULTURI V GORICI

Občina naj bi zgradila avditorij in gledališko dvorano

Tudi filmske predstave so vedno slabše - Potrebno je načrtno delo, ne pa eksperimenti

Gledališče, kino, predavanja, likovna umetnost in, dulcis in fundo, tudi televizija, so bili na zatožni klopi debate o kulturi v Gorici, ki jo je v petek zvečer priredil Univerzitetni krožek in pri kateri je sodelovalo poleg dr. Manzinija, prof. Monaija, Cantellija in Macedonia tudi precej ljudi iz publike, ki je do zadnjega kotička napolnila dvoranico.

V izvajanjih vseh prisotnih — govorilo se je sicer samo o kulturi italijanskega dela meščanov — je bila prikazana apatija, ki je v zadnjih letih zagospodarila tudi v Gorici, kjer ni moč pripraviti niti ene dostojne gledališke predstave niti ne kvalificirane slikarske razstave. Da ni v Goričanih zamrla želja po kulturi nam dokazujejo obiski naših someščanov v slikarskih galerijah v Trstu in Vidmu, pri gledaliških in opernih predstavah v Trstu in v zadnjem času celo pri kino predstavah v Tržiču, kjer dajejo actualne filme mnogo prej kot v Gorici, v katero vsi niti ne prispejo.

Prof Monai, slikarski sodelavec Piccola, je omenil razne razstave v avstrijski dobi v našem mestu in tudi razstave v tem povojnem času, ko je bilo ob nekaterih prilikah precej napravljenega, kar pa ni pustilo vidnega sledu zaradi pomanjkanja programa v likovnem delovanju. Enako pomanjkanje programov je poudaril filmski kritik Alfio Cantelli, ki je prikazal delovanje filmskih klubov in izginotje konkurence med dvoranami Corso in Verdi, odkar je zadnja prišla v roke lastnikov vseh ostalih goriških kino dvoran. Cantelli je šel še dalje: ožigosal je pasivnost občine na tem področju, ker bi ta morala poskrbeti za dostojen auditorium za gledališko dvorano in za druge prostore za kulturne potrebe, čeprav bi bilo potrebno zaradi tega imeti pasiven občinski proračun (dr. Manzini je pri tem pripomnil, da ima občina v Rimu nad 300 milijard deficita in da se zaradi tega nihče ne škandalizira). Prav tako kritično izvajanje je imel režiser Macedonio, ki je orisal težave, v katerih se nahaja gledališko delovanje v Gorici.

Med drugim je precej kritik letelo na EMAC (Ente manifestazioni città di Gorizia), ki ima na razpolago liro od vsakega litra bencina proste cone, in ni znalo v vseh letih obstoja proste cone z milijoni, ki jih ima na razpolago, vzbuditi z načrtnim delovanjem zanimanje in ljubezen za kulturo pri Goričanih in je raje z raznimi eksperimenti dajalo publiki en dan potico drugi dan pa črn kruh.

—nav—

V Tržiču bodo zgradili veliko elektrarno

Zastopniki električnega koncerna SADE so pretekli petek sporočili županu iz Tržiča, da bo ta družba zgradila v pristanišču Portorosega veliko termoelektrarno. Z deli naj bi začeli čez nekaj mesecev. Elektrarna, ki bo imela tudi svoje nabrežje za pristajanja ladij, bo iemla štiri agregate po 160.000 kWh ter bo stala 40 milijard lir. Dograjena naj bi bila v letu 1965. Stroje za prvi agregat so že naročili pri italijanski industriji.

Tudi to podjetje, ki bo predvidoma zaposlilo 70 delavcev, bo zraslo zaradi davčnih olajšav, ki jih bodo deležna podjetja na področju Tržiča.

Padec otroka

Včeraj ob 10 uri so pripeljali v goriško civilno bolnišnico enoletnega Sabrina Mocenica iz Vilesa, Ul. Monte Santo 27. Zdravniki so ugotovili, da ima deček zlomljeno desno lopatico, zaradi česar se bo moral zdraviti 20 dni.

Sabrino Mocenico se je ponesrečil pri padcu, ko se je včeraj z materjo sprehajal po vasi.

Dr. Stanislav Perhavec

(Perazzi)

zdravnik - kirurg

sprejema ob delavnikih:
v ambulatoriju pri Pevmskem mostu
(Ponte del Torrione št. 1 od 17. — 18. ure
v Štandrežu
(Ul. sv. Mihaela) št. 166 od 18.30 — 19.30 ure
(po dogovoru) v Gorici, Ul. Dante št. 10, tel. 51-10

RADIO TELEVIZIJA

Nedelja, 20. maja 1962

Radio Trst A

8.00 Koledar; 8.30 Poslušali boste...; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenski vokalni ansambli; 11.30 Oddaja za najmlajše; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj...; 13.30 Nadaljevanje glasbe po željah; 15.00 Ciganski orkester «The Troubadours»; 15.20 Portret v miniaturi: Jenny Luna; 15.40 «Jam-Session»; 16.00 Popoldanski koncert; 17.00 Tvornica sanj; 17.30 Plesna čajanka; 18.30 Obisk v naši diskoteki; 19.15 Nedeljski vestnik; 19.30 Motivi iz revij; 10.00 Sport; 20.30 Solisti in orkestri; 21.00 Ljudska opravila in opasila; 21.30 Schoenberg: Kvartet; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Večerni ples; 23.00 Polifonska vokalna glasba.

Trst

7.15 Kmetijska oddaja; 9.30 Danes na športnih igriščih; 14.30 «El campanon».

Koper

6.00 Prenos RL; 7.15 Jutranja glasba; 8.00 Prenos RL; 8.40 Vedre pesmi; 9.00 Naša reportaža; 9.15 Zabavni zvoki; 9.45 Poje Liljana Petrovič; 10.00 Prenos RL; 10.30 Operne arije; 11.00 Popotovanja; 11.15 Poje Bruno Martino; 11.30 Nedeljski koncert; 12.10 Glasba po željah ;12.35 Tedenski zunanjepolitični pregled; 12.35 Glasba po željah (II. del); 13.00 Sosedni kraji in ljudje; 14.00 Glasba po željah; 15.15 Ljubljanski oktet; 15.30 Veliki zabavni orkestri; 16.00 Prenos RL; 19.00 Orkester Marty Gold; 19.30 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba; 22.35 Nedelja v športu; 22.40 Plesna glasba; 23.00 Prenos RL.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.30 Kmetijska oddaja; 11.15 Giro d'Italia; 11.25 Antologija pesmi; 11.45 Roditeljski krožek; 12.20 Glasbeni album; 14.00 Po dnevnih vesteh poročilo o Giru d'Italia; 14.15 Kar mimogrede; 14.30 Interpretacije Giuseppa di Stefana; 15.00 Lahka glasba; 16.30 Plesna glasba; 18.00 Simfonični koncert; 19.00 Caterina, glasnica miru; 19.30 Sportna nedelja; 20.00 Glasbeni album; 21.00 Srečanje s Connie Francis; 21.40 Druga stran medalje; 22.05 Teden aktualnosti v svetu; 23.00 Neapeljska antologija.

II. program

9.00 Jutranje vesti; 9.30 Gran gala; 10.45 Med tekmeci; 14.05 Glasbeni program; 15.00 Oddaja za avtomobiliste; 16.00 «Giro d'Italia; 17.15 Glasba in šport; 18.30 Plešite z nami; 20.20 Giro d'Italia; 29.40 Glasbeno-varietejski program; 21.00 Pesmi za Evropo; 22.30 Večerna glasba; 23.00 Športna nedelja.

III. program

16.15 Boccherinijevi skladbi; 16.45 Mužik v slovstvu; 17.45 Dve skladbi Franka Martina; 18.30 Gledališki pregled; 19.00 Strawinsky, Koncert za godalni orkester; 19.15 V biblioteki; 19.45 «Vaellingbyjev eksperiment»; 20.00 Vsakovečerni koncert; 21.30 Opera Giulia Viozzija: «Il sasso pagano».

Slovenija

6.00 Izletnikom na pot; 6.30 Napotki za turiste; 7.30 Radijski koledar; 8.00 Mladinska radijska igra; 8.30 Iz albuma skladb za otroke; 8.45 Zabavna glasba; 9.05 Z glasbo v novi teden; 9.50 Ivo Tijardovič: Sonatina za klavir; 10.00 Se pomnite, tovariši...; 10.30 Dopoldne s slovanskimi skladatelji; 11.30 Nedeljska reportaža; 11.50 Sto pisanih taktov; 12.05 Naši poslušalci čestitajo; 13.15 Obvestila; 13.30 Za našo vas; 14.00 Slovenske narodne; 14.15 Naši poslušalci čestitajo; 15.15 Trikrat pet; 15.30 Uvertura iz Rossinijevega «Brivca»; 16.00 Humoreska tedna; 16.20 Melodije za nedeljsko popoldne; 17.05 Sportna nedelja; 19.00 Obvestila; 19.05 Od melodije do melodije 20.00 Izberite melodijo tedna; 20.45 Klavir v ritmu; 22.15 Orkestri in solisti RTV Ljubljana; 23.05 Zaplešimo v novi teden.

HITRA POPRAVILA TV APARATOV

Radio TREVISAN

Trgovina: Trst, Ul. S. Nicolo 21 — Tel. 24-018 — Delavnica: Ul. delle Milizie 3 — Tel. 76-726

Ital. televizija

10.30 Kmetijska oddaja; 11.30 «Nujen poziv»; 15.30 Neposreden prenos športnega dogodka; 18.30 Program za najmlajše; 19.25 Ugankarsko potovanje; 20.10 Sportne vesti; 20.30 Dnevnik; 21.05 Peppino in Titina De Filippo: «Quaranta, ma non li dimostra»; 22.45 Koncert godbenega orkestra Ramat Gan; 23.10 Sportna nedelja in dnevnik.

DRUGI KANAL

21.10 Lov na številko; 21.50 Naši prijatelji; 22.25 Dnevnik; 22.45 Pogovor z Alfonson Gattom; 23.10 Giro d'Italia.

PONEDELJEK

8.30, 13.00 in 14.30 Sola; 15.30 Giro d'Italia ;17.30 Program za najmlajše; 18.30 Dnevnik; 18.45 Italijanski sprehodi; 19.15 Osebnost; 20.00 Sport; 20.30 Dnevnik; 21.05 Goldoni—Mozart «La finta semplice»; 22.50 Umetnost in znanost; 23.20 Jazz; 23.55 Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.10 Cesare Vico Lodovici: «L'incrinatura»; 22.50 Dnevnik; 23.10 Giro d'Italia.

Jug. televizija

RTV BEOGRAD 9.30 Kmetijska oddaja; RTV LJUBLJANA 10.00 Pregledni miting jug kandidatov za prvenstvo Evrope v atletiki; ITALIJA 15.30 Sportno popoldne; RTV BEOGRAD 17.00 Prenos športnega dogodka; 20.00 Sedem dni; 20.45 «Volare» — italijanski film.

PONEDELJEK

RTV LJUBLJANA 18.00 Fran Milčinski: Razbojnik Cefizelj in občinska blagajna; RTV BEOGRAD 18.30 Znanost in tehnika; RTV ZAGREB 19.00 Pregled; JRT 20.00 TV dnevnik; RTV BEOGRAD 20.20 Tedenski športni pregled; RTV ZAGREB 20.35 Celovečerni igrani film; RTV LJUBLJANA 22.00 Koncert godalnega kvarteta RTV Ljubljana; JRT 22.30 TV dnevnik.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Od 13. do 19. maja se je v goriški občini rodilo 19 otrok, umrlo je 9 oseb, porok je bilo 9, oklicev pa 7.

ROJSTVA: Paola Laurenti, Roberto Sartori, Manuela Tumini, Elisabetta Tavagnacco, Emanuela Devetta, Franco Petri, Floriana Scabini, Daniele Cauci, Alberto Mattiroli, Roberto Bazzeu, Massimo Calludrini, Gianfranco Godeas, Guido Mian, Tiiana Orsini, Gianna Turco, Rosanna Zanet, Aldo Bonetti, Viviana Fontanini, Tiziana Mucci.

SMRTI: upokojenec 70-letni Vincenzo Nocchi, gospodinja 72-letna Giuseppina Boschin vd. Gabrievcic, gospodinja 68-letna Filomena d'Angelo por. Mastroianni, poprej vd. Carapelle, trgovec 74-letni Carlo Mian, zidar 80-letni Raffaele Kulot, upokojenec 60-letni Mario Vigone, upokojenec 56-letni Mario Ching, gospodinja 73-letna Orsola Batistic vd. Novak, gospodinja 85-letna Amelia Gremese vd. Kerpan.

POROKE: industrijski izvedenec Enzo Coccolo in uradnica Anna Costantini, mehanik Vincenzo Fois in gospodinja Licia Cucit, šofer Giorgio Braini in tekstilna delavka Mirella Bulfoni, livar Bruno Zalateu in slaščičarka Renata Spessot, uradnik Zorko Cotar in učiteljica Vida Pahor, mehanik Pietro Zaccaron in tekstilna delavka Irene Selva, kmetovalec Giovanni Specogna in tekstilna delavka Norma Sbogar, finančni stražnik Umberto Tami in učiteljica Lidia Piffari, industrijski poslovodja Frei Risaliti in profesorica Mirella Mulitsch.

OKLICI: trgovski pomočnik Luciano Sernagiotto in trgovska pomočnica Edda Pirih, trgovec Edi Bavcon in visokošolka Aleksandra Miklus, notar Giuseppe Sardelli in učiteljica Ornella Costiera, monter Sergio Brumat in gospodinja Iolanda Gismano, mehanik Alessandro Braidot in tekstilna delavka Elvira Bregant, strojevodja Giovanni Sapla in učiteljica Dorina Coceani, uradnik Raimondo Peri in profesorica Luisa Sassi.

Kino

CORSO. 14.30: «Idol žena» (L'idolo delle donne), J. Lewis in E. Raupel. Ameriškj barvni film.

VERDI. 14.30: «Prepovedane želje» (Desideri proibiti), J. Sebert in M. Presle Črnobeli italijansko-francoski film. Mladini pod 16. letom prepovedan.

VITTORIA. 14.30: «Roparji rdeče reke» (I pirati del fiume rosso). K. Mathews in C. Lee. Ameriški barvnj film v cinemascopu.

CENTRALE. 15.00: «Mali polkovnik» (Il piccolo colonnello), Joselito. Španski barvni film.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna KUERNER, Korzo Italia št. 10, tel. 25-76.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 20,2 stopinje ob 11.30, najnižjo 9,6 stopinje ob 4. Povprečne dnevne vlage je bilo 75 odst.

Izleti

STANDREZCI V PORTOROZ

Standreško prosvetno društvo «Oton Župančič» organizira na vnebohod, ki je v četrtek 31. maja, enodnevni avtobusni izlet v Koper, Portorož in Piran. Voznina znaša 900 lir. Odhod ob 7. uri, povratek okoli 23. ure. Za prehod meje zadostuje veljavna propustnica. Vpisujeta Livija Volčič in Lučana Vižintin. Pohitite z vpisovanjem.

Izlet na Vremščico in v Skocjansko jamo organizira SPD iz Gorice v nedeljo 27. t. m. Dopoldne bo vzpon na vrh, popoldne pa ogled Škocjanske jame. Kosilo iz nahrbtnika. Vpisovanje v kavarni Bratuž do 22. t. m. Če do tega dne ne bo dovolj vpisanih, izlet odpade. Vožnja za člane po 600, za nečlane po 700 lir. Odhod avtobusa iz Podgore ob 6. in iz Gorice ob 6.15 uri.

šport šport šport

KOLESARSKA DIRKA PO ITALIJI

Dino Liviero zmagovalec prve etape pred Daemsom

TABIANO TERME, 19. — Zmagovalec prve etape letošnje kolesarske dirke po Italiji je Dino Liviero, član moštva Torpado, ki je 183 km dolgo etapo Milan-Tabiano Terme prevozil v času 4.26'183 s povprečno hitrostjo 41.680 km na uro. Na cilju je samo za las prehitel Belgijca Daemsa in Sorgeloosa in za nekaj več še 20 drugih kolesarjev prve skupine.

Točno ob 13. uri je v Milanu startalo vseh 130 prijavljenih kolesarjev, med katerimi tudi Van Looy in njegovi tovariši, ki pa so opravili potrebno registracijo tako rekoč med potjo od simboličnega do dejanskega starta.

Kolesarji so že takoj po startu diktirali hiter tempo tako, da so prvih 50 km prevozili hitreje kot je bilo predvideno. V vodstvu so bili trije: Franchi, San Emeterio in Giusti, glavnina pa je zaostajala že za 3'15".

Kmalu nato je moral de Filippis zamenjati kolo, Pri Stradelli se je zasledovalna skupina združila, toda naskok vodilne trojice se je povečal na 4'50". Do cilja je manjkalo še 108 km in prav tu se je začela manjšati prednost vodečih. V Piacenzi je Franchi zmagal na prvem letečem cilju pred Giustijem in San Emeterijem, toda skupina je bila že neposredno za njimi. Prvi je odnehal Giusti. Takoj po oskrbovalnem postajališču v Cortemaggiore sta Baldini in Benedetti poživila tempo glavnine. Franchi je spoznal, da je njegovega vodstva konec in kakih 50 km pred ciljem se je pustil mirno ujeti.

V Bussetu, domovini Giuseppa Verdija, se je začel finale. Prvi so potegnili Cestari, Minieri in Pifferi, za njimi pa Belgijec Sorgeloos in Francoz Foucher. V kratkih razdobjih so napadali tudi Baldini, Brugnani, Fabbri, Vitali, Schroeders in Van Est. Toda De Rosso ni miroval in je kmalu z Bailettijem, Baralejem, Baffijem in Plankaertom ušel iz skupine. V Fidenzi, 30 km pred ciljem, so se prerili v ospredje Nencini, Suarez, Liviero, Assirelli in Adorni. Na drugem letečem cilju je zmagal Liviero pred Baffijem.

U

Glavnina se je za kratek čas združila ,toda 20 km pred ciljem sta znova potegnila Nencini in Barale, katerima so sledili Van Est, Schroeders, Mozer, Adorni in Spinello.

15 km pred ciljem je bil ujet Barale, ki je ušel malo prej, nato pa so znova ušli iz glavnine Brugnani, Van Est, Schroeder in Soler. Kmalu so se jim pridružili še Nenčini, Neri, Perez, Pambianco, Baldini, Liviero, Benedetti, Massignan, Battistini, Daems, Sorgeloos in še nekateri drugi, skupno 23 kolesarjev ki so izvedli zaključni sprint, Za las pred Daemsom in Sorgeloosom je pretrgal vrvico Italijan Liviero.

Vrstni red na cilju:

1. *Liviero* 4.26'18" (41,680 km).
2. *Daems,*
3. *Sorgeloos* in še 20 drugih vsi s časom zmagovalca .

Bor B - VIS B

Odbojkarsko moštvo Bor B se bo danes v okviru propagandnega odbojkarskega turnirja pomerilo z moštvom VIS B na igrišču VISA v Ul. del Poggio.

Srečanje se bo začelo ob 15. uri.

Nogometni trg

Krstič pri Sochauxu

PARIZ, 19. — Jugoslovanski nogometaš in večkratni član jugoslovanske nogometne reprezentance Krstič, je za prihodnjo sezono podpisal pogodbo s francoskim klubom Sochaux.

DANES V TRSTU

NOGOMET

Prvenstvo diletantov I. kat.: Cremcaffè-Pieris, igrišče pri Sv. Ivanu ob 16. uri; Ponziana-Turriaco; igrišče Ponziane ob 16 uri.

ATLETIKA

Drugi in zadnji dan deželnega moštvenega prvenstva za moške. Občinski stadion ob 8.30.

KOSARKA

Prvenstvo serije A: ponovna tekma Philco-Udinese. Športna palača ob 18. uri.

SABLJANJE

Deželno prvenstvo v floretu: v prostorih Ginnastica Triestina ob 9.30. uri.

ODBOJKA

Prvenstvo serije B moški: Libertas-VIS, v Miljah ob 15.30. Gasilci-CRDA, vojašnica Beleno ob 10.30

PLAVANJE

Moško ekipno prvenstvo: Pokriti bazen ob 18.30.

KONJSKE DIRKE

Dir (trotto) na Montebellu. Začetek ob 15.30 Glavna dirka za nagrado Vernici. lir 500.000, m 1680.

Švicarji Italijani Madžari že v Čilu

SANTIAGO, 19. — Prva nogometna reprezentanca, ki je prispela v Santiago v Čile, je bila reprezentanca Švice. Z letalom, ki je zaradi okvare imelo nekaj zamude, so švicarski nogometaši pristali na letališču v Santiagu včeraj ob 21.40 po lokalnem času.

Drugi za njimi so bili danes zjutraj ob 7.40 po lokalnem oziroma ob 12.40 po italijanskem času Italijani in Madžari, ki so se pripeljali z istim letalom, Na letališču so bili italijanski nogometaši deležni navdušenega sprejema večje skupine v Čilu živečih Italijanov.

Letalo, ki je vozilo Italijane in Madžare, je moralo včeraj prekiniti svoj polet zaradi okvare v Buenos Airesu. Tudi v argentinski prestolnici je Italijane pričakala velika skupina rojakov, ki so nekatere igralce dvignili celo na ramena in jih nosili po mestu. Največ zanimanja pa nista vzbudila Sivori in Maschio, ki sta prišla v Italijo prav iz Argentine, kjer sta tudi začela svojo nogometno kariero, temveč mladi Rivera, katerega slava je že osvojila svet.

Ob prihodu v Santiago po poletu preko 6-7 tisoč m visokih And, je nogometaše pričakalo oblačno vreme in precejšen hlad.

Davisov pokal

Italija - SZ 3:0

FIRENCE, 19. — V 2. kolu Davisovega pokala vodi Italija proti Sovjetski zvezi s 3:0 in se je praktično že kvalificirala v četrtfinale evropske cone.

V današnji igri dvojic sta Pietrangeli in Sirola premagala Lejusa in Lihačeva v treh setih z rezultatom 7:5, 6:2, 6:3.

Od tu in tam

BUDIMPESTA, 19. — Madžarska je zmagala na ekipnem sabljaškem turnirju v Budimpešti. V floretu za posameznike je zmagal Midler (SZ).

TOLEDO, (Ohio), 19. — Atleti iz 29 držav se bodo od 21. do 27. junija udeležili svetovnega prvenstva v rokoborbi, ki bo v Toledu v ZDA.

ŠPORT V KOPRSKEM OKRAJU

Pregled dvoletnega dela Zveze za telesno kulturo

Gradili bodo center za vodne športe na koprski obali?

Koprska okrajna zveza za telesno kulturo je v četrtek podala obračun dvoletnega dela. Delegati so ugotovili, da se je povsem obnesla združitev nekdanje okrajne zveze športov in okrajne zveze Partizan v enotno organizacijo. Telesnovzgojno delo se je v tem razdobju še bolj utrdilo in zabeležili so znaten razmah zlasti v odbojki, rokometu, košarki, lahki atletiki in v veslanju, ki je bilo tudi že v prejšnjih letih glede uspehov na prvem mestu.

Od prihodnjih nalog so na prvem mestu omenili potrebo po ustanovitvi občinskih skladov, v katere se bodo stekala vsa sredstva, ki so jih zdaj ločeno delili prek gospodarskih organizacij, raznih dotacij itd. Ta sredstva bodo zdaj usmerjali tja, kjer so potrebe največje in kjer lahko pričakujejo največje uspehe.

Glede tekmovanj so sklenili, da se bodo predvsem usmerili na občine ter na razne krajevne in področne lige. Na ta način bodo lahko vključili v tekmovanja več ljudi, kar jim sicer zaradi pomanjkanja sredstev ne bi bilo mogoče.

Glede objektov je prav tako prevladovala težnja po gradnji manjših igrišč pri šolah, tovarnah in na podeželju, medtem ko so od večjih objektov omenili le center za vodne športe na koprski obali. Ta objekt bi namreč imel širši pomen, saj bi se ga lahko posluževali športniki iz vse Slovenije, zlasti med glavnimi pocitnicami.

***

Košarkarji Ilirske Bistrice so v nedeljskem kolu republiške košarkarske lige dosegli lep uspeh, saj so premagali Škofjo Loko na njenem igrišču z 51:48. Do prve zmage so prišli igravci postojnskega Nanosa, ki so premagali doma Jesenice s 50:38. Bistrica je zdaj na šestem mestu lestvice s štirimi točkami, Postojnčani pa so se pomaknili z zadnjega na osmo mesto.

***

Predstavnice Pirana, ki igrajo v republiški rokometni ligi, so se v nedeljo pomerile s prvoplasiranim Slovanom in izgubile s 5:10. Pirančanke so trenutno na petem mestu. Tekmo so izgubili tudi rokometaši Ajdovščine, ki so gostovali v Ljubljani. Premagal jih je Krim z 20:12.

DVA NOVA SVETOVNA REKORDA V ATLETIKI

Krogla: Long 20,079
Disk: Al Oerter 61,100

Oba sta bila dosežena istočasno v Los Angelesu

LOS ANGELES, 19. — Na atletskem tekmovanju v Coliseumu v Los Angelesu sta bila včeraj dosežena dva nova svetovna rekorda v atletiki. Amerikanec Al Oerter je dosegel svetovni rekord v metu diska z 61,100 m, Dallas Long pa nov svetovni rekord v metu krogle z 20,079 m.

Dosedanji rekorder v metu diska je bil Jay Silvester s 60,720 m, na tem tekmovanju pa je bil šele tretji z 58,92. Oerter je izjavil, da pogoji v katerih je dosegel rekordni met niso bili idealni. Izmetišče je bilo spolzko in Oerterju je pri šestih metih nekolikokrat zdrsnilo. Zato je sam dejal, da je njegov uspeh pripisati zgolj sreči.

Long, ki je postavil svetovni rekord v metu krogle, je premagal Garia Gubnerja, ki je z rezultatom 19,78 dosegel svoj osebni rekord.

V teku na eno miljo je zmagal svetovni rekorder Novozelandec Snell v času 3'56"1.

Pregled svetovnih rekordov v krogli in disku:

KROGLA:		
5. 3. 1960	Long	19,38
19. 3. 1960	Nieder	19,45
26. 3. 1960	Long	19,67
2. 4. 1960	Nieder	19.99
12. 8. 1960	Nieder	20,06
18. 5. 1962	Long	20,079
DISK		
14. 6. 1959	Piatowski	59,91
12. 8. 1960	Babka	59,91
11. 8. 1961	Silvester	60,720
18. 5. 1962	Al Oerter	61,100

9. septembra lani je Silvester vrgel disk 64,07 m daleč v Los Angelesu, toda razultat ni bil priznan za svetovni rekord, ker je teren visel za 78 cm, medtem ko je dovoljenih le 6 cm.

Od ringa do ringa

ALOST, 19. — Paul Audenhove je postal belgijski prvak welter kategorije z zmago s K.O. nad Hoesflejem.

ŽENEVA, 19. — V okviru mednarodnega boksarskega večera sta v welter-kategoriji Italijan Nenci in Francoz Saluden boksala neodločeno.

NEW YORK, 19. — Predsednik komisije NBA Anthony Petronella bo 25. maja prišel v Milan in skušal prepričati Duilia Loija, da bi se boril za svetovno prvenstvo welter-junior kategorije z Eddiem Perkinsom.

GENOVA, 19. — Pred odhodom v Göteborg, kjer se bo boril z bivšim svetovnim prvakom težke kategorije Johansonom, bo Italijan Bozzano preizkusil svojo formo z Nemcem Horstom Nichejem 26. maja v Genovi.

(Nadaljevanje s 3. strani)

«Mati Korajža in njeni otroci»

denarju (ki vselej prevlada), je Godinova ustvarila lik skoraj monumentalnih, simboličnih razsežnosti. Tu mislimo zlasti na prizora ob zatajenem mrtvem sinu (ki ga na pr. holandska Mati Korajža Aaf Bouber ni zmogla, še po neštetih vajah, brez antibrechtovskega izbruha emocij!) ter ob mrtvi mutasti hčerki. Vsekakor je kljub nekaterim slabostim v ostrejšem poantiranju «odtujitvenih efektov» ter v začetnem songu, ko je bil kontakt z občinstvom še zlasti težak, ob svojem jubileju ustvarila lik, ki se uvršča ob njene dosedanje vrhunske stvaritve, in pomeni morda tehten dosežek tudi v širših slovenskih umetniških relacijah.

«Za mnoge igralke «Korajže» je najtežje, da uspejo potisniti nazaj svoje lastno sočutje s toliko pretrpelo branjevko, da lahko prikažejo njeno nesocialno stališče, njeno soudeležbo (in s tem sokrivdo) v vojni ter njeno nesposobnost, da bi je izkušnje izučile» — piše Brecht v svojih napotkih. In Milena Godinova ni podlegla izkušnjavi čustev, marveč ji je uspelo najtežje. Sicer pa še citat Jara Dolarja:

«Če je bil morda kdo skeptičen, češ da gre za žanr, ki je ,daleč od igralkine čustvene lestvice in mu zaradi tega ne bo kos, se je zmotil. Res je njena posebna moč izrazit čustven ton in ta njena moč bi bila pri Brechtu prav lahko njena slabost. Kajti Brechtu ni nič bolj tujega, kakor premočan čustveni napon. Že v prvem prizoru pa smo bili ugodno presenečeni. ...Skoro živalska vitalnost samice, ki brani svoje mladiče, a se pri tem ne izgubi, je prihajala v nekaterih prizorih živo do izraza. Resnično pretresljiva je bila v zadnjem prizoru.

Uspelo ji je, da ga je dvignila v simbol, v napis nad Brechtovo delo, morda celo v napis nad delo slovenske umetnice.

Toda kaj bi s takimi patetičnimi besedami ob Brechtu, ki je patos tako zelo preganjal. Naj povem prav preprosto: bil je lep večer.

(To citiram, ker je neki drug recenzent ob isti uprizoritvi zapisal, da je ansambel «igral le fabulo», da je bila Godinova «linearna v oblikovanju lika» itd. Kaže, da še ni povsem razjasnjeno, kdo je koga demantiral, in ,kdo je bil na kraju — demantiran. Verjetno to le ni bil Brecht?!)

Kajti bil je to resnično lep večer in močno umetniško doživetje. K temu so prispevali svoj znatni delež tudi ostali protagonist. Izredno uspel lik je ustvarila mlada Maja Sugmanova, ki je igrala težavno vlogo mutaste hčerke Katrine. Uspelo ji je ,da je ustvarila močno prepričljiv in pretresljiv lik nesrečnega dekleta, ki je žrtev vojne. Pri tem pa ni nikdar, kar je bilo nevarno, kljub neartikuliranim glasom zdrknila v kliše bebavke, kar bi izneverilo Brechtovo koncepcijo tega lika, ki je v drami najčistejša etična obtožba vojnih strahot in nečlovečnosti.

Zelo brechtovska, verjetno najbliže avtorjevim intenciam o «odtujitvenem efektu» je bila Yvetta Potier Mire Bedenkove. Zlasti v songih (katerih podstat je bila zelo blizu reminiscencam na izvirne songe iz «Beraške opere») ter v razumskem, deziluzionističnem stiku z občinstvom. Polnokrven, robustno plastičen lik kuharja-zapeljivca je ustvaril Arnolf Tovornik podobno pa tudi Danilo Gorinšek svojega patetično-humanega kurata. Med ostalimi (sodeloval je celotni dramski ansambel) bi vsekakor kazalo posebej omeniti še Hočevarja in Sugmana, ter Brunčkovo in Bačka.

«Mater Korajžo» sta za to uprizoritev v klenem sočnem «brechtovskem» jeziku prevedla Olga Ratej in prof. Bruno Hartman, verze pa pesnik Branko Rudolf. Izvirno scensko glasbo Paula Dessaua je naštudiral dirigent mariborske Opere Vladimir Kobler.

Prizadevanje skoraj celotnega ansambla je bilo poplačano. Občinstvo, hvaležno za redko močno umetniško doživetje, je dolgo pozdravljalo režiserja in ansambel. Predvsem nosilko naslovne vloge, Mileno Godinovo, ki je ob poplavi cvetja nema in ganjena stala pred zastorom, ki se je znova in znova dvigal. To je bilo najlepše zadoščenje in priznanje ob njenem jubileju. Za 25 let dolgo pot od ... lije na mariborskem odru ... 1934, pa mimo Skopja, ... ke, znova Skopja in od 1949 ... novna Maribora, za često ... vo pot polno trpkih izkušenj ... razočaranj, ki jo je morala ... hoditi do «Matere Korajže» ... pogumno pot, iz katere se ... Mati Korajža (vice versa) ... veliko naučila, ker ni pristala na kompromise.

Morda je prav tu ... vir za skupni imenovalec njenih odrskih stvaritev, ki ... neka iskreno človeška ... tost. Le-ta izvira ... globljih usedlin življenjskih ... kušenj ,in morda prav zato ... lej najde svojo pot čez ... do avditorija. Tudi v ... vlogah, ki niso manj pomembne — «na deskah, ki pomenijo svet», kot često tudi ne ... ljenju; («todos e teatro ... mundo»).

Sicer pa, kaj bi s patosom ... Brechtu! Bil je resnično ... večer. V imenu bralcev ... morskega dnevnika» pa ... rojakinji želimo zdaj, ko ... vrhuncu svoje umetniške ... sti, podobnih večerov še ...

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

Vzdržuje z modernimi tovorno-potniškimi ladjami z odhodom ladij vsakih 30 dni: redno ekspresno progo Jadran - ZDA z Reke - Trsta - Kopra v New York, Boston Philadelphijo, Baltimoro, Norfolk, Wilmington, Charleston, Savannah, Jacksonville kakor tudi redno službo okrog ... ta (z Jadrana v Indijo, Indonezijo, na Japonsko, v ZDA - Zahodna obala, sredozemske luke). In nudi ladijske prevoze po celem svetu z modernimi tovornimi ladjami od 8000 do 16.400 ton nosilnosti.

Vse informacije daje uprava podjetja «SPLOŠNA PLOVBA» Piran, Župančičeva ulica 25 ter naše agencije po celem svetu. Telefoni: 5170, 5171, 5173, 5175. Telegrami: Plovba Piran Telx ...

«DARWIL»

ŠVICARSKA SUPERMARKA

OBVEŠČA, DA SO V PRODAJI:

novi tipi, poslednji izum moderne tehnike:

ELECTRONIC na električni pogon
SUPERAUTOMATIC s 57 in 88 rubini
EXTRA PLATT LUX 62

TURIZEM

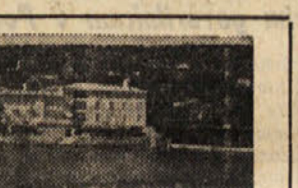

Hotel Central Portorož

tel. 6138.

s svojo edinstveno lego ob morju nudi prijetno letovanje. Prvorazredna kuhinja, istrske specialitete. Dnevno godba in ples

OBISCITE SVETOVNO ZNANO
POSTOJNSKO JAMO
Obiski vsak dan ob 8.30, 10.30 16 in 17.30
IZREDNI OBISKI PO DOGOVORU Z UPRAVO

HOTEL «ADRIA» ANKARAN
Tel. KOPER 741-12
Nudi gostom prvovrstno hrano ter izbrane pijače. Hotel je odprt skozi vse leto, in se vljudno priporoča.

PARK HOTEL BLED
Tel. 284, 338. 200 ležišč, restavracija, kavarna s terasom, nočni bar. Velika plesna dvorana «KAZINO». Pred in po sezoni so cene 30 odst. nižje. Priporočamo se ...

Hotel PALACE
PORTOROŽ s KAVARNO, JADRANSKO RESTAVRACIJO nudi razne specialitete, odlična vina. Vsak dan ples v vrtni restavraciji in ... nem baru

HOTEL «TRIGLAV»
KOPER — telefon 16
Prvorazredna restavracija, sodobno opremljene sobe, terasa, zimski vrt, *nočni bar z vsakodnevnim programom*

«Hotel Bellevue» se gostom toplo priporoča
Ljubljana - Tel. 21-280

Hotel «SLON»
LJUBLJANA Titova ul.
s svojimi obrati se gostom iz Trsta toplo priporoča

GRAND HOTEL «TOPLICE»
BLED, tel. 222, 223, ...
Odprt skozi vse leto, ... termalno kopališče s čolni, ... kopališče. Pred in po sezoni cene znižane.

SAP TURIST SPOROČA
da vzdržuje progo
BLED LJUBLJANA - TRST
ter prireja izlete in potovanja po domovini in v inozemstvo preko potovalne agencije
«JADRAN TURIST»

«AVTOPROMET»
GORICA
Nova Gorica — Tel. 20-44
nudi potnikom in turistom prijeten in hiter prevoz z avtobusom od vznožja Triglava do Jadrana ter vrši tudi vse vrste tovornih služnosti.

Grand hotel «UNION»
LJUBLJANA
nudi vse gostinske usluge po zmernih cenah ter ... priporoča za cenjeni obisk

IVO ANDRIĆ

Travniška kronika

72. KONZULSKI ČASI

Šele ko je po posredni poti poslal pismo v konzulat na drugem bregu Lašve, je Daville podvomil, ali je toril prav ali ne.

Isti poletni dan, ko je von Mitterer prejel Davillovo pismo — bilo je 5. julija 1809. leta — se je vnela bitka pri Wagramu.

Deset najlepših julijskih dni je vladala v Travniku popolna anarhija. Neka nalezljiva in splošna ponorelost je podila ljudi iz hiš in jih podžigala, da so počeli neverjetne in prečudne stvari, ki še mislili niso nikoli o njih. Dogodki so se razpletali sami od sebe, po neki logiki krvi in popačenih nagonov. Situacije so se ustvarjale po naključju, spričo kakega vzklika ali prešernih šal, se spreminjale, nepričakovano plahnele ali se kar na sredi trgale. Skupine nedoraslih fantinov so zavile v eno smer in z enim ciljem, našle spotoma kak drug, razburljivejši prizor, pustile vse nemar in se začele strastno zanimati zanj, kakor bi ga bile tedne in tedne pripravljale. Gorečnost teh ljudi je bila presenetljiva. Vsak je gorel od želje, da bi koristil obrambi vere in dobrega reda; in vsak je z najboljšim prepričanjem in sveto razvnetostjo hotel ne le z očmi, temveč tudi z rokami sodelovati v ubijanju in mučenju izdajalcev in pokvarjenih ljudi, ki so krivi za vse bridko zlo v deželi, kakor tudi za vsako osebno nezgodo in trpljenje slehernega posameznika med njimi. Ljudje so hodili na morišče, kakor bi šli na božjo pot, kjer čudodelno ozdraviš in se ti gotovo olajša vsakršna muka. Vsak je sam hotel pripeljati kakega upornika ali vohuna, osebno sodelovati pri njegovi kazni, sklepati o kraju in načinu njene izvršitve. Prepirali in pretepali so se zastran tega in z vsem svojim ognjem in razkačenostjo netili ta medsebojni obračun. Pri marsikaterem zvezanem obsojencu je bilo često videti tucate revnih Turkov, kako razburjeno otepljejo z rokami, se prepirajo in preganjajo kakor okrog koštruna, ki je naprodaj. Pedenj dolgi fantiči so klicali drug drugega, zasoplo tekali da so hlače mahedrale za njimi, namakali svoje nožičke v krvi umorjenih, potem pa se z njimi podili in plašili po okolici mlajše od sebe.

Dnevi so pa bili sončni, nebo brezoblačno, mesto polno zelenja, vode, zgodnjega sadja in cvetja. Ponoči je sijala mesečina, bistra, prosojna in hladna. Podnevi in ponoči je pa divjal krvavi karneval, v katerem so vsi hoteli isto, pa nihče nikogar ni mogel razumeti niti sam sebe spoznati.

Razburjenje je bilo vsesplošno in je zajemalo vse okrog sebe kakor epidemija. Vzkipele so davno ugasle mržnje in oživljala stara sovraštva. Prijemali so nedolžne ljudi ali pa so se dogajale usodne zamenjave in nesporazumi.

Tujci iz obeh konzulatov niso hodili iz hiš. Kavazi so jim poročali o vsem, kar se je godilo. Izjema je bil samo Cologna, ki ni mogel strpeti v svoji vlažni, osameli hiši. Stari zdravnik je zgubil upanje in voljo do dela. Hodil je v konzulat, čeprav je moral skozi pobesnelo množico ali mimo morišč, ki so nastajala zdaj tu, zdaj tam. Vsi so opazili, da je vedno razburjen, da mu oči nezdravo gorijo, da drhti in se mu zapleta beseda. Ponoreli vrtinec, ki je divjal v tej globanji, je privlačeval starca ko vrtinec slamnato bilko.

Nekega dne, ravno opoldne, ko se je vračal iz konzulata, je Cologna trčil na sredi čaršije ob krdelo Turkov prostovoljcev, ki so peljali zvezanega in pretepenega moža. Lahko bi bil zavil v kako stransko ulico, toda krdelo ga je nemilo in nepremagljivo mamilo. V trenutku, ko se je približal za nekaj korakov, je iz krdela odjeknil glas:

«Doktor, doktor, za božjo voljo, ne pustite, da izgubim glavo!»

Cologna je kot očaran stopil bliže in s svojim kratkovidnimi očmi spoznal meščana iz Fojnice, katoličana, nekega Kuliera. Človek je vpil, bruhal besede, ne vede, kaj bi prej rekel, in rotil, naj ga pustijo, ker je nedolžen.

Ozirajoč se, s kom od te drhali bi lahko govoril, je Cologna srečal veliko mrkih pogledov. Toda še preden je utegnil kaj reči in storiti, je stopil vmes neki dolgin koščenih bledih lic in se izprsil pred zdravnika:

«Pojdi svojo pot!»

Glas mu je drhtel in bil nasičen z besom, ki je udarjal skozi neko prisiljeno in zlobno zadržanost.

Ko bi ne bilo tega človeka in njegovega glasu, bi starec morda res nadaljeval pot in Fojničana, ki mu ni pomoči, prepustil njegovi usodi. Ampak ta glas ga je privlačeval kot globina. Hotel je povedati, da pozna tega Kuliera kot zvestega podložnika, hotel je vprašati, kaj je zagrešil in kam ga peljejo, toda dolgin ga ni pustil govoriti.

«Pojdi svojo pot, ti pravim!» je Turčin zvišal glas.

«Ne, ne boš! Kam peljete tega človeka?»

«E, če že hočeš vedeti, peljem tega psa obesiti kakor vse druge pse.»

«Kaj? Zakaj? Ni mogoče, da bi obešali nedolžne ljudi. Poklical bom kajmakama.»

Sedaj je vpil tudi Cologna; še opazil ni, da se vse huje razvnema.

V množici je zahrumelo. Z dveh minaretov, z enega v bližini in z drugega v daljavi, so se hodže učili molitev. Glasovi so se križali, zategovali in valovali. Okrog te skupine so se začeli zbirati ljudje.

«He, ker si se pritepel, da ga braniš, ga bom obesil na tisto murvo tamle, poglej!» je vpil Turčin.

«Ne boš! Ne smeš! Poklical bom stražnike, grem po kajmakama. Kdo pa si ti?» je ostro in presekano kričal starec.

«Jaz sem tisti, ki se te ne boji; zgini mi spred oči, dokler imaš celo kožo!»

Iz tolpe so odjeknile psovke in vzkliki. Nabiralo se je več in več čaršijcev. Dolgin je v prepiru po vsaki besedi potuhnjeno iskal njihovega pogleda, da vidi, če mu potrjujejo. Gledali so ga nepremično, toda z očitnim zadovoljstvom.

Visoki Turek je zavil k stari murvi kraj pota, tolpa ... Cologna pa za njim. Sedaj so vsi vpili in mahali z rokami ... Tudi Cologna je neprenehoma vpil, toda nihče ga ni ... poslušal, niti mu niso pustili, da pove do konca.

«Lopovščina, nesramnost, razbojništvo! Vi sultanu ... obraz pljujete. Razbojniki! Poturice!» je vreščal zdravnik.

«Molči, sicer boš še ti visel zraven tegale!»

«Kdo? Jaz? Še dotakniti se me ne smeš, poturica ... sobna!» Vsi sklepi na Cologni so popustili in je skakal ... opletal z rokami. On in dolgin sta sedaj središče prerivanja ... Fojničan je pozabljen, stoji ob strani.

Dolgin srepo pogleda in izzivalno zavpije svojim ljudem:

«Ali je opsoval vero in svetnika? Ste slišali?»

Pritrdili so mu.

«Pri priči ga obesite!»

Okrog Cologne je nastala gneča.

«Kdo vero? Kdo svetnike? Bolje poznam islam ... pankrt bosenski. Jaz sem... jaz sem...» je vpil Cologna ... otepal, penast in ves diviji.

«Obesite neverniškega psa.»

Med ravsom in trganjem so odmevale samo nejasne Cologne besede kakor daveče se hropenje:

«Turčin sem... boljši Turčin kakor ti.»

Sedaj so se vmešali čaršijski ljudje in oteli zdravnika pred tolpo. Trije od njih so pričali, da je starec razločno, glasno in trikrat zapovrstjo izjavil, da sprejema čisto vero za svojo in je kot tak postal nedotakljiv. Odpeljali so ga domov, skrbno in slavnostno kot nevesto. Bil je pa že skrajni čas, kajti starec je bil zmeden, drhel je po vsem telesu in jecljal brez zveze in smisla.

Osupli in razočarani ljudje ki so bili pripeljali Fojničana in mu bili tožitelji, sodniki in rablji, so zdaj pustili še njega, naj gre, kakor ve in zna v svojo Fojnico.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II, Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir. — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT. DZS. Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14/5-375 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.
Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO. — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst